

NWO

NWO-I-jaarverslag 2017

Foto omslag

In Science van 31 maart 2017 publiceerde AMOLF-onderzoeker Wim Noorduin een model dat de vorming van fraaie driedimensionale kristalstructuren nauwkeurig beschrijft en voorspelt, zoals deze microscopisch kleine vaas. Mogelijk leidt dat tot goedkope functionele materialen, zoals lichtgeleiders voor zonnecellen.

Stichting NWO-I

INHOUDSOPGAVE

blz.

Voorwoord	3
I. STICHTING NWO-I	5
I.1 De organisatie	5
I.2 Belangrijke gebeurtenissen in 2017	17
I.3 Charter 'talent naar de top'	21
I.4 Financiële ontwikkelingen in 2017	23
I.5 Financiële ontwikkelingen organisatieonderdelen in 2017	28
I.6 Meerjarenbegroting 2018-2022	35
I.7 Investeringsplannen	38
I.8 Gebeurtenissen na balansdatum, risico's en verwachtingen	40
II. GRONDSLAGEN VAN DE FINANCIËLE VERSLAGGEVING	43
II.1 Grondslagen algemeen	43
II.2 Waarderingsgrondslagen balans	45
II.3 Grondslagen staat van baten en lasten	48
III BALANS, STAAT VAN BATEN EN LASTEN EN KASSTROOMOVERZICHT	49
IV TOELICHTING OP DE BALANS, STAAT VAN BATEN EN LASTEN EN KASSTROOMOVERZICHT	53
IV.1 Toelichting balans	54
IV.2 Toelichting staat van baten en lasten	63
IV.3 Toelichting kasstroomoverzicht	78
IV.4 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	79
V OVERIGE INFORMATIE	81
V.1 Balans per 31-12-2017 naar organisatieonderdelen	83
V.2 Staat van baten en lasten 2017 naar organisatieonderdelen	84
V.3 Personele en materiële lasten 2017 naar organisatieonderdelen	85
V.4 Overzicht specifieke subsidies Ministerie van Economische Zaken en Klimaat	86
V.5 Overzicht specifieke subsidies NWO	86
V.6 Controleverklaring	88
BIJLAGEN	93
LIJST MET AFKORTINGEN	94

Voorwoord

Colofon

Dit is een uitgave van de
Stichting NWO-I

Postbus 3021
3502 GA Utrecht
(030) 600 12 11
info-nwoi@nwo.nl
www.nwo-i.nl

De Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek
Instituten (NWO-I) biedt u hierbij het Financieel Jaarverslag
2017 aan. NWO-I is onderdeel van de Nederlandse Organisatie
voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

In dit jaarverslag legt NWO-I bestuurlijk en financieel verant-
woording af over de werkzaamheden in 2017. Met deze
publicatie verantwoordt NWO-I zich naar de financiers en naar
de samenleving.

NWO-I omvatte in 2017 de instituten AMOLF, DIFFER en
Nikhef, het samenwerkingsverband ARCNL, de Beheerseenheid
Universitaire Werkgroepen (BUW) en het Bureau. Dit kalender-
jaar stond in het teken van de voorbereiding van de juridische
fusie per 1 januari 2018 van NWO-I met de stichtingen die
respectievelijk de instituten ASTRON, CWI, NIOZ, NSCR en
SRON in stand hielden.

In dit financieel jaarverslag vindt u in hoofdstuk V 'Overige
informatie' een goedkeurende controle-verklaring die is
afgegeven door HLB Blömer accountants en adviseurs B.V. te
Nieuwegein.

Namens het stichtingsbestuur,

prof.dr. C.C.A.M. Gielen
bestuursvoorzitter Stichting NWO-I

Utrecht, 21 februari 2018

Redactie

Financiën

Vormgeving

Drukkerij Badoux bv, Houten

Lay-out en productie

Drukkerij Badoux bv, Houten

Uitgave maart 2018
Oplage 150 exemplaren
NWOI-18.0107

I. STICHTING NWO-I

I.1 DE ORGANISATIE

I.1.1 De Stichting NWO-I

De Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten (NWO-I) is op 15 april 1946 opgericht onder de naam Stichting voor Fundamenteel Onderzoek der Materie (FOM) en staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41150068. Per 1 januari 2017 is FOM omgevormd tot de Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten (NWO-I). NWO-I is (net als FOM was) onderdeel van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

De omvorming van FOM tot NWO-I was onderdeel van de zogeheten NWO-transitie. In 2015 is NWO begonnen met het inrichten van een organisatie die meer dan voorheen slagvaardig inspeelt op ontwikkelingen in de wetenschap, en samenwerking met de maatschappij versterkt. NWO besloot, in overleg met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), beter onderscheid te maken tussen het toekennen van subsidies voor onderzoek ('granting') en de uitvoering van onderzoek. NWO concentreert zich op de subsidieverlening, terwijl NWO-I zich op de uitvoering van onderzoek concentreert, met name bij de NWO-instituten. De voormalige granting-activiteiten van FOM zijn met ingang van 2017 belegd bij het Domein Exacte en Natuurwetenschappen (ENW) van NWO.

NWO-I is gevestigd te Utrecht. Volgens de huidige statuten heeft NWO-I als doel:

- het bevorderen van excellente wetenschap en van de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek in algemene zin;
  - het doen uitvoeren van hoogstaand wetenschappelijk onderzoek op specifieke terreinen;
  - het initiëren en stimuleren van nieuwe ontwikkelingen in het wetenschappelijk onderzoek;
  - het overdragen van kennis van de resultaten van door haar geïnitieerd, uitgevoerd en gestimuleerd wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de maatschappij;
  - het beheren van instituten;
- en verder al hetgeen dat met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

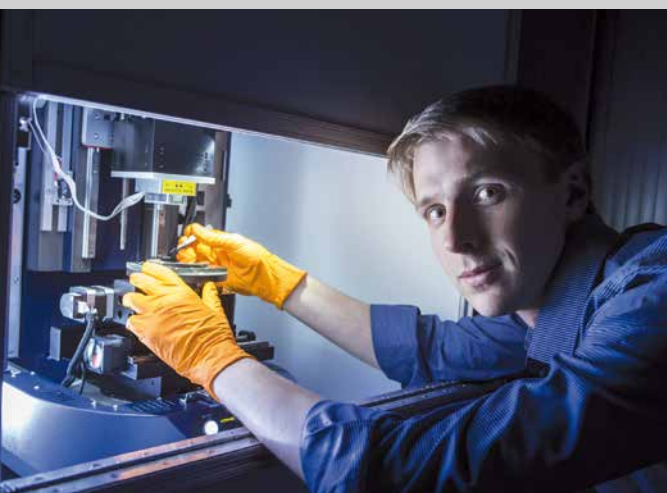
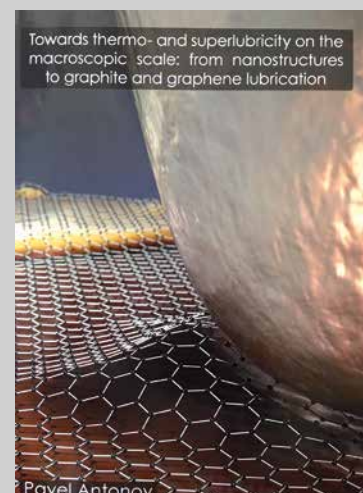

Foto: Ivar Pel

ARCNL heeft eerste promotie

Op 18 oktober 2017 verdedigde ARCNL-promovendus Pavel Antonov zijn proefschrift over het verlagen van frictie en slijtage met behulp van geavanceerde materialen en nanostructuren. Antonov is de eerste ARCNL-onderzoeker die promoveerde.

NWO-I wordt in 2017 gevormd door de instituten AMOLF, DIFFER en Nikhef, het samenwerkingsverband ARCNL, de Beheerseenheid Universitaire Werkgroepen (BUW) en het Bureau. Na de juridische fusie per 1 januari 2018 van NWO-I met de stichtingen die de andere NWO-instituten in stand houden, omvat NWO-I ook de instituten ASTRON, CWI, NIOZ, NSCR en SRON.

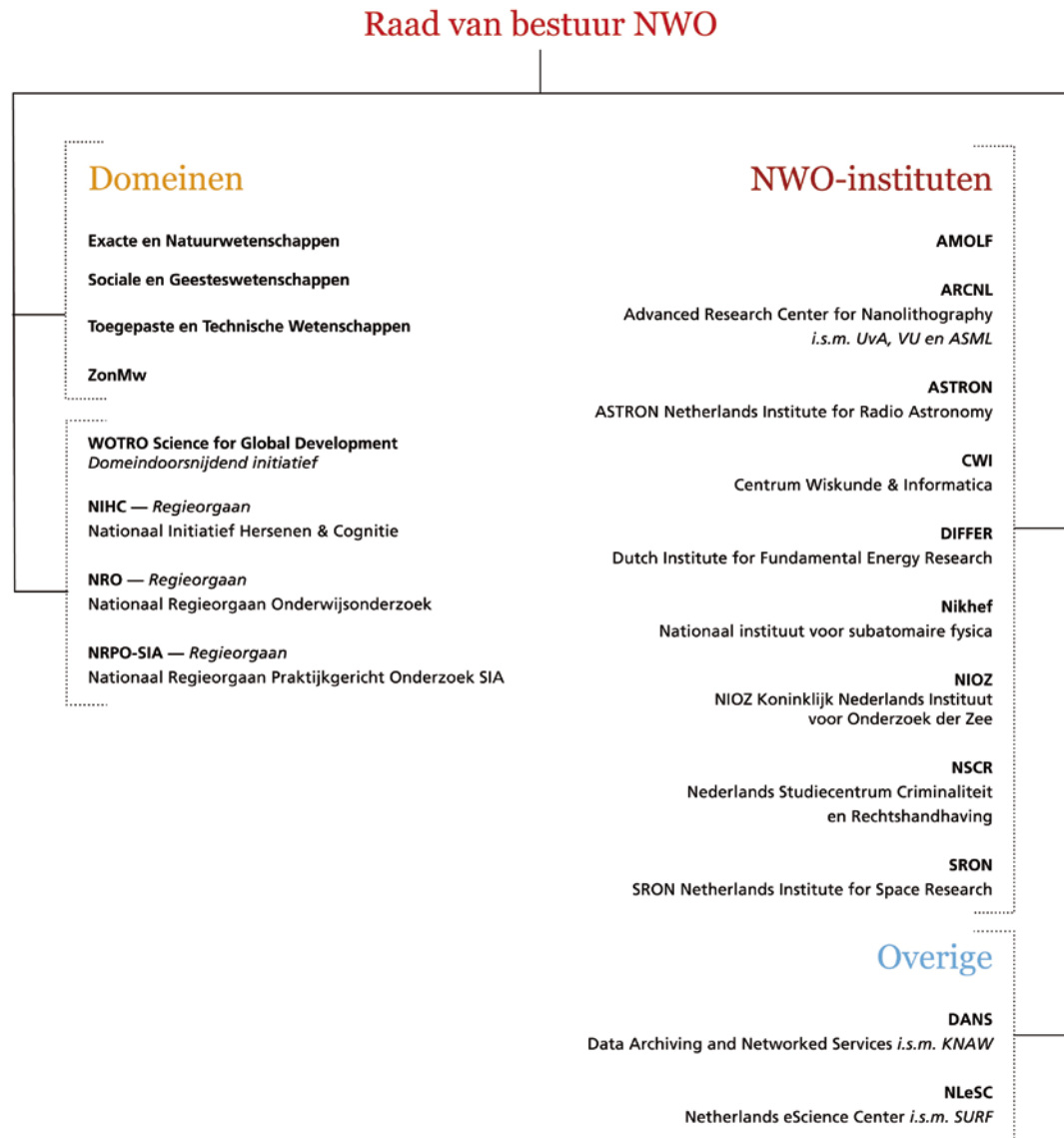

I.1.2 Relatie tussen NWO-I en NWO

NWO-I is onderdeel van NWO. NWO is een bij wet ingesteld zelfstandig bestuursorgaan, onder verantwoordelijkheid van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). De koppeling tussen NWO en NWO-I is vastgelegd in het bestuursreglement van NWO en in de statuten van NWO-I. Het stichtingsbestuur van NWO-I vormt een personele unie met de Raad van Bestuur NWO (RvB-NWO), wat inhoudt dat beide besturen uit dezelfde personen bestaan. De RvB-NWO is verantwoordelijk voor het vaststellen van de missie van elk instituut. Het stichtingsbestuur is verantwoordelijk voor het besturen van de stichting en het uitvoeren van de missie van de instituten.

NWO kent de volgende organisatiestructuur:

NWO-I valt binnen de consolidatiekring van NWO. Dit betekent dat NWO een geconsolideerde jaarrekening opstelt waarin de activa, passiva, baten, lasten en het resultaat van NWO-I worden samengevoegd met die van de andere groepsonderdelen van NWO. De begroting en de jaarrekening van NWO-I worden ter goedkeuring voorgelegd aan NWO.

I.1.3 De strategie van NWO

Volgens de NWO strategienota 2015-2018 'Verbind onderzoek' is de kerntaak van NWO 'het bevorderen van kwaliteit en vernieuwing in de wetenschap, om een zo sterk mogelijk wetenschapstelsel in Nederland tot stand te brengen'. NWO financiert het beste onderzoek, zowel onderzoek uit nieuwsgierigheid als onderzoek naar vraagstukken die de wereld bezighouden. Nog meer dan in de voor-

gaande jaren stimuleert NWO samenwerking en verbinding in het onderzoek in Nederland. Daar betreft NWO ook maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven bij.

NWO heeft in 2017 een start gemaakt met het formuleren van een nieuwe strategie. Deze zal in het voorjaar van 2018 aan OCW aangeboden worden.

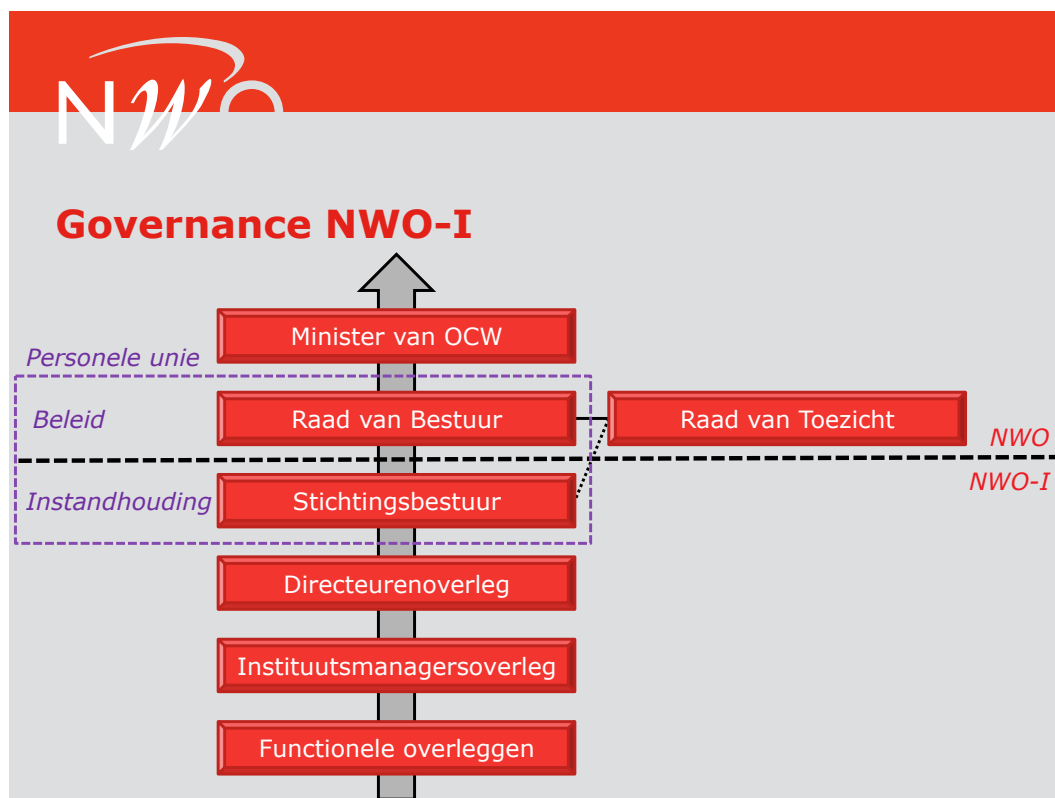
I.1.4 Governance van NWO-I

De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het stichtingsbestuur zijn vastgelegd in de statuten en in het huishoudelijk reglement van NWO-I. Het stichtingsbestuur is verantwoordelijk voor het functioneren van NWO-I als geheel, voor het goedkeuren van de jaarrekening, de begroting en voor het benoemen en ontslaan van directeuren. De directeur van NWO-I is de secretaris van het stichtingsbestuur en tevens directeur van het Bureau.

De directeuren van de instituten zijn integraal verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het instituut en voor de wetenschappelijke invulling van de missie van het instituut en de strategie daartoe. Ze worden daarbij ondersteund door een instituutmanager (of daarmee vergelijkbare functionaris) die operationeel verantwoordelijk is voor de bedrijfsvoering van het instituut.

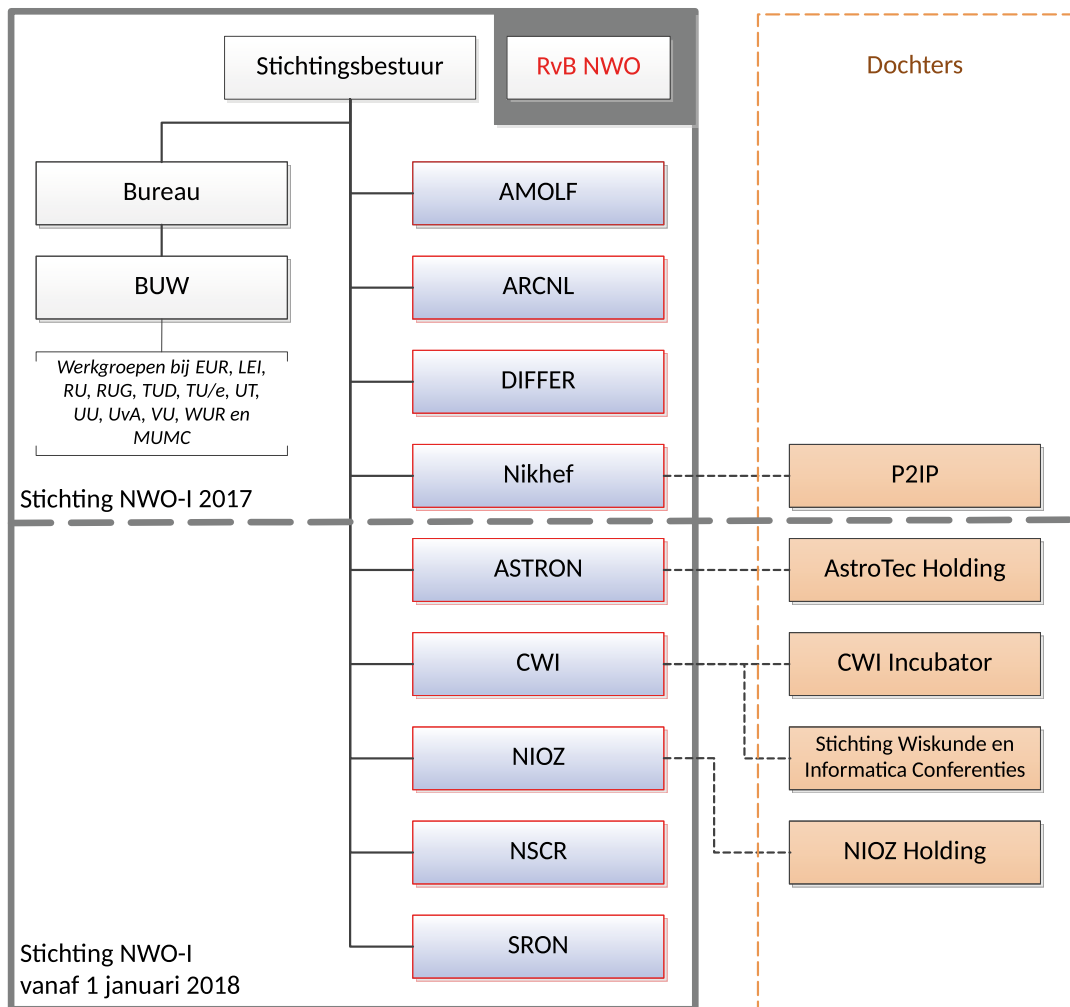
De instituutdirecteuren en de directeur NWO-I vormen gezamenlijk, op basis van gelijkwaardigheid, het directeurenoverleg. Deze directeuren bespreken ontwikkelingen op het niveau van de institutenorganisatie, de instituten en het Bureau, delen ervaringen en stellen gezamenlijke beleidskaders op die van toepassing zijn op de gehele institutenorganisatie. Het directeurenoverleg maakt jaarlijks wederzijdse (prestatie)afspraken over wat het Bureau en de instituten gezamenlijk willen bereiken voor de bedrijfsvoering. Dit alles ter bekrachtiging door het stichtingsbestuur.

Naast het directeurenoverleg bestaan er binnen NWO-I tevens een instituutmanagersoverleg en diverse functionele overleggen (communicatie, ICT, financiën en personeel & organisatie). De governance ten aanzien van NWO-I is samengevat als volgt:

I.1.5 De organisatieonderdelen van NWO-I in 2017

NWO-I heeft de volgende organisatiestructuur:

Instituten

De instituten zijn aanjager of coördinator binnen specifieke onderzoeksgebieden en werken daarin nauw samen met universiteiten en bedrijven:

- AMOLF (Amsterdam) doet hoogwaardig onderzoek aan de fysica van functionele complexe materie binnen vier gefocuseerde onderzoeksthema's (Living Matter, Nanophotonics, Nanophotovoltaics en Designer Matter).
- DIFFER (Dutch Institute for Fundamental Energy Research te Eindhoven) doet hoogwaardig onderzoek naar kernfusie als schone, duurzame en veilige energiebron en op het gebied van zonnebrandstoffen - efficiënte opslag en transport van duurzame energie in de vorm van chemische brandstoffen.
- Nikhef (Amsterdam) richt zich op de (astro)deeltjesfysica, onderzoekt de kleinste bouwstenen van materie en heeft daarin nationaal een coördinerende rol. Nikhef is de thuisbasis voor het Nederlandse onderzoek bij het Europees centrum voor deeltjesonderzoek CERN (Genève).

Samenwerkingsverband ARCNL (Advanced Research Center for Nanolithography te Amsterdam)

Het publiekprivate samenwerkingsverband van ASML, NWO-I, UvA/VU voert fundamenteel onderzoek uit dat aan de basis ligt van belangrijke nieuwe technologieën voor het produceren van computerchips. ARCNL stelt zich ten doel de kennisbasis voor nanolithografie te versterken door de fysische en chemische processen die cruciaal zijn voor bijvoorbeeld extreemultraviolet (EUV) lithografie beter te leren begrijpen. Alle betrokken partijen delen financiering en governance van ARCNL. NWO-I fungeert als uitvoerder en beheerder.

Beheerseenheid Universitaire Werkgroepen

In de Beheerseenheid Universitaire Werkgroepen (BUW) zijn de 215 universitaire werkgroepen op 13 universitaire locaties opgenomen. Aan het hoofd van iedere werkgroep staat een werkgroep leider, meestal een hoogleraar in dienst van de betrokken universiteit, die leiding geeft aan de medewerkers - promovendi, postdocs en technici - van NWO-I in de werkgroep en die eveneens budgethouder is. Een medewerker van het Bureau is verantwoordelijk voor het beheer van de onderzoeksprojecten.

Bureau

Het Bureau bereidt de besluiten van het stichtingsbestuur voor en voert deze uit. Daarnaast faciliteert het Bureau de instituten. De rol van het Bureau is vastgelegd in het zogenaamde detailontwerp (dienstverleningsmodel). In het detailontwerp zijn het organisatie- en sturingsmodel, het rapportage- en financieringsmodel, de dienstverlening met de rolverdeling tussen het Bureau en de instituten en de organisatiestructuur van het Bureau beschreven. Het Bureau levert diensten aan de instituten die voordelen (waaronder schaalvoordelen, kwaliteitsverhoging, kwetsbaarheidsvermindering of kostenverlaging) bieden door de gezamenlijkheid. Denk aan strategische ondersteuning en ondersteuning op het gebied van strategie, financieel beheer, inkoop, vastgoed, personeel, communicatie en juridische zaken.

Samenwerkingsverbanden

Om het onderzoek in aan NWO-I verwante deelgebieden te bevorderen participeert NWO-I naast ARCNL onder andere in de volgende samenwerkingsverbanden:

- Nikhef maakt deel uit van het Nationaal instituut voor subatomaire fysica (Nikhef), een samenwerkingsverband tussen NWO-I, UvA, VU, UU, RU en RUG. De directeur van Nikhef is tevens directeur van het samenwerkingsverband.
- NWO-I en RU hebben een samenwerkingsverband voor de vrije elektronen infrarood laser FELIX, een unieke gebruikersfaciliteit. In het kader daarvan wordt deze faciliteit geëxploiteerd en gratis beschikbaar gesteld aan onderzoekers in binnen- en buitenland. De financiële bijdrage van NWO-I is bedoeld om de RU in staat te stellen de gebruikersfaciliteit geleidelijk te accommoderen in de universitaire budgetten.
- NWO-I en RU hebben de krachten gebundeld in het samenwerkingsverband HFML met de ambitie het hoge magneetveldenlaboratorium (HFML) volledig te benutten en HFML internationaal een leidende positie te laten verwerven.
- NWO-I en RU hebben met CNRS uit Frankrijk en het Helmholtz-Zentrum Dresden-Rossendorf uit Duitsland een samenwerking in het European Magnetic Field (EMFL). Dit is een Association Internationale Sans But Lucratif (AISBL) conform Belgisch recht.
- NWO-I en TU/e werken samen aan funderend energieonderzoek, dat nationaal en internationaal toonaangevend moet zijn. TU/e heeft daarvoor een onderzoeksgroep opgericht, die is ingebracht in DIFFER.
- NWO-I heeft een partnerconvenant met QuTech waarin de intentie is vastgelegd om de samenwerking met QuTech te continueren tot 2025. QuTech, opgericht in 2013 door TNO en TUD, is een onderzoeksinstituut op het gebied van de quantumtechnologie.
- Nederland en België hebben het consortium BENESYNC gevormd om gezamenlijk deel te nemen aan de Europese synchrotronstralingsinstallatie ESRF (6% aandeel in het jaarlijkse budget). NWO-I is de Nederlandse vertegenwoordiger in de samenwerking.

Centre for Computational Energy Research

DIFFER en de Technische Universiteit Eindhoven (TU/e) bundelen de krachten door het oprichten van het Centre for Computational Energy Research (CCER). Het doel is energie-innovatie te versnellen door onderzoek naar high performance computing en energieonderzoek te integreren. Op 7 december 2017 tekenden DIFFER en TU/e het samenwerkingsdocument.

De ondertekening, met rechts op de foto W.R. (Wim) Koppers, instituutsmanger van DIFFER

Verbonden rechtspersonen

Onder verbonden rechtspersonen worden de partijen/instellingen vermeld waar NWO-I geen beslissende zeggenschap over heeft, maar waar wel de directe of indirecte bevoegdheid bestaat om bestuursleden te benoemen of te ontslaan.

Verbonden rechtspersonen zijn:

- Stichting Wetenschappelijk Centrum Watergraafsmeer (WCW) te Amsterdam
Activiteit:
 Het beheer en het onderhoud met betrekking tot de terreinen en opstallen, zich bevindend in het Wetenschappelijk Centrum Watergraafsmeer, alsmede de exploitatie van gemeenschappelijke voorzieningen voor de gebruikers van die opstallen en terreinen en het verrichten van al hetgeen, direct of indirect, aan dit doel dienstbaar kan zijn.
- Werkgeversvereniging Onderzoekinstellingen (WVOI) te Den Haag
Activiteit:
 Het ontwerpen en/of sluiten van (collectieve) (raam)overeenkomsten met de Centrales van Overheidspersoneel.
- Coöperatieve Vereniging Milieu TU/e Campus U.A. te Eindhoven
Activiteit:
 Het aanvragen, beheren en handhaven van de Omgevingsvergunningen Milieu.

I.1.6 Samenstelling stichtingsbestuur

De samenstelling per 31-12-2017 van het stichtingsbestuur NWO-I is als volgt:

- Prof.dr. C.C.A.M. (Stan) Gielen, voorzitter
- Drs. C.E. (Caroline) Visser, vicevoorzitter
- Prof.dr. L.J. (Ineke) Braakman
- Prof.dr. H.W. (Wim) van den Doel
- Prof.dr. J.J.G. (Jeroen) Geurts
- Prof.dr. J.C. (Jaap) Schouten

Vanwege tijdelijke afwezigheid wordt de positie van prof.dr. L.J. (Ineke) Braakman tijdelijk waargenomen door prof.dr. N.J. (Niek) Lopes Cardozo.

I.1.7 Interne beheersing en toezicht

Financieel beleid

Het belangrijkste financiële sturingsinstrument van NWO-I is de begroting, die in meerjarig perspectief door het stichtingsbestuur wordt vastgesteld. De begroting 2017 was nog gebaseerd op de aansturing door middel van FOM-activiteiten. Derhalve wordt ook vanuit deze invalshoek gerapporteerd in dit jaarverslag.

In 2017 is een voorstel opgesteld voor het financieel beleid NWO-I vanaf 2018. De besluitvorming hierover vindt begin 2018 plaats.

Administratieve bedrijfsvoering

Uitgangspunt voor de administratieve bedrijfsvoering van NWO-I zijn de wettelijke termen 'rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid'.

De *rechtmatigheid* wordt gewaarborgd door de administratieve organisatie (AO) en de controle op de correcte uitvoering daarvan. Met deze structuur wordt ook voldaan aan de controle-eisen zoals geformuleerd door NWO en het ministerie van OCW.

De beheersing van *doelmatigheid* en *doeltreffendheid* krijgt gestalte door een adequate bewaking van de uitputting van de door het stichtingsbestuur toegekende budgetten. Deze bewaking richt zich vooral op 'vermijding van overschrijding' en 'signaleren van onderbesteding' door middel van een bewaking van de lasten ten opzichte van de toegekende budgetten.

NWO-I kent de deeladministraties voor de organisatieonderdelen AMOLF, ARCNL, Nikhef, DIFFER, BUW en Bureau. Daarnaast kent NWO-I een deeladministratie Algemeen voor de budgetten die door het stichtingsbestuur worden beheerd.

Voor de regulering van deze bedrijfsvoering maakt NWO-I gebruik van een aantal instrumenten:

1. De *Administratieve Organisatie (AO)* is vastgelegd in het 'Handboek FOM administratieve organisatie'. De daarin gemaakte afspraken gelden voor alle organisatieonderdelen die in 2017 deel uitmaakten van NWO-I. NWO-I werkt aan een nieuw handboek voor 2018. Dit wordt begin 2018 vastgesteld.
2. De *Interne Audit Functie (IA)* binnen NWO wordt in 2018 ingericht. Deze wordt dan ook ingezet voor NWO-I.
3. Op de *NWO-I website* wordt in het onderdeel 'Projecten & Werkgroepen' aan de werkgroepeliders bij universiteiten inzicht gegeven in de procedure van de toewijzing van budgetten, de spelregels bij besteding daarvan (bijvoorbeeld ten aanzien van Europese aanbesteding), de gang van zaken bij bestellingen en de informatievoorziening op financieel terrein.
4. In de *financiële verantwoording* en de *kwartaalrapportages* wordt per organisatieonderdeel aan het stichtingsbestuur gerapporteerd over de voortgang van de financiële zaken in het betreffende organisatieonderdeel. Daarbij gaat het met name over realisatie van de toegekende budgetten, personele bezetting en de beheersing van bedrijfsmatige risico's.
5. In de *begroting* wordt de financiële situatie per organisatieonderdeel in meerjarig perspectief vermeld. De begroting is voorzien van een toelichting waarin met name aandacht wordt geschonken aan de financiële mogelijkheden en risico's (voor de toekomst).
6. *Geïntegreerde rapportages* over toewijzing en uitputting van budgetten en formatie aan programma- en werkgroepeliders.
7. De door het stichtingsbestuur vastgestelde regels voor het beleggen en belenen van NWO-I middelen zijn vastgelegd in een *treasurystatuut*. Uitgangspunt van de treasuryfunctie is dat de NWO-I middelen risicomijdend worden belegd en beleend. NWO-I kiest er voor geen onderscheid te maken tussen de publieke middelen, afkomstig van NWO, ministeries of de overige middelen van NWO-I. Het treasurystatuut wordt begin 2018 herzien.

I.1.8 Afronden omvorming FOM tot NWO-I

Op 31 december 2016 zijn, als onderdeel van de eerste fase van de NWO-transitie, de statuten gewijzigd waardoor FOM is omgevormd tot NWO-I, de institutenorganisatie van NWO. De granting-functie van FOM voor de natuurkunde is daarbij overgedragen aan het nieuwe NWO-domein Exacte en Natuurwetenschappen. Op 1 januari 2017 zijn het nieuwe stichtingsbestuur en de directeur NWO-I aan de slag gegaan. Vanwege de NWO-transitie is ook de NWO-wet op 1 februari 2017 aangepast. Daarbij is het Algemeen Bestuur van NWO omgevormd tot een Raad van Bestuur.

Op 1 april 2017 is het Bureau van NWO-I gevormd uit een deel van het voormalige FOM bureau en het institutencluster van de voormalige afdeling Beleidsonderzoek en Ondersteuning (BOO) van NWO. De daarbij gebruikte plaatsingsprocedure is onderdeel van het met de bonden overeengekomen Sociaal Plan Transitie NWO. Van de 65 medewerkers van het voormalige FOM-bureau zijn er 36 geplaatst bij het Bureau NWO-I, 29 bij het ENW-domein van NWO en 10 bij de Bedrijfsvoering van NWO. Daarnaast zijn 10 medewerkers van NWO (waarvan 8 van BOO) overgegaan naar het Bureau NWO-I. De medewerkers die van NWO-I naar NWO zijn gegaan (en omgekeerd) hebben daarbij een andere werkgever gekregen.

Na afronding van de plaatsingsprocedure zijn ook de budgetten van de Bureaus tussen NWO en NWO-I herverdeeld conform de herverdeling van taken en van personeel, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2017. Dat betekent dat de in dit document voor het Bureau gepresenteerde cijfers betrekking hebben op het gehele boekjaar 2017.

Daarnaast zijn projecten die het institutencluster van BOO beheerde (ESRF, SKA, DUBBLE, ILO, DANS en WISE) overgeheveld naar NWO-I. Deze budgetten worden, net als de andere budgetten van het stichtingsbestuur, geadmistreerd binnen de administratie Algemeen. Ook deze overheveling heeft met terugwerkende kracht plaatsgevonden tot 1 januari 2017.

Vanaf april 2017 is geleidelijk de in paragraaf 1.1.4 uitgewerkte governance-structuur ingevoerd.

I.1.9 Juridische fusie per 1 januari 2018

Het jaar 2017 stond in het teken van de voorbereiding van de tweede fase van de NWO-transitie, de juridische fusie per 1 januari 2018 van NWO-I met de stichtingen die de instituten ASTRON, CWI, NIOZ, NSCR en SRON in stand hielden.

Besluitvorming

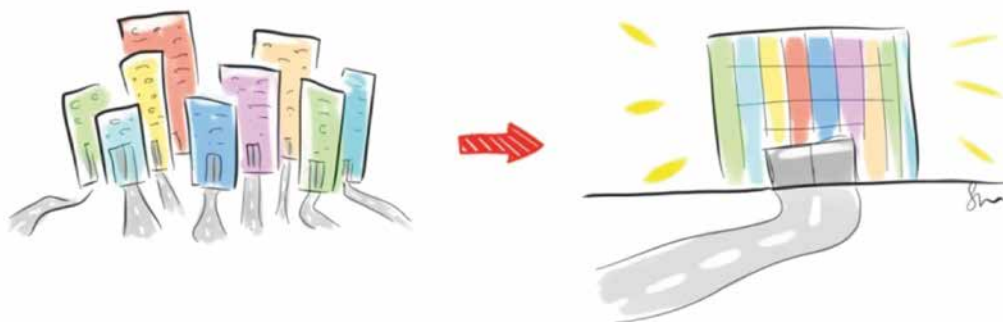
Aan de juridische fusie is een intensief bestuurlijk traject vooraf gegaan:

- eind april namen de besturen van de zes stichtingen een voorgenomen besluit;
- in mei werd het fusievoorstel aan alle betrokken ondernemingsraden voorgelegd, die er positief over adviseerden;
- op 28 juni is het fusievoorstel gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel en op 3 juli is de fusie aangekondigd in het dagblad Trouw;
- in de tweede helft van oktober namen de besturen van de zes stichtingen en de RvB-NWO het definitieve fusiebesluit.

Op 31 december 2017 passeerde bij de notaris de fusieakte waarmee de fusie op 1 januari 2018 een feit is!

Integratie vd Instituten

Overgang van personeel

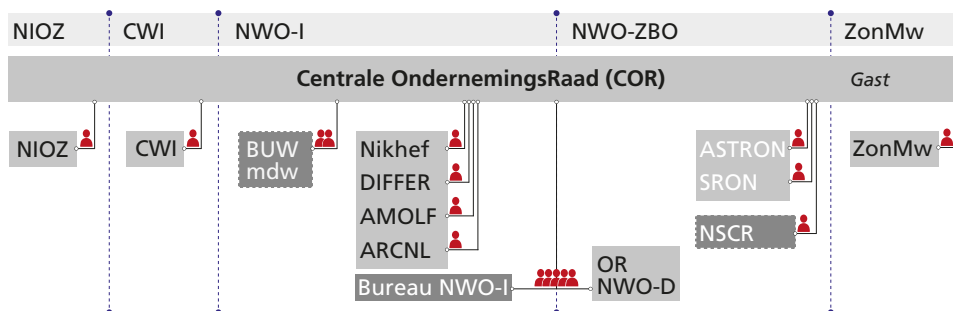
In het kader van de juridische fusie vond een overgang van personeel plaats, waarbij de rechten en plichten van de werknemers naar NWO-I zijn overgegaan. De medewerkers werkzaam bij ASTRON, NSCR en SRON waren tot en met 31 december 2017 als ambtenaar aangesteld bij NWO. Per 1 januari 2018 hebben zij een privaatrechtelijke dienstbetrekking gekregen bij NWO-I. De medewerkers van CWI en NIOZ waren in privaatrechtelijke dienstbetrekking bij respectievelijk CWI en NIOZ en zijn per 1 januari 2018 overgegaan naar NWO-I.

In 2018 wordt de salarisadministratie voor alle medewerkers van NWO-I centraal uitgevoerd, vanuit het personeelsadministratiesysteem Beaufort. Dit is in 2017 voorbereid door het reeds opnemen van de nieuwe medewerkers in Beaufort en het testen van de salarisbetalingen door middel van schaduw-draaien. In december 2017 had NWO-I 1.055 medewerkers en in januari 2018 2.111 medewerkers (een toename met 1.056 medewerkers).

Nieuwe, gezamenlijke uitvoeringsregelingen

In 2017 kende de 'Koepel NWO' vier werkgevers: NWO en de stichtingen CWI, NIOZ en NWO-I met één cao, te weten de Cao-Onderzoeksinstellingen. Elke werkgever heeft een eigen set uitvoeringsregelingen (UVR). Deze voorzien in lokale regelingen, bijvoorbeeld voor onkostenvergoedingen, waarbij de cao op hoofdlijnen voorziet en verwijst naar de lokale invulling. Wijzigingen van de UVR kunnen alleen met instemming van de medezeggenschap plaatsvinden.

2017

De medezeggenschap in 2017

In december is na een intensief onderhandelingstraject met de centrale ondernemingsraad NWO (waarin ook de OR CWI was vertegenwoordigd) en de OR NIOZ overeenstemming bereikt over één nieuwe set uitvoeringsregelingen voor heel NWO. De nieuwe uitvoeringsregelingen gingen in op 1 januari 2018 en hebben een looptijd van twee jaar. De nieuwe uitvoeringsregelingen zijn voor de 'Koepel NWO' kostenneutraal. Medewerkers die er als gevolg van de wijzigingen in de uitvoeringsregelingen op achteruitgaan ontvangen daarvoor in 2018 een volledige compensatie. Die compensatie wordt in de daarop volgende zeven jaar stapsgewijs afgebouwd. In 2018 kent de 'Koepel NWO' nog twee werkgevers, namelijk NWO en NWO-I.

Fiscale aspecten fusie

In 2017 heeft overleg plaatsgevonden met de Belastingdienst over de fiscale aspecten van de fusie. De Belastingdienst bevestigde schriftelijk dat:

- de fusie niet leidt tot verschuldigheid van schenkbelasting;
- de overdracht van onroerende zaken van de verdwijnende stichtingen aan NWO-I in het kader van de fusie vrijgesteld is van overdrachtsbelasting;
- de overdracht van het gehele vermogen van de verdwijnende stichtingen naar NWO-I in het kader van de fusie, waarna NWO-I de overgenomen activiteiten voortzet, niet belastbaar is met btw.
- de fusie geen gevolgen heeft voor de positie van NWO-I en de verdwijnende stichtingen ten aanzien van de vennootschapsbelasting.

Continuïteit bedrijfsvoering

In het voorjaar vond een inventarisatie plaats van de acties die nodig zijn om de continuïteit van de bedrijfsvoering van NWO-I en de bij de fusie betrokken instituten te garanderen na de fusie. Het betreft bijvoorbeeld acties om beleid, werkwijzen en procedures te harmoniseren en acties om ervoor te zorgen dat alle registraties van NWO-I en de instituten correct zouden worden aangepast na de fusie. Deze acties zijn in de tweede helft van 2017 uitgevoerd door NWO-I brede werkgroepen en worden begin 2018 afgerond.

1.1.10 Afloop granting FOM

In 2017 vervolgde NWO-I de uitvoering van door FOM ingezette onderzoeksactiviteiten. Tot en met eind 2016 keurde het Uitvoerend Bestuur van FOM financiering van onderzoeksactiviteiten goed. Deze activiteiten zijn te onderscheiden in:

- 1) activiteiten voor de instituten (missiebudgetten voor infrastructuur, staf en huisvesting, projecten voor derden en andere activiteiten nieuwbouw en vervangend onderhoud);
- 2) activiteiten voortvloeiend uit de granting-functie van FOM (FOM-programma's, Industrial Partnership Programmes, FOM-Projectruimte en andere activiteiten FOM/v-stimuleringsprogramma);
- 3) activiteiten voor de instandhouding van de stichting (zoals algemene kosten van de organisatie).

Met ingang van 2017 zijn de granting-activiteiten overgedragen aan het domein ENW van NWO. Het tot en met 2016 door FOM gehonoreerde onderzoek wordt door NWO-I afgewikkeld. FOM en NWO hebben eind 2016 afgesproken dat NWO budgetten beschikbaar stelt die nodig zijn om de lopende programma's en projecten af te kunnen ronden. Dit strekt zich uit tot in 2022, als naar verwachting het laatste programma wordt afgesloten.

Omvang granting-verplichtingen

De totale omvang van de granting-verplichtingen is gedaald van M€ 88 eind 2016 naar M€ 60 eind 2017:

Grantingverplichtingen NWO-I (bedragen in k€)	31-12-2016	Mutatie 2017	31-12-2017
Waarvan te financieren ten laste van bestemde reserves	3.108	(3.108)	
Waarvan te financieren ten laste van toekomstige budgetten NWO:			
Baten 2017 van NWO voor grantingverplichtingen	85.109	(24.373)	
Vrijval grantingverplichtingen als gevolg van afsluiten projecten		(454)	
	85.109	(24.827)	60.282
Totaal granting verplichtingen NWO-I	88.217	(27.935)	60.282

Deze verplichtingen zijn als volgt verdeeld over de organisatieonderdelen:

Organisatieonderdeel	31-12-2016	Mutaties	31-12-2017
AMOLF	2.114	733	1.381
Nikhef	11.497	2.607	8.890
DIFFER	2.476	605	1.871
ARCNL	-	-	-
BUW	67.910	21.179	46.731
Algemeen	4.220	2.811	1.409
Totaal NWO-I	88.217	27.935	60.282

In meerjarig perspectief lopen de verplichtingen als volgt af:

"Organisatieonderdeel (bedragen in k€)"	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
AMOLF	563	488	330	-	-	1.381
Nikhef	2.521	2.185	2.012	1.736	436	8.890
DIFFER	732	355	353	431	-	1.871
BUW	18.905	12.533	8.558	3.679	3.056	46.731
Algemeen	217	636	278	278	-	1.409
Totaal	22.938	16.197	11.531	6.124	3.492	60.282

I.2 BELANGRIJKE GEBEURTENISSEN IN 2017

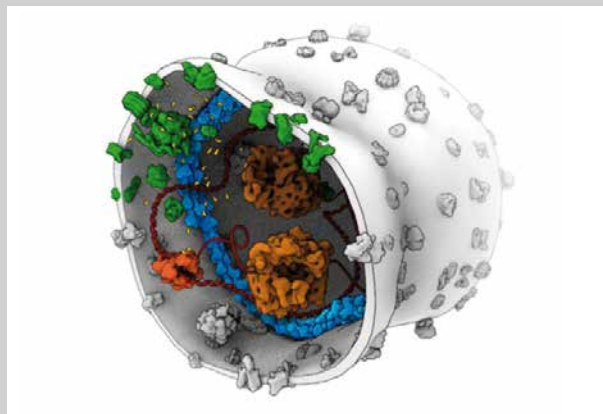
I.2.1 SEP-evaluatie

In opdracht van de RvB-NWO vonden in september en oktober 2017 evaluaties van de instituten volgens het Standard Evaluation Protocol (SEP) plaats. De RvB-NWO had per instituut een evaluatiecommissie geïnstalleerd, die samengesteld was uit vier tot zeven onafhankelijke internationale wetenschappers. Gedurende drie dagen lichtten zij een instituut door op de kwaliteit van het onderzoek, de relevantie ervan voor de samenleving en op levensvatbaarheid. De commissie keek ook naar de programma's voor promovendi, onderzoekintegriteit en naar diversiteit. De strategie van het instituut voor de volgende zes jaar was integraal onderdeel van de evaluatie. Het doel is om met de conclusies van de experts de kwaliteit van het onderzoek te verbeteren. De rapportages waren in november gereed; de commissies waren zonder uitzondering lovend over de prestaties van de instituten en over hun nieuwe strategie.

De NWO-I-institutenevaluatie gaat vóór de portfolio-evaluatie uit. Deze vindt in 2018 plaats voor de NWO-instituten en de instituten die vallen onder de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW). Het doel van de portfolio-evaluatie is het analyseren en beoordelen van het institutenportfolio van NWO en KNAW ten opzichte van het gehele Nederlandse kennislandschap. De portfolio-evaluatie zal een antwoord formuleren op de vraag of de instituten een duidelijke meerwaarde bieden voor het nationale kennislandschap en of het portfolio voldoende responsief en dynamisch is om in te spelen op veranderende wetenschappelijke en maatschappelijke uitdagingen.

AMOLF bouwt mee aan kunstmatige cel

AMOLF neemt deel aan het consortium BaSyC (Building a Synthetic Cell), een gezamenlijk Zwaartekracht programma met TUD, RUG, VU, WUR en RU, met als doel 'een kunstmatige biologische cel'. Daarvoor is bijna 19 miljoen toegekend door NWO. De resterende 6 miljoen brengen de onderzoekspartners gezamenlijk op. BaSyC gaat biomoleculaire bouwstenen combineren om een cel te bouwen die zichzelf in stand kan houden, kan groeien en zich kan reproducieren.

Artist's impression (Graham Johnson) van een synthetische cel, met de drie basisprocessen die plaatsvinden in een levende cel: opname van celbrandstof (groen), DNA-verwerking (oranjerood), en celdeling (blauw).

De SEP-commissie bij DIFFER (foto: Bram Lamers)

I.2.2 Start nieuwbouw Matrix VII

Op 6 juni namen dr.ir. C.L.A. (Christa) Hooijer (directeur NWO-I) en prof.dr. J.W.M. (Joost) Frenken (directeur ARCNL) plaats in de cabine van de heimachine om samen de eerste paal te slaan voor het nieuwe Matrix VII gebouw. ARCNL is de eerste huurder in dit gebouw op het Science Park in Amsterdam waarvan Matrix Innovation Center de eigenaar is.

I.2.3 Subsidies voor instituten

De instituten hebben in 2017 diverse subsidies van NWO en de Europese Unie verworven.

Verworven subsidies 2017

Persoonsgebonden subsidies	bedrag in k€	Overige subsidies (hoger dan k€ 500)	bedrag in k€
AMOLF:			
ERC Starting Grant voor prof.dr. E. (Ewold) Verhagen	1.500	NWO Zwaartekracht	2.760
NWO Veni voor dr. C. (Cristina) Martinez-Torres	250	NWO BBOL	750 1)
NWO Veni voor dr. J.T.E. (Bas) Overvelde	250		
NWO Veni voor dr. S. (Saïd) Rodriguez	167		
NWO Vidi voor dr. B. (Bruno) Ehrler	800		
NWO TOP ECHO voor dr.ir. S.J. (Sander) Tans	780	1) waarvan k€ 250 voor het Hubrecht Instituut	
Nikhef:			
NWO Veni voor dr. R.G.G. (Rhorry) Gauld (Theory)	249	EU en ELeu EOSC Hub (2018 - 2020)	654
NWO Vidi voor dr. F. (Franz) Herzog (Theory)	800	NWA Route 2 - Startimpuls (2018 - 2021)	738
NWO Vici voor dr. A.J. (Aart) Heijboer (KM3NeT)	1.500		
NWO Vici voor dr. N. (Niels) Tunning (LHCb)	1.500		
NWO Vici voor dr. W.D. (Wouter) Hulsbergen (LHCb)	1.500		
DIFFER:			
NWO Veni voor dr. K.H. (Koen) Hendriks (TU/e-DIFFER)	250	NWO Solar to Products	1.113
NWO Vidi voor dr. A. (Andrea) Baldi (DIFFER)	800	EU EUROfusion	2.948
NWO Vici voor prof.dr. J. (Jaime) Gomez Rivas (TU/e-DIFFER)	1.497	EU H2020 Kerogreen	1.481
ARCNL:			
NWO Vidi voor dr. O.O. (Oscar) Versolato	920		
WISE			
Binnen het Women In Science Excel (WISE) programma van NWO zijn aanvragen van ARCNL en AMOLF gehonoreerd voor de aanstelling van twee tenure trackers: dr. L. (Larissa) Juschkin (ARCNL) en dr. K. (Kristina) Ganzinger (AMOLF). WISE stelt getalenteerde vrouwelijke wetenschappers in staat een eigen onderzoeksgroep op te zetten of verder te ontwikkelen.			

I.2.4 NWO-I organiseerde Young Scientists' Day

Voor de vijfde maal organiseerde NWO-I de tweejaarlijkse Young Scientists' Day. Met deze dag met workshops wil NWO-I promovendi stimuleren om zich actief te oriënteren op hun toekomst. Ook houden jonge werkende fysici voordrachten over hoe ze tot hun loopbaankeuze gekomen zijn.

Promovendi in workshop tijdens Young Scientists' Day op 7 december 2017.

Foto: René Spigt

I.2.5 Milieuvergunningen

Coöperatieve Vereniging Milieu TU/e campus oprichting

DIFFER is een van de initiatiefnemers van de Coöperatieve Vereniging Milieu TU/e Campus. NWO-I is medeoprichter van deze vereniging die op 1 juni 2017 is opgericht. Op 7 september reikte de gemeente Eindhoven een omgevingsvergunning milieu 'Complex milieuvergunning TU/e' uit, één milieuvergunning die voor het hele campusterrein geldt. Het voordeel hiervan is dat voor nieuwe opstellingen of wijzigingen aan bijvoorbeeld labs geen aparte vergunningen meer aangevraagd hoeven te worden, wat onderzoekinstellingen en gemeente veel tijd bespaart. De afdeling Arbo, Milieu, Veiligheid en Straling van de vereniging zal controle uitoefenen en deelvergunningen uitgeven.

Situatie Wetenschappelijk Centrum Watergraafsmeer (WCW)

Voor de NWO-I instituten AMOLF en Nikhef en het samenwerkingsverband ARCNL geldt een gelijkwaardige situatie voor de omgevingsvergunning. Er is één omgevingsvergunning voor alle bedrijven, instituten en ondernemingen die zijn gehuisvest op het NWO-terrein op het Amsterdam Science Park. De vergunning valt onder de Stichting Beheer WCW en wordt beheerd door een centrale milieuoördinator. Jaarlijks legt WCW verantwoording af aan het bevoegd gezag (Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied) met een milieujaarverslag.

Energieaudits

In 2017 is een energiebesparingsplan (EBP) opgesteld voor NWO Utrecht, het gebouw aan de Van Vollenhovenlaan (nummer 659 - 661) waar NWO-I is gevestigd. Het EBP geeft invulling aan de auditverplichting, zoals gesteld in de Energie-Efficiëntie Richtlijn. Het EBP heeft betrekking op het gehele gebouw, inclusief de aanwezige organisaties (NWO beheert het gebouw en naast NWO-I maken andere organisatieonderdelen er gebruik van). In het EBP is een selectie gemaakt van de activiteiten om te komen tot energiebesparing en beperking van vervoerbewegingen, voorzien van een planning. Ook DIFFER heeft in 2017 een EBP opgesteld.

Voor AMOLF, ARCNL en Nikhef is geen separate energieaudit nodig. In het verleden zijn diverse EBP's opgesteld en de Stichting Beheer WCW rapporteert jaarlijks aan het bevoegd gezag met een milieuverslag, waarin ook de aspecten energie en vervoer aan bod komen.

I.3 CHARTER 'TALENT NAAR DE TOP'

In het voorjaar van 2010 heeft FOM samen met veel andere Nederlandse werkgevers het vrouwencharter Talent naar de Top ondertekend. Hiermee is toegezegd concrete maatregelen te nemen om meer vrouwelijk talent in de organisatie te krijgen en te behouden. Het doel is dat in 2020 minstens 20 procent van de functies in schaal 12 en hoger bezet is door een vrouw, met het tussendoel 14 procent in 2015. Een nevendoeel is het faciliteren van doorstroom naar een toppositie buiten de organisatie. De doelen waren in 2017 nog onverkort van toepassing op NWO-I. In de loop van 2018 worden naar verwachting de nieuwe doelen voor NWO-I, in de nieuwe samenstelling, vastgesteld. Onderstaand de cijfers voor de periode 2010 tot en met 2017. Met 19 procent vrouwen in schaal 12 en hoger eind 2017 ligt NWO-I uitstekend op koers om het beoogde doel van minstens 20 procent in 2020 te realiseren. De stijging in 2017 (van 16% ultimo 2016 naar 19% ultimo 2017) is in belangrijke mate het uitvloeisel van de plaatsing van de medewerkers in het kader van de eerste fase van de NWO-transitie (een toename bij het Bureau met drie vrouwen in schaal 12 en hoger).

Doelstelling en ontwikkeling aantal vrouwen bij NWO-I in topfuncties.

	01-01-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013	31-12-2014	31-12-2015	Doel voor 2015	31-12-2016	31-12-2017	Doel voor 2020 (niet meer van toepassing)
	Nulmeting									
Aantal vrouwelijke RvB-leden (totaal 29 leden)	2	4	4	6	6	6	4	6	6	6
Aantal vrouwelijke UB-leden (totaal 5 leden)	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1
Percentage vrouwen in schaal 12 en hoger	7%	11%	9%	9%	10%	14%	14%	16%	19%	20%

Aantal en percentage vrouwen per schaal vanaf schaal 12 per 31/12/2017.

Schaal	Aantal mannen	Aantal vrouwen	Percentage vrouwen
12	30	9	23%
13	11	3	21%
14	25	5	17%
15	4	2	33%
16	9	0	0%
17	0	1	100%
18	5	0	0%
Totaal	84	20	19%

Wat heeft NWO-I in 2017 concreet gedaan:

- In samenwerking met NWO is in 2016 het tenure track programma Women in Science Excel (WISE) ontwikkeld. Dit programma voorziet in vijf jaar in twintig posities bij de onderzoeksinstituten voor vrouwen. In 2017 heeft de tweede wervingsronde plaatsgevonden. Deze heeft op 13 december 2017 tot drie nieuwe toekenningen geleid door de RvB-NWO. Tezamen met de vier benoemingen in de eerste ronde zijn er nu zeven nieuwe posities gecreëerd.
- NWO-I neemt samen met 13 partners deel aan het Europese programma Gender Equality Network in the European Research Area performing in Physics (GENERA). GENERA is een project om gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij natuurkundige onderzoeksinstituten te bevorderen. De NWO-I instituten AMOLF, DIFFER en Nikhef en het samenwerkingsverband ARCNL hebben in 2017 een grondige evaluatie gehouden over de stand van zaken via een analyse van kwantitatieve gegevens en een brede ex-ante evaluatie door een extern gender expert instituut (Joanneum Research, Austria). Op basis van de resultaten daarvan hebben de instituten een 'Gender Equality

Plan' (GEP) opgesteld om de carrière van vrouwelijke natuurkundigen te bevorderen. Deze GEP's zijn op 22 januari 2018 getekend door de directeurs van de genoemde instituten en het samenwerkingsverband ARCNL.

V.l.n.r.: Prof.dr. S.C.M. (Stan) Bentvelsen (Nikhef), prof.dr.ir. M.C.M. (Richard) van de Sanden (DIFFER), prof.dr. J.W.M. (Joost) Frenken (ARCNL) en prof.dr. H.J. (Huib) Bakker (AMOLF) hebben de GEP's ondertekend.

Foto: Bram Saeys

I.4 FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN IN 2017

Staat van baten en lasten

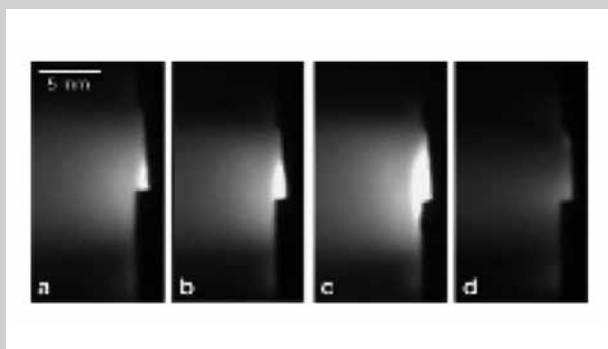
Baten

Subsidievoorwaarden

NWO-I ontvangt haar subsidie grotendeels van NWO. De NWO-basissubsidie is nagenoeg 63% van de totale baten. Deze basissubsidie is vrij besteedbaar. Voorwaarde is dat NWO-I voor consolidatiedoeleinden aan NWO rapporteert op basis van Titel 9, BW2 en RJ660. Daarnaast ontvangt NWO-I van NWO doel- en projectsubsidies. Dit betreft ongeveer 11% van de totale baten. Hierop is de subsidieregeling van NWO van toepassing.

De resterende 26% aan baten bestaat uit baten van de Europese Unie, het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZ), het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, universiteiten, bedrijven en overige baten. Voor deze posten gelden in de regel specifieke subsidie- en contractvoorwaarden die per toewijzing kunnen verschillen.

Metaaldamp beschermt wand van kernfusiereactoren

Vloeibare metaallaag blootgesteld aan een intense plasmabundel

Een dunne dampwolk boven een laag vloeibaar metaal is misschien de oplossing om reactorwanden van toekomstige kernfusiecentrales te beschermen tegen extreme hitte. In Nature Communications lieten promovendus G.G. (Stein) van Eden Msc en collega's van DIFFER en de Universiteit van Gent zien hoe zo'n dampwolk de energie van de fusiereactor kan opvangen en verdunnen, voordat deze de onderliggende wand raakt. Het onderzoek toont aan dat vloeibare metalen wanden een veelbelovend concept zijn voor toekomstige energiecentrales op basis van kernfusie.

BATEN

Baten in k€	Realisatie 2017	Begroting 2017	Verschil	
NWO basissubsidie	72.008	72.118	(110)	-0,2%
Overheidsbijdragen en subsidies:				
- Ministerie van EZ	1.193	2.397	(1.204)	-50,2%
- Ministerie van OCW	(20)	-	(20)	-
- Ministerie van Financiën	-	-	-	-
Subtotaal overheidsbijdragen en subsidies	1.173	2.397	(1.224)	-51,1%
Werk in opdracht van derden:				
- NWO subsidies in derden contracten	13.142	12.874	268	2,1%
- Universiteiten	2.137	2.014	123	6,1%
- Overheden	1.652	2.064	(412)	-20,0%
- Europese Unie	5.398	6.273	(875)	-13,9%
- Bedrijven	11.218	8.125	3.093	38,1%
- Stichtingen en Verenigingen	127	79	48	60,8%
- ANBI	50	50	-	0,0%
- Vaste inkomsten	3.738	3.722	16	0,4%
- Aquisitie	-	1.784	(1.784)	-100,0%
Subtotaal werk in opdracht van derden	37.462	36.985	477	1,3%
Overige baten	4.008	4.372	(364)	-8,3%
Totaal baten	114.651	115.872	(1.221)	-1,1%

De gerealiseerde baten in 2017 zijn in totaal k€ 1.221 lager dan begroot. De belangrijkste verschillen betreffen:

- de gerealiseerde overheidsbijdragen en subsidies zijn lager dan het begrote bedrag doordat de baten worden gerealiseerd zodra er lasten tegenover staan. Daarnaast heeft in 2017 een aanpassing in de verdeling van de batenbegroting TKI Gas en Shell per jaar plaatsgevonden conform de toekenning TKI Gas. Hierdoor zijn de gerealiseerde baten van voorgaande jaren gecorrigeerd (de mutatie betrof k€ 1.100 TKI Gas baten lager en Shell baten hoger).
- de gerealiseerde baten werk in opdracht van derden zijn hoger dan begroot omdat deze zijn gebaseerd op de bepaling van de onderhandenwerkpositie van de projecten en daarmee op de door NWO-I in 2017 daadwerkelijk geleverde prestaties, terwijl de begrotingsbedragen zijn gebaseerd op de planning conform de toewijzingsbrieven en contracten. De hogere baten van bedrijven betreft met name Shell, zie hierboven.
- bij het opstellen van de begroting is een post voor acquisitie opgenomen voor de verwachting nog te verwerven subsidies en contracten in de tweede helft van 2017. De realisatie is in deze tabel opgenomen onder de juiste posten.

LASTEN

Lasten in k€	Realisatie 2017	Begroting 2017	Verschil	
Missiebudgetten	39.206	39.239	(33)	-0,1%
FOM-programma's	24.926	30.394	(5.468)	-18,0%
Industrial Partnership Programmes	13.099	12.278	821	6,7%
FOM-projectruimte	8.675	6.963	1.712	24,6%
Projecten derden	18.681	24.263	(5.582)	-23,0%
Andere activiteiten	7.207	5.171	2.036	39,4%
Algemene kosten NWO-I	5.024	5.352	(328)	-6,1%
Totaal lasten	116.818	123.660	(6.842)	-5,5%

De totale lasten van de activiteiten zijn k€ 6.842 lager dan begroot. De belangrijkste oorzaken van het verschil tussen realisatie en begroting zijn:

- de totale lasten van de missiebudgetten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting;
- bij de FOM-programma's is de bestedingsachterstand minder hard ingelopen dan begroot k€ 5.468;
- bij de projecten derden zijn de lasten k€ 5.582 lager dan begroot vanwege vertraging ten opzicht van de oorspronkelijke projectbegrotingen;
- bij de andere activiteiten zijn de lasten k€ 2.036 hoger dan begroot, in het bijzonder bij A12 nieuwbouw DIFFER (k€ 1.830), waar het budget reeds in een voorgaand jaar in de begroting is opgenomen.

NETTO RESULTAAT

Netto resultaat in k€	Realisatie 2017	Begroting 2017	Verschil	
Saldo baten	114.651	115.872	(1.221)	-1,1%
Saldo lasten	116.818	123.660	(6.842)	-5,5%
Saldo baten en lasten	(2.167)	(7.788)	5.621	-72,2%
Financiële baten en lasten	19	-	19	-
Netto resultaat	(2.148)	(7.788)	5.640	-72,4%
Bestemming netto resultaat in k€:				
Mutatie algemene reserve	(2.792)	(1.116)	(1.676)	150,2%
Mutaties bestemde reserves	5.587	(2.732)	8.319	-304,5%
Mutatie bestemde fondsen	(4.943)	(3.940)	(1.003)	25,5%
Totaal netto resultaatbestemming	(2.148)	(7.788)	5.640	-72,4%

Het resultaat is minder negatief dan begroot. Vooral de lasten zijn lager dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door het later opstarten van de eind 2016 toegekende programma's waardoor de bestedingen achterblijven bij de begroting.

Daarnaast heeft het verwachte en begrote inlopen van de bestedingsachterstand zich niet voorgedaan.

Personeelsbezetting

De personeelsbezetting was als volgt¹:

NWO-I		gemiddeld aantal (fte) per	
categorie	soort personeel	2016	2017
wetenschappelijk	promovendi (oio's)	481	456
	onderzoekers tijdelijk (postdocs)	179	174
	onderzoekers in vaste dienst	72	64
technisch	technici in vaste dienst	147	153
	technici in tijdelijke dienst	34	31
overig ondersteunend	overig ondersteunend personeel vast	120	112
	overig ondersteunend personeel tijdelijk	15	11
Totaal personeelsbezetting		1.048	1.001

De totale personeelsbezetting is met 47 fte gedaald. Dit komt omdat vanwege de NWO-transitie een aantal medewerkers van het Bureau bij NWO zijn geplaatst en vanwege een afname in het aantal oio's bij de BUW.

Balans

ACTIVA	31-12-2017	31-12-2016
	k€	k€
Totaal vaste activa	66.228	67.781
Vlottende activa		
Vorderingen op korte termijn	9.325	17.246
Liquide middelen	98.580	89.573
Totaal vlottende activa	107.905	106.819
TOTAAL ACTIVA	174.133	174.600
PASSIVA	31-12-2017	31-12-2016
	k€	k€
Eigen vermogen	83.374	85.522
Voorzieningen	4.381	5.264
Langlopende schulden	26.437	27.388
Onderhanden Projecten in opdracht van derden (per saldo)	33.708	34.103
Kortlopende schulden	26.233	22.323
TOTAAL PASSIVA	174.133	174.600
<i>Solvabiliteit</i>	48%	49%
<i>Werkkapitaal</i>	47.964	50.393
<i>Current ratio</i>	1,80	1,89

Het balanstotaal is gedaald met k€ 467. Dit is het gevolg van enerzijds een per saldo stijging van de vlottende activa met k€ 1.086 en een daling van de vaste activa van k€ 1.553 door met name de extra afschrijving kantoorunits en verbouwing PiMU-gebouw.

¹ In de getallen per 31-12-2017 betreft 16,4 fte het personeel dat onderdeel vormt van de in-kind bijdrage van de UvA en VU aan het ARCNL (per 31-12-2016 totaal 19,2 fte).

Liquide middelen

De liquide middelen bedragen eind 2017 k€ 98.580 en zijn daarmee k€ 9.007 hoger dan eind 2016. Dit is met name het gevolg van de daling vorderingen op korte termijn op NWO, een nagenoeg gelijke positie onderhanden projecten in opdracht van derden (per saldo) en gestegen saldo te voldoen aan kortlopende schulden.

Financiële indicatoren

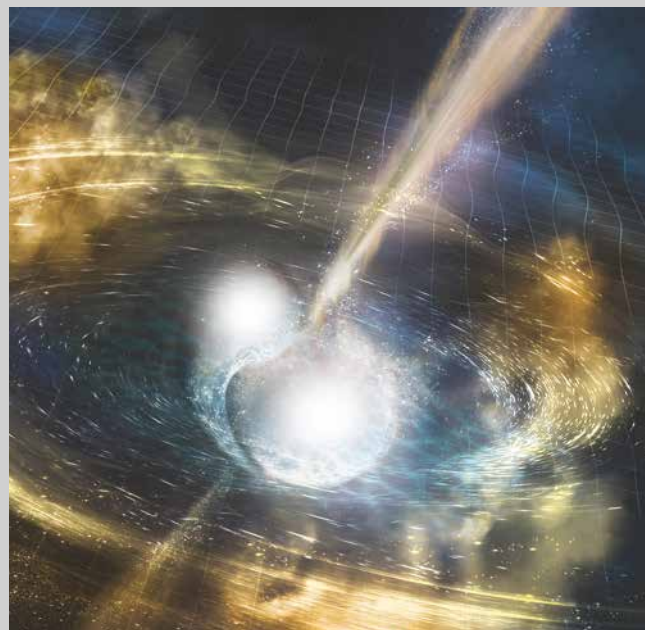
De current ratio geeft weer in hoeverre de kortlopende schulden betaald kunnen worden uit het totaal van de voorraden, vorderingen op korte termijn en liquide middelen. De current ratio eind 2017 van 1,80 is licht gedaald ten opzichte van die van eind 2016 (1,89). Dit is een veilige waarde gelet op de betrouwbaarheid van de belangrijkste debiteur NWO.

Het werkkapitaal is het verschil tussen de vlottende activa (Vorderingen op korte termijn en liquide middelen k€ 107.905) en de vlottende passiva (Onderhanden projecten in opdracht van derden (per saldo) en overige kortlopende schulden k€ 59.941). Het werkkapitaal van NWO-I is in 2017 gedaald met k€ 2.429 tot k€ 47.964 en is nog steeds ruim voldoende om aan alle kortlopende verplichtingen te voldoen.

De solvabiliteit is de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal vermogen op de balans. In het algemeen wordt als ondergrens van de solvabiliteit 50% gehanteerd. Daar waar de solvabiliteit eind 2016 bij NWO-I 49% bedroeg, bedraagt deze ultimo 2017 48%. Dit is met name het gevolg van het gedaalde eigen vermogen met k€ 2.148 versus een daling van het balanstotaal met k€ 467. Omdat een substantieel deel van het vreemd vermogen een langlopende lening betreft is een solvabiliteit van 48% acceptabel.

LIGO en Virgo detecteren eerste zwaartekrachtgolven van samensmeltende neutronensterren

Wetenschappers hebben voor het eerst zwaartekrachtgolven – rimpelingen in de ruimtetijd – én licht opgevangen van de spectaculaire botsing van twee neutronensterren. Neutronensterren bestaan uit kleine ultracompacte overblijfselen van zware sterren die zijn ontploft in een supernova-explosie. De ontdekking is gedaan door de twee detectoren van het Laser Interferometer Gravitational-wave Observatory (LIGO) in de Verenigde Staten, de Virgo-detector in Europa en ongeveer zeventig telescopen op aarde en in de ruimte. Natuurkundigen van Nikhef, VU, RUG en Universiteit Maastricht (UM), en sterrenkundigen van de RU en NOVA zijn direct betrokken bij dit onderzoek.

Zwaartekrachtgolven

I.5 FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN ORGANISATIEONDERDELEN IN 2017

In deze paragraaf worden de belangrijkste financiële ontwikkelingen per organisatieonderdeel gepresenteerd.

AMOLF

ACTIVA (bedragen in k€)	31-12-2017	31-12-2016	BATEN (bedragen in k€)	2017	2016
Vaste activa			NWO basissubsidie	11.506	11.058
Immateriële vaste activa	-	-	Overheidsbijdragen en subsidies	209	394
Materiële vaste activa	20.530	20.311	Baten werk in opdracht van derden	4.576	5.832
Financiële vaste activa	-	-	Overige baten	73	1.293
Totaal vaste activa	20.530	20.311	TOTAAL BATEN	16.364	18.577
Vlottende activa			LASTEN (bedragen in k€)	2017	2016
Vorderingen op korte termijn	926	706	Missiebudgetten	8.187	7.817
Rekening-courant	-	-	FOM-programma's	1.240	1.459
Liquide middelen	2	10	Industrial Partnership Programmes	1.063	967
Totaal vlottende activa	928	716	FOM-projectruimte	355	385
TOTAAL ACTIVA	21.458	21.027	Projecten derden	4.290	5.719
PASSIVA (bedragen in k€)	31-12-2017	31-12-2016	Andere activiteiten	1.238	1.631
Eigen vermogen	16.431	16.440	Algemene kosten NWO-I	-	-
Voorzieningen	290	268	Algemene kosten van de organisatie	-	-
Langlopende schulden	-	-	TOTAAL LASTEN	16.373	17.978
Onderhanden Projecten	2.143	2.437	SALDO BATEN EN LASTEN	(9)	599
Kortlopende schulden	997	998	Financiële baten en lasten	-	-
Rekening-courant	1.597	884	NETTO RESULTAAT	(9)	599
TOTAAL PASSIVA	21.458	21.027			
<i>Solvabiliteit</i>	77%	78%			

De baten van AMOLF zijn in 2017 gedaald met k€ 2.213 ten opzichte van 2016. De daling wordt deels veroorzaakt door een eenmalige toekenning in 2016 van k€ 1.200 voor de modernisering van het Nanolab. Daarnaast zijn de baten gedaald van de derden contracten evenals die van de EU (met name H2020 ERC's).

De lasten van AMOLF zijn in 2017 met k€ 1.605 gedaald ten opzichte van 2016. De daling wordt met name bepaald door een daling van de kosten binnen de derden projecten. Deze kosten betreffen voor een groot deel de projectgebonden investeringen van grote apparatuur die in het jaar van aanschaf direct wordt afgeschreven.

Het netto resultaat in 2017 is k€ 9 negatief wat er op duidt dat de baten en lasten goed in evenwicht zijn. Het negatieve resultaat oogt in eerste instantie als een verslechtering ten opzichte van vorig jaar. Als de eenmalige toekenning in 2016 voor het Nanolab buiten beschouwing wordt gelaten dan is sprake van een verbetering van het resultaat met k€ 592.

Het eigen vermogen van AMOLF is gedaald met het negatieve resultaat van k€ 9. Binnen het eigen vermogen zijn de algemene reserves gedaald met k€ 96 en de bestemde reserves gestegen met k€ 463. Het bestemde fonds nieuwbouw AMOLF is gedaald met k€ 376 omdat de NWO-baten voor de nieuwbouw lager zijn dan de afschrijvingslasten.

Het balanstotaal van AMOLF is gestegen met k€ 431. De vorderingen op korte termijn zijn gestegen door een toename van het debiteurensaldo. De post Onderhanden projecten is door het verder inlopen van de onderzoeksachterstand gedaald. Als gevolg van de voorfinanciering van de nieuwbouw is er een negatieve rekening courant verhouding van AMOLF met Algemeen die in 2017 verder is toegenomen.

ARCNL

ACTIVA (bedragen in k€)	31-12-2017	31-12-2016	BATEN (bedragen in k€)	2017	2016
Vaste activa			NWO basissubsidie	2.482	2.398
Immateriële vaste activa	-	-	Overheidsbijdragen en subsidies	89	55
Materiële vaste activa	4.498	5.022	Baten werk in opdracht van derden	5.108	8.418
Financiële vaste activa	-	-	Overige baten	-	3
Totaal vaste activa	4.498	5.022	TOTAAL BATEN	7.679	10.874
Vlottende activa			LASTEN (bedragen in k€)	2017	2016
Vorderingen op korte termijn	1.478	2.480	Missiebudgetten	8.230	6.068
Rekening-courant	2.287	1.042	FOM-programma's	-	-
Liquide middelen	4	1	Industrial Partnership Programmes	-	963
Totaal vlottende activa	3.769	3.523	FOM-projectruimte	-	-
TOTAAL ACTIVA	8.267	8.545	Projecten derden	183	252
PASSIVA (bedragen in k€)	31-12-2017	31-12-2016	Andere activiteiten	(3)	3
Eigen vermogen	6.630	7.361	Algemene kosten NWO-I	-	-
Voorzieningen	34	35	Algemene kosten van de organisatie	-	-
Langlopende schulden	-	-	TOTAAL LASTEN	8.410	7.286
Onderhanden Projecten	1.433	987	SALDO BATEN EN LASTEN	(731)	3.588
Kortlopende schulden	170	162	Financiële baten en lasten	-	-
Rekening-courant	-	-	NETTO RESULTAAT	(731)	3.588
TOTAAL PASSIVA	8.267	8.545			
<i>Solvabiliteit</i>	80%	86%			
<i>Werkkapitaal in k€</i>	2.166	2.374			
<i>Current ratio</i>	2,4	3,1			

De baten van ARCNL zijn in 2017 gedaald met k€ 3.195 ten opzichte van 2016. In de baten 2016 is k€ 2.323 opgenomen van de door de gemeente Amsterdam toegekende subsidie voor de oprichting van ARCNL. In 2016 is een eenmalige projectbijdrage verwerkt voor het IPP project Physics for nanolithography (i42) van k€ 963.

De lasten van ARCNL zijn in 2017 met k€ 1.124 gestegen ten opzichte van 2016. De geplande overgang eind 2018 naar de nieuwe huisvesting heeft in 2017 geleid tot een afwaardering ad k€ 1.945 van de in de vaste activa opgenomen bedragen voor de verbouwingkosten van de huidige huisvesting. De personeelskosten zijn met k€ 164 gestegen tot een totaal van k€ 4.167. De afschrijvingslasten op wetenschappelijke apparatuur zijn k€ 1.024 lager door achterblijvende bestedingen.

Het netto resultaat in 2017 is k€ 731 negatief. Dit is een daling van k€ 4.319 ten opzichte van het resultaat over 2016. Dit valt te herleiden tot de van de gemeente Amsterdam ontvangen subsidie in 2016 en de extra afschrijving van k€ 1.945. Zonder deze subsidie en extra afschrijving is het netto resultaat vergelijkbaar met het netto resultaat 2016.

Het eigen vermogen van de ARCNL is gedaald met het resultaat over 2017 en bedraagt nu k€ 6.630. Binnen het eigen vermogen zijn de bestemde reserves toegenomen met k€ 1.296 naar een totaal van k€ 6.274. Dit zal de komende jaren worden aangewend voor verdere uitbreiding van de labinfrastructuur. De algemene reserve onbestemd is afgenomen met k€ 2.027 naar een saldo van k€ 356. Deze k€ 2.027 betreft de afschrijvingen op de kantoorunits, verbouwing van het laboratoriumgebouw en de renovatie van het terrein inclusief de afwaardering.

Het balanstotaal van de ARCNL is gedaald met k€ 278. De solvabiliteit is gedaald van 86% naar 80% en de current ratio is gedaald van 3,1 naar 2,4. Het saldo vorderingen op korte termijn wordt bepaald door een openstaande debiteurenpost. Dit betreft de laatste kwartaalfactuur van 2017 aan ASML en een bedrag aan vooruitbetalingen, waaronder de aanschaf van een laser systeem (vooruitbetaling van k€ 506) voor de nieuwe onderzoeksgroep High Harmonics Generation. Dit laser systeem zal waarschijnlijk in het eerste kwartaal van 2018 geleverd worden.

DIFFER

ACTIVA (bedragen in k€)	31-12-2017	31-12-2016	BATEN (bedragen in k€)	2017	2016
Vaste activa			NWO basissubsidie	11.317	10.638
Immateriële vaste activa	-	-	Overheidsbijdragen en subsidies	211	161
Materiële vaste activa	31.155	31.671	Baten werk in opdracht van derden	5.305	3.573
Financiële vaste activa	-	-	Overige baten	87	344
Totaal vaste activa	31.155	31.671	TOTAAL BATEN	16.920	14.716
Vlottende activa			LASTEN (bedragen in k€)	2017	2016
Vorderingen op korte termijn	313	304	Missiebudget	5.223	6.364
Rekening-courant	-	-	FOM-programma's	1.775	1.727
Liquide middelen	1	1	Industrial Partnership Programmes	863	869
Totaal vlottende activa	314	305	FOM-projectruimte	-	-
TOTAAL ACTIVA	31.469	31.976	Projecten derden	3.929	2.065
PASSIVA (bedragen in k€)	31-12-2017	31-12-2016	Andere activiteiten	3.932	4.809
Eigen vermogen	10.313	9.115	Algemene kosten NWO-I	-	-
Voorzieningen	372	1.088	Algemene kosten van de organisatie	-	-
Langlopende schulden	-	-	TOTAAL LASTEN	15.722	15.834
Onderhanden Projecten	1.181	377	SALDO BATEN EN LASTEN	1.198	(1.118)
Kortlopende schulden	2.194	4.360	Financiële baten en lasten	-	-
Rekening-courant	17.409	17.036	NETTO RESULTAAT	1.198	(1.118)
TOTAAL PASSIVA	31.469	31.976			
<i>Solvabiliteit</i>	33%	29%			

De baten van DIFFER zijn in 2017 gestegen met k€ 2.204 ten opzichte van 2016. Dit wordt met name veroorzaakt door een stijging van de baten van Projecten derden (k€ 1.994) waaronder baten van de Europese Unie (k€ 1.198) onder andere doordat Magnum PSI de productie van 2016 en 2017 in één jaar gerealiseerd heeft.

De lasten van DIFFER zijn in 2017 licht gedaald met k€ 112 ten opzichte van 2016. De lasten 'Missie-budget' zijn echter k€ 1.141 lager dan in 2016 als gevolg van onder andere meer dekkingsbijdrage uit projecten (k€ 345) en minder kosten investeringen (k€ 307).

De 'Andere activiteiten' zijn k€ 877 lager dan in 2016 als gevolg van minder lasten van het project Relocatie DIFFER (k€ 611) en de lasten Projecten derden zijn k€ 1.864 hoger met name door meer lasten voor het EUROfusion project WPPFC (inzet Magnum-PSI).

Het netto resultaat in 2017 is k€ 1.198 positief en daarmee substantieel beter dan in 2016 (k€ 1.118 negatief). Dit verschil is met name een gevolg van de lagere lasten in het missiebudget (k€ 1.141). Binnen het missiebudget is een aantal projecten gedefinieerd waarop posten zijn begroot, die voor dekking van toekomstige lasten dienen.

Het eigen vermogen van DIFFER is met k€ 1.198 toegenomen. Binnen het eigen vermogen is de algemene reserve gedaald (k€ 349), zijn de bestemde reserves gestegen (k€ 2.923) en is het bestemde fonds Nieuwbouw DIFFER gedaald (k€ 1.376) omdat de afschrijvingslasten hoger zijn dan de NWO-subsidie voor de nieuwbouw.

Het balanstotaal van DIFFER is gedaald met k€ 507. De kortlopende schulden zijn met k€ 2.166 gedaald vanwege een daling van de voor derden beheerde gelden (met betrekking tot EUROfusion), de nog te betalen aan derden (met name minder nieuwbouwkosten). Als gevolg van deze afname is de solvabiliteit gestegen van 29% eind 2016 naar 33% eind 2017. Als gevolg van de voorfinanciering van de nieuwbouw is er een negatieve rekening courant verhouding van DIFFER met Algemeen.

Nikhef

ACTIVA (bedragen in k€)	31-12-2017	31-12-2016	BATEN (bedragen in k€)	2017	2016
Vaste activa			NWO basissubsidie	17.137	17.118
Immateriële vaste activa	-	-	Overheidsbijdragen en subsidies	166	148
Materiële vaste activa	8.640	8.975	Baten werk in opdracht van derden	7.125	5.210
Financiële vaste activa	-	-	Overige baten	3.848	4.841
Totaal vaste activa	8.640	8.975	TOTAAL BATEN	28.276	27.317
Vlottende activa			LASTEN (bedragen in k€)	2017	2016
Vorderingen op korte termijn	3.390	3.952	Missiebudgetten	12.795	13.781
Rekening-courant	17.067	15.663	FOM-programma's	4.016	4.842
Liquide middelen	2	6	Industrial Partnership Programmes	54	51
Totaal vlottende activa	20.459	19.621	FOM-projectruimte	769	764
TOTAAL ACTIVA	29.099	28.596	Projecten derden	10.002	8.214
PASSIVA (bedragen in k€)	31-12-2017	31-12-2016	Andere activiteiten	168	966
Eigen vermogen	8.430	7.958	Algemene kosten NWO-I	-	-
Voorzieningen	3.353	3.441	Algemene kosten van de organisatie	-	-
Langlopende schulden	-	-	TOTAAL LASTEN	27.804	28.618
Onderhanden Projecten	13.944	12.819	SALDO BATEN EN LASTEN	472	(1.301)
Kortlopende schulden	3.372	4.378	Financiële baten en lasten	-	-
Rekening-courant	-	-	NETTO RESULTAAT	472	(1.301)
TOTAAL PASSIVA	29.099	28.596			
<i>Solvabiliteit</i>	29%	28%			
<i>Werkkapitaal in k€</i>	3.143	2.424			
<i>Current ratio</i>	1,2	1,1			

De baten zijn gestegen met k€ 959 ten opzichte van 2016. Dit komt vooral door het LHC upgrade project. De achterstand in de uitvoering van het project wordt ingelopen, waardoor er meer baten worden gerealiseerd op dit project.

De lasten zijn gedaald met k€ 814. Dit komt vooral door een daling in de realisatie van de FOM-programma's met totaal k€ 826. Dit komt vooral doordat programma 123 is gedaald met k€ 824. Verder is er een daling in het missiebudget van k€ 986. Dit komt doordat in 2016 een voorziening is getroffen voor de ontmanteling PiMu (lasten Nikhef k€ 1.536).

Het negatieve resultaat van 2016 is omgebogen naar een positief netto resultaat van k€ 472.

Het eigen vermogen is licht gestegen, door het positieve netto resultaat. De algemene reserve is gedaald met k€ 366 voor afschrijvingen gebouw en de bestemde reserve is gestegen met k€ 838.

Het balanstotaal van Nikhef is gestegen met k€ 503. De post Onderhanden projecten is toegenomen, omdat de lasten ten behoeve van de LHC Detector Upgrade-projecten nog achterlopen op de toekenning die was gebaseerd op de oorspronkelijke planning (OHP saldo k€ 7.551). Verder zijn er nieuwe projecten toegekend waar voor een groot deel de baten zijn ontvangen, zoals 3 Vici-projecten die samen een Onderhanden projecten positie hebben van k€ 3.444. De kortlopende schulden daarentegen zijn gedaald met k€ 1.006. Dit komt vooral omdat de post 'Voor derden beheerde gelden' van k€ 1.654 uit 2016 in 2017 is afgewikkeld.

BUW

ACTIVA (bedragen in k€)	31-12-2017	31-12-2016	BATEN (bedragen in k€)	2017	2016
Vaste activa			NWO basissubsidie	24.665	22.076
Immateriële vaste activa	-	-	Overheidsbijdragen en subsidies	471	2.016
Materiële vaste activa	-	-	Baten werk in opdracht van derden	13.892	11.399
Financiële vaste activa	-	-	Overige baten	-	(15)
Totaal vaste activa	-	-	TOTAAL BATEN	39.028	35.476
Vlottende activa			LASTEN (bedragen in k€)	2017	2016
Vorderingen op korte termijn	1.813	1.650	Missiebudgetten	-	-
Rekening-courant	48.905	48.059	FOM-programma's	18.078	18.191
Liquide middelen	-	-	Industrial Partnership Programmes	10.652	11.538
Totaal vlottende activa	50.718	49.709	FOM-projectruimte	8.073	8.043
TOTAAL ACTIVA	50.718	49.709	Projecten derden	117	392
PASSIVA (bedragen in k€)	31-12-2017	31-12-2016	Andere activiteiten	1.231	656
Eigen vermogen	27.482	26.605	Algemene kosten NWO-I	-	-
Voorzieningen	236	255	Algemene kosten van de organisatie	-	-
Langlopende schulden	-	-	TOTAAL LASTEN	38.151	38.820
Onderhanden Projecten	15.055	17.464	SALDO BATEN EN LASTEN	877	(3.344)
Kortlopende schulden	7.945	5.385	Financiële baten en lasten	-	-
Rekening-courant	-	-	NETTO RESULTAAT	877	(3.344)
TOTAAL PASSIVA	50.718	49.709			
<i>Solvabiliteit</i>	54%	54%			
<i>Werkkapitaal in k€</i>	27.718	26.860			
<i>Current ratio</i>	2,2	2,2			

De baten van de BUW zijn in 2017 gestegen met k€ 3.552 ten opzichte van 2016. Deze stijging wordt grotendeels veroorzaakt door een stijging van de NWO-baten voor de financiering van de granting-verplichtingen. Daarnaast is er een grote stijging te zien in de gerealiseerde baten van NWO Roadmap (HFML) en de gerealiseerde baten van bedrijven voor IPP's, met name Shell.

De lasten van de BUW zijn in 2017 licht gedaald ten opzichte van 2016. Vanwege het aflopen van oude FOM-programma's en IPP's en het later dan verwacht opstarten van de in 2016 toegekende programma's, zijn de lasten van deze programma's gedaald.

Het netto resultaat in 2017 is om bovenstaande redenen k€ 877 positief.

Het eigen vermogen van de BUW is gestegen met genoemd resultaat.

Het balanstotaal van de BUW is gestegen met k€ 1.009 door kortlopende schulden (aan universiteiten) en een afname van Onderhanden Projecten. Aangezien het balanstotaal en het eigen vermogen gelijke tred houden, is de solvabiliteit gelijk gebleven. Ook de current ratio is gelijk gebleven. Het werkkapitaal van k€ 27.718 is ruim voldoende.

Omdat er geen nieuwe programma's en projecten meer worden toegekend zullen de baten de komende jaren afnemen en de bestemde reserves en fondsen worden benut.

Bureau

ACTIVA (bedragen in k€)	31-12-2017	31-12-2016	BATEN (bedragen in k€)	2017	2016
Vaste activa			NWO basissubsidie	3.910	4.612
Immateriële vaste activa	749	1.090	Overheidsbijdragen en subsidies	27	179
Materiële vaste activa	523	633	Baten werk in opdracht van derden	779	644
Financiële vaste activa	-	-	Overige baten	-	-
Totaal vaste activa	1.272	1.723	TOTAAL BATEN	4.716	5.435
Vlottende activa			LASTEN (bedragen in k€)	2017	2016
Vorderingen op korte termijn	563	276	Missiebudgetten	4.752	-
Rekening-courant	2.420	2.194	FOM-programma's	40	-
Liquide middelen	15	3	Industrial Partnership Programmes	548	569
Totaal vlottende activa	2.998	2.473	FOM-projectruimte	-	-
TOTAAL ACTIVA	4.270	4.196	Projecten derden	160	170
PASSIVA (bedragen in k€)	31-12-2017	31-12-2016	Andere activiteiten	-	110
Eigen vermogen	2.535	3.319	Algemene kosten NWO-I	-	-
Voorzieningen	96	177	Algemene kosten van de organisatie	-	6.257
Langlopende schulden	-	-	TOTAAL LASTEN	5.500	7.106
Onderhanden Projecten	(48)	19	SALDO BATEN EN LASTEN	(784)	(1.671)
Kortlopende schulden	1.687	681	Financiële baten en lasten	-	-
Rekening-courant	-	-	NETTO RESULTAAT	(784)	(1.671)
TOTAAL PASSIVA	4.270	4.196			
<i>Solvabiliteit</i>	59%	79%			
<i>Werkkapitaal in k€</i>	1.359	1.773			
<i>Current ratio</i>	1,8	3,5			

De baten van het Bureau zijn in 2017 gedaald met k€ 719 ten opzichte van de baten van 2016. Dit komt vooral door de daling in NWO basissubsidie van k€ 702. De basissubsidie is gedaald door de

transitie en de opsplitsing van het Bureau. De overheidsbijdragen zijn gedaald met k€ 152. In 2017 zijn er door NWO-I medewerkers minder uren besteed aan TKI HTSM, waardoor er minder uren zijn gefactureerd aan TKI HTSM. Bij NWO ENW geplaatste medewerkers voeren deze werkzaamheden nu uit. Daarentegen zijn de baten werk in opdracht van derden gestegen met k€ 135, door meer ontvangen baten op het GENERA project.

De lasten van het Bureau zijn in 2017 gedaald met k€ 1.606. In verband met de transitie zijn de algemene kosten van de organisatie overgegaan naar de missiebudgetten. Daarnaast zijn er afdelingen overgegaan naar NWO, zoals ICT en de Facilitaire Dienst en medewerkers naar het domein ENW. Hierdoor zijn de lasten op de missiebudgetten van 2017 lager dan de algemene kosten van de organisatie in 2016.

Het netto resultaat in 2017 is k€ 784 negatief en is daarmee substantieel beter dan in 2016 (k€ 1.671 negatief). Dit verschil wordt veroorzaakt door de lagere lasten zoals hiervoor benoemd.

Het eigen vermogen van het Bureau is daardoor gedaald in 2017 van k€ 3.319 eind 2016 naar k€ 2.535 eind 2017. Binnen het eigen vermogen zijn de bestemde reserves gedaald met k€ 1.159 naar k€ 2.056 positief eind 2017.

Het balanstotaal van het Bureau is gestegen met k€ 74 vanwege de stijgingen in de overlopende activa en passiva in 2017. De solvabiliteit is gedaald van 79% eind 2016 naar 59% eind 2017 en de current ratio van 3,5 naar 1,8. Deze waarden zijn echter nog steeds voldoende. Het werkkapitaal van k€ 1.359 eind 2017 is toereikend voor 2018.

Algemeen

ACTIVA (bedragen in k€)	31-12-2017	31-12-2016	BATEN (bedragen in k€)	2017	2016
Vaste activa			NWO basissubsidie	991	4.569
Immateriële vaste activa	-	-	Overheidsbijdragen en subsidies	-	-
Materiële vaste activa	-	-	Baten werk in opdracht van derden	677	76
Financiële vaste activa	133	79	Overige baten	-	(894)
Totaal vaste activa	133	79	TOTAAL BATEN	1.668	3.751
Vlottende activa			LASTEN (bedragen in k€)	2017	2016
Vorderingen op korte termijn	842	7.878	Missiebudgetten	19	63
Rekening-courant	-	-	FOM-programma's	(223)	-
Liquide middelen	98.556	89.552	Industrial Partnership Programmes	(81)	202
Totaal vlottende activa	99.398	97.430	FOM-projectruimte	(522)	(512)
TOTAAL ACTIVA	99.531	97.509	Projecten derden	-	-
PASSIVA (bedragen in k€)	31-12-2017	31-12-2016	Andere activiteiten	641	1.146
Eigen vermogen	11.553	14.724	Algemene kosten NWO-I	5.024	-
Voorzieningen	-	-	Algemene kosten van de organisatie	-	-
Langlopende schulden	26.437	27.388	TOTAAL LASTEN	4.858	899
Onderhanden Projecten	-	-	SALDO BATEN EN LASTEN	(3.190)	2.852
Kortlopende schulden	9.868	6.359	Financiële baten en lasten	19	38
Rekening-courant	51.673	49.038	NETTO RESULTAAT	(3.171)	2.890
TOTAAL PASSIVA	99.531	97.509			
<i>Solvabiliteit</i>	12%	15%			
<i>Werkkapitaal in k€</i>	37.857	42.033			
<i>Current ratio</i>	1,6	1,8			

De baten van Algemeen zijn in 2017 gedaald met k€ 2.083. Dit heeft grotendeels te maken met de overheveling van algemene budgetten inzake de afloop granting naar de diverse organisatie onderdelen.

De totale lasten zijn toegenomen met k€ 3.959. Nieuw in 2017 zijn de lasten van Algemene kosten NWO-I (k€ 5.024). Voor deze algemene kosten van het stichtingsbestuur en de projectkosten als ESRF, SKA en DUBBLE zijn k€ 5.352 budgetten beschikbaar. De grootste daling binnen de andere activiteiten komt door de overheveling van Physics@Veldhoven naar NWO (ENW domein).

Het netto resultaat is in 2017 k€ 3.171 negatief geworden. Het verschil ten opzichte van 2016 is k€ 6.061, dit komt door:

- De mutatie bestemde reserves is per saldo in 2017 gedaald met k€ 2.666 De daling komt door mutatie NWO bijdragen van onder andere afloop granting en SEO bijdrage.
- De mutatie van de algemene reserve is in 2017 gedaald met k€ 3.078 ten opzichte van 2016. Deze daling lag ook in de verwachting. In 2016 waren er eenmalige baten van de verkoop van het landgoed Rijnhuizen ad k€ 1.181, afboeking k€ 728 voorziening beëindiging KVI en het afsluiten k€ 1.693 van de andere activiteiten A13 personeelspotten en A14 vervangend onderhoud ten gunste van de algemene reserve.

De post vorderingen op korte termijn is gedaald met k€ 7.036. Dit komt door de betaling door NWO van de liquiditeitskorting van k€ 4.538 en nog openstaande vorderingen op subsidies eind 2016.

De stijging van de liquide middelen is het gevolg van de hiervoor genoemde betaling door NWO alsmede de nog te betalen facturen aan NWO eind 2017 van de naar NWO-I overgehevelde projecten (k€ 4.031).

De post kortlopende schulden is gestegen met k€ 3.509. De grootste stijging is de post nog te betalen facturen aan NWO voor de overgehevelde projecten waarvan NWO in eerste instantie nog de facturen heeft betaald en deze ultimo 2017 bij NWO-I heeft gedeclareerd.

I.6 MEERJARENBEGROTING 2018-2022

Op 4 oktober 2017 heeft het stichtingsbestuur de eerste geconsolideerde begroting van NWO-I vastgesteld. De begroting bevat ter vergelijking de (bijgestelde) begroting 2017 en de meerjarenbegroting 2018 – 2022 voor de nieuwe samenstelling van NWO-I vanaf 2018. De begroting 2017 die als referentiekader in het financieel jaarverslag is gebruikt verschilt hiermee, omdat deze alleen NWO-I in de samenstelling 2017 betreft.

De begroting bevat de baten, de lasten en het netto resultaat. Tevens is de bestemming van het netto resultaat aangegeven. De begroting is gebaseerd op de op dat moment bekende meerjarenperspectieven van NWO voor NWO-I.

Financieel perspectief

De baten 2018 zijn begroot op M€ 206. De baten hiervoor zijn in de eerste plaats afkomstig van NWO en verder ook van de Europese Unie, de overheid, en uit de samenwerking met universiteiten en het bedrijfsleven. Het personeelsbestand is opgebouwd uit vaste wetenschappelijke stafleden, postdocs, onderzoekers in opleiding (promovendi), technici en overige personeelsleden.

Baten

Bij het begroten van de baten wordt uitgegaan van de al verworven subsidies en contracten. In aanvulling daarop is een conservatieve inschatting gemaakt van de nog te verwerven baten voor nieuwe programma's en projecten. Over het algemeen laten de baten hierdoor in meerjarig perspectief een daling zien.

Batenbegroting in meerjarig perspectief (bedragen x € 1.000)	Samengestelde					
	begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
NWO-basissubsidie						
Basissubsidie (niet-geoormerkt)	101.640	103.765	101.509	99.828	99.706	98.660
Afloop granting (niet-geoormerkt)	24.373	23.392	16.197	11.531	6.124	3.492
Nieuwbouw (kasbijdrage)	2.755	2.755	2.755	2.755	2.755	2.755
ASTRON/LOFAR 2009-2018 (kasbijdrage)	2.000	-	-	-	-	-
Kust- en Zee onderzoek (caribean) + NMF	1.750	500	500	500	500	500
NSCR	140	12	12	12	12	12
Einstein Telescope (geoormerkt)	400	-	-	-	-	-
NWO huisvesting LNVH	150	150	150	150	-	-
Domein ENW voor ARCNL	1.000	-	-	-	-	-
Overige vaste inkomsten	500	-	-	-	-	-
NWO nog te financieren	-	-	1.321	2.582	2.632	4.185
Totaal NWO-basissubsidie	134.708	130.574	122.444	117.358	111.729	109.604
Overheidsbijdragen en subsidies						
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat	2.397	2.091	331	168	117	107
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	63	81	60	60	60	60
Ministerie van Financiën	43	38	10	-	-	-
Overige	1.357	949	628	375	150	-
Totaal overheidsbijdragen en subsidies	3.860	3.159	1.029	603	327	167
Baten werk in opdracht van derden						
NWO subsidies in derden contracten	24.103	19.313	17.133	11.368	8.098	4.897
Universiteiten	4.422	1.873	1.748	1.621	1.534	1.534
Overheden	6.121	446	148	148	100	100
Europese Unie	13.422	7.920	6.002	5.167	3.718	2.761
Bedrijven	11.748	6.528	4.848	4.249	2.158	853
Stichtingen en Verenigingen	79	35	-	-	-	-
ANBI	50	-	-	-	-	-
Overige partijen	6.319	14.436	10.623	8.611	5.445	3.645
Vaste inkomsten	5.112	4.764	4.661	4.639	4.678	3.752
Aquisitie	3.422	9.384	18.384	22.530	27.723	32.562
Totaal baten werk in opdracht van derden	74.798	64.699	63.547	58.333	53.454	50.104
Overige baten						
Verhuurbaten	3.604	3.459	3.401	3.401	3.384	3.200
Diverse baten	3.953	3.656	3.180	2.877	2.907	2.638
Totaal overige baten	7.557	7.115	6.581	6.278	6.291	5.838
Totaal baten	220.923	205.547	193.601	182.572	171.801	165.713

De afname van de baten (2018 ten opzichte van 2022) met M€ 40 wordt voor het grootste deel (M€ 33) veroorzaakt door de afloop van de granting-verplichtingen. Daarnaast wordt de afname veroorzaakt door het aflopen van de Baten werk in opdracht van derden. De verwachte baten voor toekomstige jaren ter vervanging daarvan zijn 'voorzichtig' ingeschat door het management van de organisatie.

De totale basissubsidie van NWO daalt door de afloop van de granting-verplichtingen.

De baten van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZ) betreft bijna geheel de TKI-toeslag. De baten dalen omdat hierin alleen de TKI-toeslag op lopende samenwerkingen met het bedrijfsleven zijn opgenomen en niet de TKI-toeslag op nieuwe samenwerkingen.

De baten van het werk in opdracht van derden lopen terug vanwege het aflopen van projectsubsidies, samenwerkingsovereenkomsten en contractresearch naast de 'voorzichtige' inschatting van de nieuw te verwerven baten (acquisitie).

De post NWO-subsidies derden contracten betreft specifieke projectsubsidies, bijvoorbeeld in het kader van de Nationale Roadmap Grootschalige Onderzoeksfaciliteiten, NWO-groot, de Vernieuwingsimpuls (Veni's, Vidi's, Vici's) en dergelijke, die binnen de instituten worden uitgevoerd.

De post baten van de Europese Unie betreft projecten in diverse Kaderprogramma's van de Europese Unie, projecten gefinancierd door de European Research Council (ERC) bij de instituten en daarnaast de financiële bijdrage aan het fusieonderzoek bij DIFFER in het kader van EUROfusion.

De post baten van bedrijven omvat de bedrijfsbijdragen voor de IPP's. Daarnaast zijn er projecten met een bijdrage van bedrijven die als contractresearch op de instituten worden uitgevoerd.

Acquisitie is het totaal van de verwachte baten van derden uit nieuwe projectsubsidies en nieuwe contracten, zoals geraamd door het management van de organisatie-eenheden. Deze baten nemen in de jaren toe omdat naar verwachting een deel van de aflopende subsidies en contracten door nieuwe wordt vervangen. Tevens zijn nog te verwerven baten van bedrijven opgenomen in het kader van nieuwe IPP's en de daarbij behorende TKI-toeslag.

De overige baten betreft de verhuuropbrengsten en opbrengsten in het kader van de 'internet exchange housing' door Nikhef, de rentesubsidie van NWO voor de lening nieuwbouw DIFFER, alsmede de bijdragen van verenigingen en stichtingen (niet NWO-gelieerd). Tevens worden onder deze post bij ASTRON de baten gerapporteerd van de NOVA groep.

Lasten

Lastenbegroting in meerjarig perspectief (bedragen x € 1.000)	Samengestelde					
	begroting					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Personeelslasten	144.960	142.966	133.386	123.141	113.128	106.379
Afschrijvingen	18.092	14.728	12.778	11.202	10.280	9.371
Huisvestingslasten	8.977	10.202	9.731	9.876	9.894	10.163
Overige lasten	58.554	48.584	46.482	44.397	44.150	39.555
Totale lasten	230.583	216.480	202.377	188.616	177.452	165.468

De afname van de lasten (2018 ten opzichte van 2022) met M€ 51 wordt voor het grootste deel (M€ 35) veroorzaakt door de afloop van de granting-verplichtingen bij de BUW. Daarnaast dalen de lasten door het aflopen van de bestaande contracten/subsidies.

Netto resultaat

Het netto resultaat is de som van het saldo baten en lasten en het saldo financiële baten en lasten. De financiële baten betreft de begrote rentebaten. De financiële lasten betreffen de bankkosten.

Begroting netto resultaat in meerjarig perspectief

(bedragen x € 1.000)

	Samengestelde begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Netto resultaat						
Totaal baten	220.923	205.547	193.601	182.572	171.801	165.713
Totaal lasten	230.583	216.480	202.377	188.616	177.452	165.468
Saldo baten en lasten	(9.660)	(10.933)	(8.776)	(6.044)	(5.651)	245
Financiële baten en lasten	(75)	(234)	(229)	(225)	(220)	(216)
Netto resultaat	(9.735)	(11.167)	(9.005)	(6.269)	(5.871)	29
Bestemming netto resultaat						
Algemene reserve	274	421	883	1.011	924	1.288
Bestemde reserves	(5.600)	(7.672)	(7.081)	(6.550)	(7.129)	(1.767)
Bestemde fondsen	(4.409)	(3.916)	(2.807)	(730)	334	508
Bestemming netto resultaat	(9.735)	(11.167)	(9.005)	(6.269)	(5.871)	29

Het netto resultaat wordt verdeeld in de mutaties algemene reserve, bestemde reserves en bestemde fondsen.

De mutatie algemene reserve betreft met name afschrijvingslasten, lasten relocatie DIFFER en mutaties vanwege het afsluiten van derden projecten (boeking van het financieel resultaat).

De mutatie van bestemde reserves, heeft betrekking op (project)budgetten gefinancierd uit de NWO-basissubsidie die nog niet besteed zijn en de komende jaren alsnog tot uitputting komen.

De mutatie van de bestemde fondsen betreft met name de afschrijvingskosten van de gebouwen van AMOLF en DIFFER en de afloop van het bestemd fonds Sectorplan. Na 2020 zijn de mutaties positief omdat dan de NWO-bijdrage voor de nieuwbouw AMOLF en DIFFER hoger is dan de afschrijvingslasten.

I.7 INVESTERINGSPLANNEN

De hierna genoemde investeringen worden vermeld omdat deze een effect zullen hebben op het toekomstige balanstotaal en daarbinnen op de posten materiële vaste activa, algemene reserve en bestemde fondsen. Daarnaast is er voor bijvoorbeeld nieuwbouw een apart financieringsplan nodig (dat effect heeft op de liquide middelen, langlopende leningen). Voor investeringen is NWO-I afhankelijk van doelsubsidies van NWO en andere (internationale) financiers.

Grote investeringen in onderzoeksapparatuur en -faciliteiten

Voor grote investeringen in onderzoeksapparatuur is NWO-I afhankelijk van subsidies van NWO, in het bijzonder in het kader van de Nationale roadmap grootschalige onderzoeksfaciliteiten en van het NWO-programma 'Investerings NWO-groot'.

Roadmap-aanvragen 2017-2018

De financieringsronde 2017-2018 van Nationale Roadmap Grootschalige Wetenschappelijke Infrastructuur is bedoeld om de 33 (clusters van) faciliteiten die op de nieuwe Nationale Roadmap staan in de gelegenheid te stellen financiering aan te vragen voor de ontwikkeling van grootschalige onderzoeksfaciliteiten. In 2017 heeft NWO-I (inclusief de instituten die per 2018 deel uitmaken van NWO-I) vijf aanvragen bij NWO ingediend. Besluitvorming over toekenning vindt plaats in maart 2018.

NWO-groot aanvragen 2017-2018

Met het programma Investerings NWO-groot wil NWO investeren in wetenschappelijk zeer geavanceerde apparatuur of in innovatieve dataverzamelingen. Deze investeringen hebben een (inter)nationale draagwijdte en hebben als doel om de kans op wetenschappelijke innovaties en doorbraken te bevorderen. NWO-groot financiering aanvragen kan eens per twee jaar. In 2017 hebben de NWO-I instituten vier aanvragen ingediend. Besluitvorming over de honorering vindt plaats in juli 2018.

Vervanging onderzoeksschepen NIOZ

Als nationaal onderzoeksinstituut voor onderzoek op zee beheert NIOZ een vloot met een aantal onderzoeksschepen. Met name de twee grootste schepen, Pelagia en Navicula, zijn aan vervanging toe. De RvB-NWO gaf NIOZ in 2017 toestemming om met een budget van 0,7 miljoen euro een programma van eisen en een financierings- en exploitatiemodel uit te werken voor de vervanging van de schepen. Deze fase zal twee jaar duren. Parallel daaraan wordt met het Bureau het exploitatiemodel van deze schepen uitgewerkt.

Investerings in nieuwe grote internationale faciliteiten

NWO-I heeft de ambitie om de Nederlandse inbreng voor internationale faciliteiten op het gebied van zijn instituten te verzorgen. Het aanlooptraject voor dergelijke faciliteiten is langdurig en de financiering is maatwerk.

Einstein Telescope

Nikhef onderzoekt samen met de Provincie Limburg de haalbaarheid om de Einstein Telescope, een derde generatiedetector om zwaartekrachtsgolven te detecteren, in Nederland te vestigen. Op 3 juli 2017 werden in Den Haag hun plannen gepresenteerd voor de vestiging van deze telescope in de grensregio Zuid-Limburg, in samenwerking met België en Duitsland. Gezien de benodigde nationale en internationale besluitvorming, is steun van het Rijk gevraagd.

Het plan van aanpak gaat uit van een samenhangend proces van haalbaarheidsstudies en besluitvorming tot 2021. De proceskosten (vooral menskracht) voor het voorbereiden van het bid tot 2021 zijn voorsnog geraamd op 3 miljoen euro. Dit is exclusief een bijdrage in de kosten voor het prototype en voorbereidingen in de periode na het bid 2021-2025 (geraamd op 20 miljoen euro, deels met Europese middelen) en een bijdrage in de totale investering voor de Einstein Telescope (geraamd op 1,1 miljard euro).

Square Kilometer Array ASTRON is betrokken bij de ontwikkeling van de Square Kilometer Array (SKA), de grootste telescoop ter wereld. In 2018 moet een besluit worden genomen of Nederland toetreedt tot de daarvoor op te richten intergouvernementele organisatie. De totale constructiekosten van SKA bedragen 674 miljoen euro. Er vindt overleg plaats met NWO en OCW over de financiering van de Nederlandse bijdrage (beoogd aandeel 5,5% van de kosten).

Grote investeringen in huisvesting

Huisvesting ARCNL

Om het beoogde onderzoekprogramma snel te kunnen starten heeft ARCNL bij de start in 2014 tijdelijke huisvesting gerealiseerd voor laboratorium en kantoorruimte. Voor de lange-termijn oplossing is in 2016 een huurcontract getekend met Matrix Innovation Center N.V. (Matrix IC) voor het gebouw Matrix VII, een bedrijfsverzamelgebouw op het Amsterdam Science Park. Het gebouw wordt medio 2018 opgeleverd. De eenmalige kosten (3,8 miljoen euro voor btw-schade inrichtingswerkzaamheden) en de jaarlijkse kosten (1,1 miljoen euro) komen ten laste van de begroting van ARCNL.

Renovatie Nikhef

Nikhef is gehuisvest in gebouwen die uit 1979 en 1996 stammen. Het vormt een steeds groter wordende uitdaging voor het instituut om de onderzoeksactiviteiten adequaat te accommoderen. Hoewel het pand met zorg wordt onderhouden, is de technische staat van de gebouwen op dit moment dusdanig slecht dat onderhoud onvoldoende is en een grootschalige renovatie noodzakelijk is. Om die reden wil Nikhef de gebouwen gaan renoveren. De doelstelling is weer te beschikken over representatieve

huisvesting, die aansluit bij de eisen en wensen van haar gebruikers en bij het hoogwaardige onderzoek dat zij doen. Bovendien moet deze bedrijfszeker, betaalbaar, duurzaam en toekomstbestendig zijn.

In 2016 is voor de renovatie van de gebouwen van Nikhef een Programma van Uitgangspunten (PvU) opgesteld. Het document schetst de ambities en uitgangspunten van Nikhef met betrekking tot de renovatie evenals de kaders waarbinnen het initiatief moet worden gerealiseerd. De totale kosten van de renovatie, inclusief de uitbreiding van het datacenter, bedragen naar verwachting tenminste 31 miljoen euro. Dit voorjaar bespreekt het stichtingsbestuur het projectplan en de financiering van de kosten van de renovatie.

Relocatie en huisvesting SRON

In december hebben de RvB-NWO en het bestuur van ruimteonderzoeksinstituut SRON hun voorkeur uitgesproken voor het gezamenlijke bid van de Universiteit Leiden en de Technische Universiteit Delft. In dit bid gaat SRON-Utrecht over enkele jaren verhuizen naar een nieuw gebouw op de campus van de Universiteit Leiden. Het voorgenomen besluit van NWO en SRON is begin 2018 ter advies voorgelegd aan de ondernemingsraden van SRON en NWO. Na advies van de medezeggenschap volgt in de loop van 2018 een definitief besluit van de RvB-NWO.

In het kader van de relocatie SRON zal een nieuw gebouw in Leiden worden gerealiseerd. De totale projectkosten bedragen naar verwachting 60 miljoen euro. De financiering daarvan is onderdeel van de financiering van de relocatie SRON.

I.8 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM, RISICO'S EN VERWACHTINGEN

Stand van zaken ten aanzien van de in het financieel jaarverslag 2016 geïdentificeerde risico's en verwachtingen

De stand van zaken is als volgt:

- NWO-I heeft in 2017 voldoende looncompensatie ontvangen voor de salarisstijgingen. De stijging van de pensioenpremies met 2,3% is niet gecompenseerd en deze moet binnen de bestaande budgetten worden geacommodeerd.
- Op 4 oktober 2017 heeft NWO-I het definitieve intrekingsbesluit Omgevingsvergunning DIFFER Rijnhuizen ontvangen. Hiermee kan het sanerings- en milieudossier van het landgoed Rijnhuizen te Nieuwegein definitief worden gesloten.

Gebeurtenissen na balansdatum met betrekking tot 2017

Er zijn na de balansdatum geen gebeurtenissen met belangrijke financiële gevolgen voor de cijfers over 2017.

Risicomanagement

In navolging van NWO heeft het stichtingsbestuur in november een procedure voor het managen van risico's binnen NWO-I vastgesteld. Concreet houdt risicomanagement in: het identificeren, analyseren en beheersen van de risico's die het behalen van de doelstellingen van de organisatie kunnen beïnvloeden. In samenwerking met NWO heeft NWO-I een NWO-I risicoregister samengesteld. De instituten hebben hun risico's (van hoog tot laag) in kaart gebracht. De eerste versie van het risicoregister is in januari 2018 in het stichtingsbestuur besproken. NWO-I directeuren zullen actief gaan werken aan de implementatie van risicomanagement en de beheersing van de risico's. Bij kwartaalrapportages zullen de geïdentificeerde risico's (met nieuwe of aangepaste) indien nodig worden geactualiseerd in het NWO-I register. Dit NWO-I register is onderdeel van het centrale NWO register.

Grote projecten en contracten

Ten aanzien van de grote projecten en contracten zijn geen bijzonderheden te melden.

Financiële verwachtingen voor 2018 en verder

De jaarlijkse subsidiëring vanuit NWO bepaalt in belangrijke mate de baten van NWO-I. In 2017 heeft vindt de missie evaluatie van de NWO-instituten plaatsgevonden op basis van het door de KNAW,

NWO en VSNU vastgestelde Standard Evaluation Protocol (SEP). Op basis van de resultaten van de evaluatie stelt de RvB-NWO in 2018 de missie en de omvang van de basisfinanciering van de instituten vast voor de periode 2018 en verder.

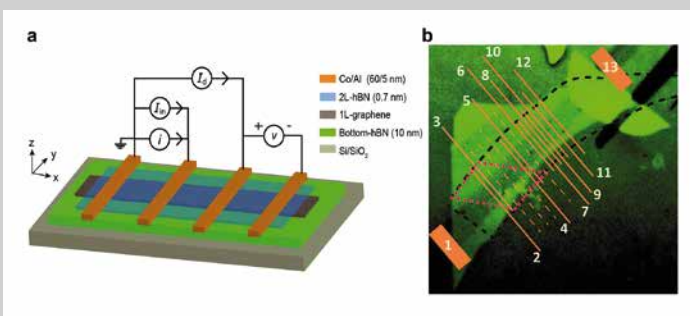
Financiële positie NWO

Als gevolg van de overgang naar het verplichtingenstelsel en de in dat kader met het ministerie van OCW gemaakte afspraken heeft NWO een negatief eigen vermogen (volgens de enkelvoudige balans van NWO was dit eind 2016 361 miljoen euro negatief). De vorderingen van NWO-I op NWO, waarmee een lange relatie bestaat, bedragen ultimo 2017 k€ 2.544 (ultimo 2016: k€ 13.012). NWO heeft altijd tijdig aan haar betalingsverplichtingen voldaan. Dit is tevens gewaarborgd door middel van afspraken tussen NWO en haar toezichhoudend ministerie van OCW.

Stijging loonkosten

In december maakte het ABP bekend dat de premie voor het pensioen in 2018 stijgt van 21,1% naar 22,9% (een stijging met 1,8%). De premie wordt opgebracht door werknemers (30%) en werkgevers (70%). Op 12 februari 2018 is een onderhandelaarsakkoord bereikt met de bonden over de nieuwe Cao. Volgens dit akkoord stijgen de lonen op 1 februari 2018 met 2,0% en op 1 januari 2019 met 2,4%. Dit akkoord moet nog bekrachtigd worden door de betrokken partijen. De verwachting is dat NWO-I van NWO voldoende compensatie voor de stijging van de loonkosten zal ontvangen.

Laagje van twee atomen dik brengt toepassing spintronica dichterbij

Schematische weergave van het spintronica experiment van Bart van Wees gebaseerd op Van der Waals stapeling van de twee dimensionale materialen grafeen en boornitride voor verhoogde injectie- en detectie-efficiency van elektronenspins

Natuurkundigen van de RUG zijn er onder leiding van Bart van Wees in geslaagd om elektronenspin met ongeëvenaarde efficiëntie te injecteren in grafeen. Het spinsignaal nam met een factor 100 toe, waardoor het groot genoeg is voor toepassingen zoals op spin gebaseerde transistoren of logische schakeling. Het onderzoek, dat is gedaan binnen de Beheerseenheid Universitaire Werkgroepen, maakt deel uit van het Europese Graphene Flagship, een project waarin de Europese Unie een miljard euro investeert. De resultaten zijn op 15 augustus 2017 gepubliceerd in het tijdschrift Nature Communications.

II. GRONDSLAGEN VAN DE FINANCIËLE VERSLAGGEVING

II.1 Grondslagen algemeen

De grondslagen van de financiële verantwoording NWO-I zijn gebaseerd op de door de Raad voor de Jaarverslaggeving opgestelde richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor onderwijsinstellingen RJ 660. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke posten in het financieel jaarverslag anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs, die bij benadering gelijk is aan de nominale waarde. Alle bedragen zijn aangegeven in duizenden euro's, k€, tenzij anders is vermeld.

Negatieve waarden in de tabellen staan tussen haken ( ) weergegeven.

NWO-consolidatie

NWO-I valt binnen de consolidatiekring van NWO. Dat betekent dat NWO een geconsolideerde jaarrekening opstelt waarin de activa, passiva, baten, lasten en het resultaat van NWO-I worden samengevoegd met die van de andere groepsonderdelen. Voor de consolidatie heeft NWO een Handboek Financiële Verslaggeving RJ 660 opgesteld. In het kader van de consolidatie levert NWO-I naast de jaarrekening ook consolidatie-staten aan NWO op basis van door NWO vastgestelde grondslagen. Daarbij worden de projectsubsidies van NWO in het jaar van toekenning geheel in de baten opgenomen, conform het door NWO gehanteerde verplichtingenstelsel.

Continuïteitsveronderstelling

Per 31 december 2016 is Stichting FOM, in het kader van de NWO-transitie (zie paragraaf I.1.8), omgevormd tot Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten (NWO-I²), de institutenorganisatie van NWO. In het in december 2016 afgesloten convenant tussen FOM en NWO is afgesproken dat NWO de budgetten beschikbaar zal stellen die benodigd zijn om de in het kader van de granting-activiteiten tot en met 2016 toegekende programma's en projecten af te kunnen ronden. Over de periode 2018 tot en met 2023 betreft het benodigde budget totaal circa M€ 60. Op basis van dit uitgangspunt zijn activa en passiva gewaardeerd op basis van going-concern.

Op 21 december 2016 is door de werkgevers binnen NWO (naast NWO ook NWO-I, CWI en NIOZ) en de bonden het sociaal plan voor de transitie naar nieuw NWO getekend. De transitie van NWO is formeel geen reorganisatie; het is geen bezuinigingsoperatie en er vallen geen gedwongen ontslagen. Omdat de transitie van NWO een omvangrijke en ingrijpende verandering is, waarbij veel belang wordt gehecht aan een zorgvuldige en transparante uitvoering en een breed draagvlak, is er toch voor gekozen om een sociaal plan op te stellen.

Het sociaal plan geldt tot 1 januari 2019 en is van toepassing op de plaatsing van de medewerkers in de domeinenorganisatie en het Bureau van de institutenorganisatie en op de plaatsing van de instituutmedewerkers in de institutenorganisatie. Er hoeft geen voorziening voor de kosten van het sociaal plan te worden gevormd omdat de maatregelen uit het sociale plan uit de lopende budgetten worden gefinancierd.

In het kader van de NWO-transitie, zijn per 1 januari 2018 de volgende verdwijnende stichtingen gefuseerd met de verkrijgende stichting NWO-I.

- Stichting ASTRON, Netherlands Institute for Radio Astronomy;
- Stichting Centrum Wiskunde & Informatica (CWI);
- Stichting NIOZ, Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ);
- Stichting Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR);
- Stichting SRON, Netherlands Institute for Space Research.

De fusie is tot stand gekomen in de zin van Titel 7, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, waarbij het gehele vermogen van de verdwijnende stichtingen onder algemene titel is verkregen door de verkrijgende stichting (NWO-I). De fusie is per 31 december 2017 bij akte tot stand gekomen met ingangsdatum 1 januari 2018. Dit houdt in dat de verdwijnende stichtingen zelfstandig rapporteren over het boekjaar 2017.

De verdwijnende stichtingen zijn per 1 januari 2018 opgehouden te bestaan. De onderzoeksactiviteiten van de verdwijnende rechtspersonen worden in 2018 ongewijzigd gecontinueerd binnen NWO-I. De door de stichtingen in stand gehouden onderzoeksinstituten worden nieuwe, separate organisatieonderdelen van NWO-I. De financiering van deze instituten blijft ongewijzigd. De activa en het eigen vermogen van de verdwijnende stichtingen blijven geoormerkt beschikbaar voor de desbetreffende instituten.

In het kader van de juridische fusie heeft tevens een overgang van personeel plaatsgevonden van NWO naar NWO-I. De medewerkers werkzaam bij ASTRON, NSCR en SRON waren tot en met 31 december 2017 als ambtenaar aangesteld bij NWO. Per 1 januari 2018 hebben zij een privaatrechtelijke dienstbetrekking gekregen bij NWO-I.

De medewerkers van CWI en NIOZ waren in privaatrechtelijke dienstbetrekking bij respectievelijk CWI en NIOZ en zijn per 1 januari 2018 overgegaan naar NWO-I. Omdat er sprake is van een overgang van onderneming van CWI en NIOZ naar NWO-I, zijn de rechten en verplichtingen van de werknemers van CWI en NIOZ, die voortvloeien uit de gesloten arbeidsovereenkomsten, van rechtswege overgegaan op NWO-I.

² Het Kamer van Koophandel nummer is ongewijzigd gebleven: 41150068.

De financiële gegevens van de verdwijnende stichtingen zullen met ingang van 1 januari 2018 worden verantwoord bij NWO-I.

Presentatiewijziging

In 2017 hebben de volgende presentatiewijzigingen plaatsgevonden:

1. Tot en met 2016 was de basissubsidie voor het Bureau opgenomen in de activiteit AKO. Vanwege de opsplitsing van het Bureau (zie paragraaf I.1.8) wordt deze vanaf 2017 gepresenteerd als Missiebudget Bureau. De vergelijkende cijfers zijn niet aangepast.
2. In 2017 is een nieuwe activiteit Algemene kosten NWO-I geïntroduceerd. Het betreft bestuursbudgetten en centrale projecten (zie paragraaf I.1.8). De vergelijkende cijfers zijn niet aangepast.

Vreemde valuta

De gehanteerde koersen van vreemde valuta, zoals begrepen in het saldo vorderingen en schulden, zijn de koersen op het moment van het boeken van de betreffende facturen, die niet in belangrijke mate afwijken van de per balansdatum geldende koersen.

Boekjaar

Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

II.2 Waarderingsgrondslagen balans

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Software is gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen en indien van toepassing onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen. De lineaire afschrijvingen worden gebaseerd op de economische levensduur. De afschrijvingsperiode is vier jaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit alle aanschaffingen van duurzame gebruiksgoederen. De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschafwaarde, onder aftrek van afschrijvingen. De lineaire afschrijving wordt gebaseerd op de economische levensduur.

Bij de bepaling van de afschrijving wordt de volgende levensduur gehanteerd:

Gebouwen en terreinen

De gebouwen worden in 33 jaar afgeschreven tot maximaal de helft van de taxatiewaarde. Vervangend onderhoud voor deze gebouwen wordt geactiveerd en afgeschreven op basis van de verwachte levensduur (meestal 10 jaar). Deze methodiek is grotendeels overeenkomstig de componentenmethode. Voor nieuwe gebouwen is de gehanteerde afschrijvingsmethodiek verder verfijnd met toepassing van de componentenmethode. De gehanteerde componenten en afschrijvingstermijnen zijn bepaald aan de hand van het geraamde vervangend onderhoud.

Voor de nieuwbouw AMOLF en DIFFER zijn de volgende componenten en afschrijvingstermijnen bepaald:

- Casco gebouw	33 jaar
- Lift	25 jaar
- Dakbedekking	20 jaar
- Zonwering mechaniek	20 jaar
- Vloeren	15 jaar
- Gebouwgebonden installaties	10 jaar
- Toplaag vloeren	8 jaar
- Zonwering doek	5 jaar

Het cascogebouw wordt tot de helft van de taxatiewaarde afgeschreven.

Voor de gebouwen van Nikhef vindt geen afschrijving meer plaats omdat de boekwaarde lager is dan de restwaarde.

Overige materiële vaste activa

Voor de overige materiële vaste activa gelden de volgende afschrijvingstermijnen:

- Installaties en apparatuur infrastructureel: 10 jaar
- Installaties en apparatuur projectgebonden: direct volledig
- Computerapparatuur infrastructuur: 4 jaar
- Computerapparatuur projectgebonden: direct volledig
- Kantoormeubilair: 10 jaar
- Transportmiddelen: 5 jaar

Afschrijving vindt plaats vanaf de maand van aanschaf.

Financiële vaste activa Deelneming P2IP

De besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Particle Physics Inside Products B.V. (P2IP) is op 14 juli 2011 opgericht. De onderneming is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Amsterdam onder nummer 53180593. De vennootschap is statutair gevestigd te Amsterdam.

NWO-I heeft alle aandelen van P2IP in bezit. De aandelen worden op de balans gewaardeerd tegen de nominale waarde omdat de waarde van de belangrijkste bezittingen van P2IP, aandelen in startup ondernemingen, onzeker is. Zoals blijkt uit de vastgestelde jaarrekening 2016 van P2IP was het resultaat na belastingen over 2016 k€ 32 negatief en was het eigen vermogen ultimo 2016 k€ 42 negatief. Omwille van de omvang van de deelneming is consolidatie achterwege gelaten.

EIGEN VERMOGEN

Algemene reserve

De algemene reserve betreft het vrij besteedbare vermogen.

Bestemde reserves

Bestemde reserves zijn de reserves die door het stichtingsbestuur van NWO-I als zodanig zijn geoormerkt. Alle bestemde reserves betreffen publieke middelen.

Bestemde fondsen

Onder de bestemde fondsen worden verantwoord de van het ministerie van OCW en andere ministeries ontvangen doelsubsidies die op balansdatum nog niet als lasten zijn verantwoord en nog besteed dienen te worden aan het doel waarvoor de middelen ter beschikking gesteld zijn.

VOORZIENINGEN

Werkloosheidsuitkeringen

De voorziening voor werkloosheidsuitkeringen is gebaseerd op de geschatte looptijd van de uitkeringsperiode tegen nominale waarde.

Jubileumuitkeringen

Deze voorziening voor jubileumuitkeringen wordt lineair opgebouwd naar rato van het aantal dienstjaren van een NWO-I-medewerker bij een WVOI-werkgever en/of in dienst van de Nederlandse universiteiten die zijn aangesloten bij de VSNU. Dit is een afwijking van de in RJ 271 Personeelsbeloningen voorgeschreven actuariële berekening. De gehanteerde uitgangspunten van de voorziening zijn:

- rekenregel: te betalen uitkering * opbouwpercentage (welk deel van het 25 en/of 40 jarige jubileum al is opgebouwd), verhoogd met een opslag van 2% per jaar voor salarisstijgingen en gecorrigeerd voor de gemiddelde blijfkans van de NWO-I-medewerkers;
- er wordt rekening gehouden met de wisselingen binnen het personeelsbestand; op het berekende bedrag wordt in verband met het verschil in dienstjaren tussen in- en uitdiensttredingen een correctiefactor toegepast.

Seniorenregeling Onderzoekinstellingen

Deze voorziening voor toekomstige betalingen aan de huidige deelnemers van de Seniorenregeling Onderzoekinstellingen is gebaseerd op een berekening van de tot ultimo van het jaar door de personeelsleden opgebouwde rechten. Het gaat hier uitsluitend om de rechten van personeelsleden die per balansdatum ook daadwerkelijk gebruikmaken van de regeling. Rekenregel: doorbetaald salaris over niet gewerkte uren (inclusief toe te passen korting) * duur seniorenverlof (inclusief minder verlof, exclusief contant maken en salarisstijgingen).

Transitievergoeding wet werk en zekerheid

Werknemers van NWO-I (met uitzondering van oio's) die na een dienstverband van twee jaar of langer niet vrijwillig vertrekken hebben, conform de Wet werk en zekerheid, sinds 1 juli 2016 recht op een transitievergoeding. De gehanteerde uitgangspunten voor het berekenen van de omvang van de voorziening zijn:

- rekenregel per tijdelijke medewerker: te betalen uitkering * opbouwpercentage (welk deel van het tijdelijke dienstverband op de peildatum is opgebouwd), verhoogd met een opslag van 6,25% vanwege de werkgeversbijdrage in het kader van de zorgverzekeringswet;
- er wordt bij de berekening geen gebruik gemaakt van een disconteringsvoet en een correctie voor toekomstige (onbekende) salarisstijgingen omdat deze effecten elkaar nagenoeg zullen opheffen;
- er wordt geen correctiefactor toegepast voor het eerder beëindigen van tijdelijke contracten omdat dit zelden voor komt;
- er wordt ook geen correctiefactor toegepast voor die medewerkers die mogelijk geen vergoeding aanvragen, omdat de verwachting is dat dit niet of nauwelijks zal gebeuren.

Voorziening relocatie DIFFER

In verband met de relocatie van DIFFER naar de TU/e campus en een gedeelte naar de RU Nijmegen, is in 2010 een voorziening getroffen voor de personele verplichtingen die hiermee verband houden. Deze raming is gebaseerd op het Rechtspositioneel Arbeidsvoorwaarden Plan en op een raming van kosten van mogelijke werkloosheidsuitkeringen.

Voorziening sanering radioactieve materialen PiMu

In de kelder van het PiMu-gebouw, dat zich bevindt op een kavel in op het Amsterdam Science Park dat NWO-I tot eind 2023 in erfpacht heeft, bevinden zich materialen die radioactief zijn geworden door de versnelleractiviteiten in de jaren 80 van de vorige eeuw. NWO-I heeft de verplichting vóór de beëindiging van de erfpacht zorg te dragen voor een juiste verwijdering van de radioactiviteit. De kosten van het verwijderen van deze radioactieve materialen worden voor de helft gedragen door NWO-I en voor de andere helft door grondeigenaar NWO. Voor deze verwijderingskosten is in 2016 een voorziening gevormd, aangevuld met een separaat verantwoorde vordering op de grondeigenaar NWO.

LANGLOPENDE LENINGEN

Langlopende lening NWO

NWO heeft aan NWO-I een renteloze lening verstrekt voor de voorfinanciering van het project nieuwbouw DIFFER. Conform RJ 660 wordt deze lening in de jaarrekening verwerkt als een rentedragende lening en een rentesubsidie. De rentesubsidie is opgenomen binnen de overige baten.

ONDERHANDEN PROJECTEN

Onderhanden projecten bestaan uit de geactiveerde kosten van nog niet voltooide projecten in opdracht van derden die gefinancierd zijn met doelsubsidies of overige bijdragen. De onderhanden projecten worden gewaardeerd tegen de directe projectkosten: de direct toerekenbare kosten voor personeel, materiaal, investeringen en inclusief opslagen voor overhead. Al gedeclareerde termijnen worden hierop in mindering gebracht.

Voor zover deze betrouwbaar is in te schatten wordt winstneming genomen naar rato van de voortgang van het project. Voorzieningen voor verwachte toekomstige verliezen worden genomen op het moment dat er sprake is van een verliesgevend project. Een vooraf gedefinieerde eigen bijdrage op een project wordt niet beschouwd als verlies op een onderhanden project waardoor hiervoor geen

aanvullende verliesvoorziening wordt getroffen. De eigen bijdrage aan een project wordt afzonderlijk in de toelichting op het onderhanden werk inzichtelijk gemaakt.

De post onderhanden projecten wordt gesaldeerd op de balans gepresenteerd. De projectsubsidies en bijbehorende projectkosten worden vervolgens conform de voortgang van het project in de Staat van baten en lasten verwerkt en toegerekend aan de betreffende categorieën.

II.3 Grondslagen staat van baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Baten

Als baten worden beschouwd de voor het boekjaar toegekende basissubsidie van NWO, overheidsbijdragen en subsidies, baten werk in opdracht van derden en overige baten.

De jaarlijkse basissubsidie van NWO wordt geheel gerealiseerd. De specifiek geormerkte overheidsbijdragen en –subsidies, alsmede baten in het kader van het werk in opdracht van derden worden als baten verantwoord voor zover de prestaties zijn geleverd. Baten in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde (voor zover deze kan worden vastgesteld en materieel is) en verantwoord in de staat van baten en lasten.

Lasten

De lasten worden toegerekend aan de (onderzoeks-)activiteiten, te weten missiebudgetten, FOM-programma's, IPP's, FOM-Projectruimte, projecten voor derden, andere activiteiten en de algemene kosten NWO-I (Tabel III.2 Staat van baten en lasten).

Daar waar sprake is van subsidieverstrekking, wordt het verplichtingenstelsel toegepast. Dat wil zeggen dat bij de toewijzing van de subsidie direct de gehele subsidie als last wordt genomen (ongeacht wanneer deze uitkering plaatsvindt). Dit geldt bijvoorbeeld bij personeelssubsidies van NWO-I voor universitaire tenure-track positie.

Netto resultaat

Het netto resultaat betreft de som van het saldo baten en lasten en de financiële baten en lasten en daarmee de mutatie van het eigen vermogen. Het netto resultaat bestaat uit dotaties en onttrekkingen aan de algemene reserve, bestemde reserves en bestemde fondsen.

III BALANS, STAAT VAN BATEN EN LASTEN EN KASSTROOMOVERZICHT

III.1 Balans per 31-12-2017

ACTIVA	31-12-2017	31-12-2016
	k€	k€
Vaste activa		
1. Immateriële vaste activa	749	1.090
2. Materiële vaste activa	65.346	66.612
3. Financiële vaste activa	133	79
Totaal vaste activa	66.228	67.781
Vlottende activa		
4. Vorderingen op korte termijn	9.325	17.246
5. Rekening Courant	-	-
6. Liquide middelen	98.580	89.573
Totaal vlottende activa	107.905	106.819
TOTAAL ACTIVA	174.133	174.600
PASSIVA	31-12-2017	31-12-2016
	k€	k€
7. Eigen vermogen	83.374	85.522
8. Voorzieningen	4.381	5.264
9. Langlopende schulden	26.437	27.388
10. Onderhanden Projecten in opdracht van derden (per saldo)	33.708	34.103
11. Kortlopende schulden	26.233	22.323
TOTAAL PASSIVA	174.133	174.600

III.2 Baten en lasten

BATEN	STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017		
	Begroting		
	2017	2017	2016
	k€	k€	k€
1. NWO-basissubsidie	72.008	72.118	72.469
2. Overheidsbijdragen en subsidies	1.173	2.397	2.953
3. Baten werk in opdracht van derden	37.462	36.985	35.152
4. Overige baten	4.008	4.372	5.572
TOTAAL BATEN	114.651	115.872	116.146
LASTEN	Begroting		
	2017	2017	2016
	k€	k€	k€
5. Missiebudgetten	39.206	39.239	34.093
6. FOM-programma's	24.926	30.394	26.219
7. Industrial Partnership Programmes	13.099	12.278	15.159
8. FOM-Projectruimte	8.675	6.963	8.680
9. Projecten derden	18.681	24.263	16.812
10. Andere activiteiten	7.207	5.171	9.321
11a. Algemene kosten NWO-I	5.024	5.352	-
11b. Algemene kosten van de organisatie	-	-	6.257
TOTAAL LASTEN	116.818	123.660	116.541
SALDO BATEN EN LASTEN	(2.167)	(7.788)	(395)
12. Financiële baten en lasten	19	-	38
NETTO RESULTAAT	(2.148)	(7.788)	(357)
Bestemming netto resultaat:			
13. Mutatie algemene reserve	(2.792)	(1.116)	1.827
14. Mutatie bestemde reserves	5.587	(2.732)	(511)
15. Mutatie bestemde fondsen	(4.943)	(3.940)	(1.673)
TOTAAL NETTO RESULTAAT	(2.148)	(7.788)	(357)

III.3 Kasstroom

	2017 k€	2016 k€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	(2.167)	(395)
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen	16.963	16.223
Mutaties voorzieningen	(883)	1.940
Totaal aanpassingen	16.080	18.163
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>		
- voorraden	-	-
- vorderingen	7.921	(4.046)
- schulden	3.910	3.303
- Onderhanden projecten (per saldo)	(395)	3.750
Totaal veranderingen in vlottende middelen	11.436	3.007
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	25.349	20.775
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in immateriële vaste activa	(20)	(250)
Investerings in materiële vaste activa	(15.336)	(14.724)
Desinvesterings in materiële vaste activa	-	1.689
Kapitaalstortingen in deelnemingen	-	-
Verkoop deelnemingen	-	-
Resultaat op deelnemingen	-	-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	(15.356)	(13.285)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossingen verstrekte leningen	24	90
Financiële baten en lasten	19	38
Toename/afname pensioendepot	-	-
Vrijval pensioendepot	-	4.299
Verstrekte leningen	(97)	(32)
Aandelenkapitaal/Agio	-	(10)
Voorziening leningen	19	63
Toe/afname langlopende leningen	(951)	1.258
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	(986)	5.706
Netto kasstroom	9.007	13.196
Beginstand liquide middelen	89.573	76.377
Eindstand liquide middelen	98.580	89.573

IV TOELICHTING OP DE BALANS, STAAT VAN BATEN EN LASTEN EN KASSTROOMOVERZICHT

IV.1 Toelichting balans

ALGEMEEN

Een overzicht van de balans naar organisatieonderdelen, staat in hoofdstuk V4.

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

Immateriële activa	k€
Stand eind 2016:	
Aanschafprijs	1.443
Cumulatieve afschrijvingen	(353)
Stand eind 2016 (boekwaarde)	1.090
Mutaties in boekwaarde:	
Ingebruikname	20
Additionele aanschaffingen	-
Aanschafprijs desinvesteringen	-
Afschrijvingen	(361)
Desinvesteringen afschrijvingen	-
Immateriële vaste activa in aanbouw	-
Totaal mutaties	(341)
Stand eind 2017:	
Aanschafprijs	1.463
Cumulatieve afschrijvingen	(714)
Immateriële vaste activa in aanbouw	-
Stand eind 2017 (boekwaarde)	749

De immateriële vaste activa betreffende de geactiveerde kosten van de aanschaf van het financieel systeem. Het financieel systeem is in 2016 in gebruik is genomen.

2. Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	Gebouwen	Installaties & apparatuur	Computer-apparatuur	Kantoor-meubilair	Transportmiddelen	Installaties proj. gebonden	Computerapp. proj. gebonden	Totaal
	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€
Stand eind 2016:								
Aanschafprijs	85.012	16.943	3.345	2.637	19	9.200	590	117.746
Cumulatieve afschrijvingen	(31.781)	(8.034)	(2.180)	(1.202)	(14)	(9.200)	(572)	(52.983)
Nog te kapitaliseren	1.180	406	105	-	-	158	-	1.849
Stand eind 2016 (boekwaarde)	54.411	9.315	1.270	1.435	5	158	18	66.612
Mutaties in boekwaarde:								
Aanschafprijs Investerings	1.859	3.593	400	94	33	7.323	1.001	14.303
Aanschafprijs desinvesteringen	-	-	-	-	-	-	-	-
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	(3.600)	(1.828)	(640)	(260)	(5)	(7.323)	(1.001)	(14.657)
Afwaardering	(1.945)	-	-	-	-	-	-	(1.945)
Desinvesteringen afschrijvingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Nog te kapitaliseren	1.327	(31)	(105)	-	-	(158)	-	1.033
Totaal mutaties	(2.359)	1.734	(345)	(166)	28	(158)	-	(1.266)
Stand eind 2017:								
Aanschafprijs	86.871	20.536	3.745	2.731	52	16.523	1.591	132.049
Cumulatieve afschrijvingen	(37.326)	(9.862)	(2.820)	(1.462)	(19)	(16.523)	(1.573)	(69.585)
Nog te kapitaliseren	2.507	375	-	-	-	-	-	2.882
Stand eind 2017 (boekwaarde)	52.052	11.049	925	1.269	33	-	18	65.346

Terreinen

Erfpacht

NWO-I is erfpachteigenaar voor de volgende percelen:

- Science Park 104 in Amsterdam (Watergraafsmeer, sectie B nummer 5192 (voorheen 5057))
Op dit perceel is AMOLF gevestigd. De erfpacht loopt tot 1 december 2060.
- Science Park 105 en 107 in Amsterdam (Watergraafsmeer, sectie B nummer 5054 en 5055)
Op dit perceel staat het hoofdgebouw van Nikhef (inclusief de UvA-vleugel). De erfpacht loopt tot 1 december 2060.
- Science Park 108 in Amsterdam (Watergraafsmeer, sectie B nummers 5187 en 5189 (voorheen 4876 en 5106))
Op dit perceel staat het laboratoriumgebouw dat zowel door ARCNL als Nikhef gebruikt wordt. De erfpacht loopt tot 1 januari 2023.
- De Zaale 20 in Eindhoven (Gemeente Tongelre, sectie D nummer 1197)
Een eerste perceel ter grootte van ongeveer zeven en zeventig are en drie centiare en een tweede perceel ter grootte van ongeveer twee are en een en negentig centiare). Op dit perceel staat het laboratorium DIFFER. De erfpacht loopt tot 11 september 2063.

Gebouwen

De gebouwen in eigendom van NWO-I betreffen de volgende locaties:

Science Park 104 te Amsterdam:	AMOLF
Science Park 105 te Amsterdam:	Nikhef (hoofdgebouw)
Science Park 108 te Amsterdam:	ARCNL en Nikhef (laboratoriumgebouw)
Science Park 110 te Amsterdam:	ARCNL (kantoorgebouw)
De Zaale 20 te Eindhoven:	DIFFER

De UvA-vleugel aansluitend aan Nikhef is eigendom van NWO-I. NWO-I heeft de UvA gebruiksrecht verleend tot eind erfpacht/opstal van NWO-I met NWO. De UvA heeft het recht van onderverhuur. De onderhandse verkoopwaarde van de gebouwen is in december 2015 getaxeerd. Aangezien bij de gebouwen van Nikhef de boekwaarde al lager is dan de helft van de marktwaarde, is conform de componentenmethode, besloten op deze gebouwen niet meer af te schrijven.

Op grond van het feit dat ARCNL eind 2018 gaat verhuizen naar het Matrix VII gebouw (huur) zijn op basis van *impairment* de waarde van het kantoorgebouw en de verbouwingskosten in het laboratoriumgebouw afgewaardeerd naar de directe opbrengstwaarde (k€ 20 voor het kantoorgebouw) vermeerderd met het jaargebruik (lees afschrijving) voor 2018. Deze afwaardering is gedaan in de vorm van een extra afschrijving groot k€ 1.945.

De verzekerde herbouwwaarde van de gebouwen bedraagt per 31-12-2017 in totaal k€ 132.338 (2016: k€ 124.792). De laatste taxatie van de herbouwwaarde heeft in 2015 plaatsgevonden.

Inventaris

De inventaris omvat de installaties en apparatuur, de computerapparatuur en het kantoormeubilair. De verzekerde waarde van de infrastructurele en wetenschappelijke inventaris (= vervangingswaarde) bedraagt per 31-12-2017 k€ 206.555 (2016: k€ 208.521). De laatste taxatie van de vervangingswaarde heeft in 2015 plaatsgevonden, waarbij rekening is gehouden met de investeringen die hebben plaatsgevonden binnen de Beheerseenheid Universitaire Werkgroepen.

De **transportmiddelen** betreffen onder andere de bedrijfsauto's. De waarde daarvan bedraagt per 31-12-2017 k€ 33 (2016: k€ 5). De stijging betreft de aanschaf van een vorkheftruck in 2017.

3. Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	31-12-2017	31-12-2016
	k€	k€
Depot voor pensioengelden		
Saldo per 1 januari	-	4.299
Salarismutatie, overrente en administratie korting	-	(3)
Overboeking MvF CB naar MvF	-	(4.121)
Overboeking CB zie kruisposten	-	(177)
Depotrente	-	2
	-	(4.299)
Saldo per 31 december	-	-
Agio en aandelenkapitaal		
Saldo per 1 januari	39	29
Bij: aandelenkapitaal	-	10
Bij: agio reserve	-	-
	39	39
Langlopende lening		
Saldo per 1 januari	390	448
Aflossing	(24)	(90)
Rente	22	22
Storting	75	10
	463	390
Totaal	463	390
Af: Voorziening wegens oninbaarheid	(369)	(350)
Totaal financiële vaste activa	133	79

Agio en aandelenkapitaal

Het betreft de 100% aandelen van NWO-I in de holding P2IP, waarin een aantal startup bedrijven is ondergebracht die gebruik maken van binnen NWO-I ontwikkelde kennis. Nikhef en AMOLF gebruiken P2IP voor de valorisatie van technologische vindingen.

Langlopende lening

NWO-I verstrekt in het kader van de valorisatie van onderzoeksresultaten geldleningen. Bij aanvang verslagjaar was aan twee partijen een lening verstrekt, namelijk Particle Physics Inside Products BV (P2IP) en Innoseis. In 2017 is aan een derde partij, Delft Circuits, een lening ter grootte van k€ 75 verstrekt. Aangezien hier sprake is van startende bedrijven bestaat er een risico dat de leningen niet kunnen worden afgelost. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe is voor de lening P2IP een voorziening getroffen.

Daarnaast biedt NWO-I in het kader van de relocatie Eindhoven (verhuizing van DIFFER van Nieuwegein naar Eindhoven) betrokken personeelsleden de mogelijkheid om een renteloze lening af sluiten voor kosten in verband met kopen, onderhouden of verbeteren van de eigen woning. Deze renteloze leningen zijn in 2017 volledig terugbetaald. In dit kader worden geen nieuwe leningen meer verstrekt.

VLOTTENDE ACTIVA

4. Vorderingen op korte termijn

Vorderingen op korte termijn	31-12-2017	31-12-2016
	k€	k€
Debiteuren	4.359	7.604
NWO liquiditeitsinhouding	-	4.538
Personeel	118	139
Vordering omzetbelasting	223	123
Vorderingen NWO	1.970	1.561
Vorderingen overig	76	1.080
Overige vorderingen	2.387	2.903
Vooruitbetaald NWO	-	-
Vooruitbetaald overige	3.226	2.914
Overlopende activa	3.226	2.914
Af: Voorziening wegens oninbaarheid	(647)	(713)
Totaal vorderingen op korte termijn	9.325	17.246

De omvang van de vordering op debiteuren bedraagt per 31-12-2017 k€ 4.359 (2016: k€ 7.604) waarvan k€ 574 op NWO betrekking heeft in (2016: k€ 3.858). De daling NWO komt door betaling van de openstaande vorderingen uit 2016. De overige debiteuren zijn in 2017 licht gedaald.

De inhouding liquiditeit NWO bedraagt per ultimo 2017 nihil. Als gevolg van de organisatieverandering van FOM naar NWO-I heeft NWO in 2017 deze vordering betaald.

Onder de vorderingen NWO, binnen de overige vorderingen, is de bijdrage van NWO voor de verwijdering van de radioactiviteit ten bedrage van k€ 1.536 verantwoord. De grootste toename komt door de SEO bijdrage 2017 k€ 277.

De overige vorderingen vertonen een fluctuerend karakter en zijn ultimo 2017 afgenomen van k€ 1.080 ultimo 2016 naar k€ 76 (een afname van k€ 1.004). De post vooruitbetaald overige heeft eveneens een fluctuerend karakter en is toegenomen met k€ 312.

6. Liquide middelen

Liquide middelen	31-12-2017	31-12-2016
	k€	k€
Ministerie van Financiën, rekening-courant	98.466	89.287
Ministerie van Financiën, trekkingsrecht	83	83
ABN AMRO, rekening-courant	7	-
Kruisposten	1	188
Kassen	23	15
Totaal liquide middelen	98.580	89.573

De totale liquide middelen zijn in 2017 met k€ 9.007 toegenomen ten opzichte van eind 2016. Voor een nadere analyse zie IV.3 toelichting op het kasstroomoverzicht. Er zijn geen deposito's met een looptijd langer dan één jaar.

PASSIVA**7. Eigen vermogen**

Eigen vermogen	Bestemming netto		
	Saldo	resultaat	Saldo
	31-12-2016	2017	31-12-2017
	k€	k€	k€
Stichtingskapitaal	-	-	-
Algemene reserve	11.315	(2.792)	8.523
Bestemde reserves:			
Bestemde reserve publiek	50.226	5.587	55.813
	50.226	5.587	55.813
Bestemde fondsen			
Sectorplan	9.282	(3.011)	6.271
Private middelen (ANBI)	58	(4)	54
Nieuwbouw AMOLF	8.330	(376)	7.954
Nieuwbouw DIFFER	(1.369)	(1.376)	(2.745)
Rente lening nieuwbouw DIFFER	7.680	(567)	7.113
Einstein Telescope	-	391	391
	23.981	(4.943)	19.038
Totaal eigen vermogen	85.522	(2.148)	83.374

De mutaties in het eigen vermogen betreffen de mutaties op grond van de bestemming van het netto resultaat 2017. Er hebben in 2017 geen overige mutaties plaatsgevonden, zoals rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen.

Stichtingskapitaal

Het stichtingskapitaal bedraagt € 45,38.

Algemene reserve

De algemene reserve is in 2017 per saldo met k€ 2.792 afgenomen. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de toelichting op het netto resultaat post 15 mutatie algemene reserve.

Bestemde reserves

Bestemde reserves	Mutatie		
	31-12-2016	2017	31-12-2017
	k€	k€	k€
AMOLF	7.690	463	8.153
Nikhef	2.533	838	3.371
DIFFER	9.013	2.923	11.936
ARCNL	4.978	1.296	6.274
BUW	17.265	3.892	21.157
Bureau	3.214	(1.159)	2.055
Algemeen	5.533	(2.666)	2.867
Totaal	50.226	5.587	55.813

De bestemde reserves hebben betrekking op de binnen de NWO-I organisatie door het stichtingsbestuur aan activiteiten toegekende budgetten die nog niet besteed zijn. De bestemde reserves zijn per saldo toegenomen met k€ 5.587 ten opzichte van 2016. De stijging bij DIFFER is grotendeels ter dekking van toekomstige kosten k€ 2.447. De stijging binnen de BUW kan grotendeels verklaard worden doordat er nog weinig lasten zijn voor de in 2017 gestarte FOM-programma's 164 t/m 173 waarvan wel de NWO baten volledig zijn gerealiseerd. De komende jaren zal de bestemde reserve juist gaan dalen vanwege afloop FOM-programma's. Binnen het Bureau is sprake van een afname van de bestemde reserves, onder andere door hogere personeelskosten, afschrijvingslasten en administratieve beheerslasten. De daling van Algemeen (k€ 2.666) wordt grotendeels verklaard door negatieve NWO baten (k€ 2.608) vanwege interne verrekeningen voor de afloop granting. Bij de andere organisatie onderdelen levert dit een positieve verrekening op, per saldo is deze technische verrekening nihil. De toename van de bestemde reserve met k€ 1.296 bij ARCNL is een gevolg van achterblijvende bestedingen in wetenschappelijke apparatuur. Met de verhuizing naar de nieuwe huisvesting in 2018 is de verwachting dat de bestemde reserve in de komende jaren zal worden aangewend voor de verdere uitbreiding van de labinfrastructuur.

Bestemde fondsen

Verloop bestemde fondsen	Toewijzing in	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
	2017	31-12-2016	2017	2017	31-12-2017
	k€	k€	k€	k€	k€
Sectorplan	-	9.282	-	(3.011)	6.271
Private middelen (ANBI)	-	58	50	(54)	54
Nieuwbouw AMOLF	-	8.330	862	(1.238)	7.954
Nieuwbouw DIFFER	-	(1.369)	1.500	(2.876)	(2.745)
Rente lening nieuwbouw DIFFER	-	7.680	-	(567)	7.113
Einstein Telescope	400	-	400	(9)	391
Totaal bestemde fondsen	400	23.981	2.812	(7.755)	19.038

Private middelen (ANBI)

In 2013 is een schenking ontvangen van k€ 250, die in vijf jaarlijkse termijnen wordt uitbetaald. Deze schenking wordt, in overleg met de schenker, ingezet voor een onderzoeksproject van een jonge onderzoeker op het gebied van de fundamentele kosmologie.

Nieuwbouw AMOLF

In 2006 is het bestemd fonds nieuwbouw AMOLF gevormd. Aan dit fonds wordt de jaarlijkse dotatie vanuit NWO/OCW toegevoegd (k€ 1.362). Daarvan wordt, conform de afspraken met NWO in het kader van de financiering van de nieuwbouw DIFFER, k€ 500 overgeheveld naar het bestemd fonds nieuwbouw DIFFER. De onttrekkingen betreft afschrijvingen.

Nieuwbouw DIFFER

De kosten van de nieuwbouw DIFFER (in 2017 in totaal k€ 2.876) worden ten laste van het bestemd fonds nieuwbouw DIFFER gebracht. Aan dit fonds wordt jaarlijks een dotatie van NWO/OCW van k€ 1.000 en k€ 500 uit de bijdrage voor de nieuwbouw AMOLF toegevoegd.

Rente lening nieuwbouw DIFFER

NWO verstrekt een renteloze lening aan NWO-I voor de voorfinanciering van het project nieuwbouw DIFFER. Conform RJ 660 wordt deze lening opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs. Het rentevoordeel wat hierdoor genoten is (totaal k€ 8.848), is verantwoord onder het bestemde fonds en wordt middels de periodieke rentebetalingen aan NWO over de periode 2014 -2040 uitgeput.

Einstein Telescope

In 2017 heeft NWO aan het Bureau k€ 400 verstrekt voor de Einstein Telescope. Dit is ondergebracht in een bestemd fonds.

8. Voorzieningen

Voorzieningen	Saldo				Saldo 31-12-2017	kortlopende deel < 1 jr	langlopende deel > 1 jr
	31-12-2016	Dotaties	Onttrekking	Vrijval			
	k€	k€	k€	k€			
Werkloosheidsuitkeringen	273	770	(797)	(148)	98	98	-
Jubileumuitkeringen	712	17	-	(41)	688	15	673
Seniorenregeling Onderzoekinstellingen	100	-	-	(77)	23	23	-
Transitievergoeding wet werk en zekerheid	469	9	-	(39)	439	242	197
Relocatie DIFFER	638	-	(329)	(211)	98	84	14
Sanering radioactieve materialen PiMu	3.072	-	(37)	-	3.035	50	2.985
Totaal voorzieningen	5.264	796	(1.163)	(516)	4.381	512	3.869

De voorzieningen hebben over het algemeen een langlopend karakter. Zie paragraaf II.2 'waarderingsgrondslagen' balans voor een beschrijving van de voorzieningen.

Werkloosheidsuitkeringen

Op basis van de prognose is de voorziening met k€ 175 afgenomen. In 2017 is het grootste deel van de vrijval k€ 143 voor BW uitkering bij DIFFER. Daarnaast neemt de voorziening met k€ 32 af door een afname van het aantal uitkeringsgerechtigden.

Voorziening sanering radioactieve materialen PiMu

In de kelder van het PiMu-gebouw, dat zich bevindt op een kavel op het Amsterdam Science Park dat NWO-I tot eind 2023 in erfpacht heeft, bevindt zich radioactiviteit die is ontstaan in de jaren 80 van de vorige eeuw. NWO-I heeft de verplichting vóór de beëindiging van de erfpacht zorg te dragen voor een juiste verwijdering van de radioactiviteit. De kosten van de verwijdering worden voor de helft

gedragen door NWO-I en voor de andere helft door grondeigenaar NWO. In 2016 is de benodigde omvang van de totale voorziening bepaald en de voorziening is direct geheel genomen in boekjaar 2016. Conform RJ-252 is de NWO-bijdrage in mindering gebracht op de lasten. Onder de Vorderingen op korte termijn is de NWO-bijdrage k€ 1.536 (k€ 1.269 excl. btw) als vordering op NWO opgenomen.

Transitievergoeding wet werk en zekerheid

Werknemers van NWO-I (met uitzondering van oio's) die na een dienstverband van twee jaar of langer niet vrijwillig vertrekken hebben, conform de Wet werk en zekerheid, sinds 1 juli 2016 recht op een transitievergoeding. Deze voorziening is in 2017 per saldo met k€ 30 afgenomen. Voor de gehanteerde uitgangspunten wordt verwezen naar hoofdstuk II.2.

Relocatie DIFFER

De hoogte van de voorziening is in 2017 bijgesteld en bedraagt k€ 98 per 31 december 2017. Het betreft personele verplichtingen vanwege de relocatie van DIFFER van Nieuwegein naar Eindhoven, namelijk kosten van de rechtspositioneel arbeidsvoorwaarden plannen (RAP) voor de medewerkers die naar Eindhoven zijn gegaan.

Er heeft in 2017 een vrijval plaats gevonden op basis van actualisatie (k€ 211). Daarnaast zijn in 2017 kosten ten laste van de voorziening gebracht (k€ 329).

9. Langlopende leningen

Langlopende leningen	Aangegane lening voor	Stand per 31-12-2016	Aangegane lening voor	Aflossing 2017	Stand per 31-12-2017	Looptijd > 1 jr	Looptijd > 5 jr	Rentevoet
	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	%
Lening: langlopend	38.660	27.388	-	-	26.437	26.437	23.473	
Lening: korte termijn	-	933	-	933	951			
Langlopende schulden	-	28.321	-	933	27.388	26.437	-	2,08

NWO verstrekt aan NWO-I een renteloze lening voor de voorfinanciering van het project nieuwbouw DIFFER. Conform RJ 660 wordt deze lening opgesplitst in een rentedragende lening en een rentesubsidie. De aflossing van de lening in 2017 is k€ 933 (2016: k€ 833).

10. Onderhanden projecten

Onderhanden projecten	gerealiseerde projectkosten t/m 2017	eigen bijdrage	te realiseren winsten	te verwachten verliezen	gedecclareerde termijnen	Stand per 31-12-2017
	k€	k€	k€	k€	k€	k€
Onderhanden projecten met een debetstand	45.039	(3.717)	-	(74)	(36.698)	(4.550)
Onderhanden projecten met een creditstand	63.812	(1.700)	-	(144)	(100.226)	38.258
Totaal	108.851	(5.417)	-	(218)	(136.924)	33.708

Het saldo van het onderhanden projecten is in 2017 (k€ 33.708) met k€ 395 licht gedaald ten opzichte van 2016 k€ 34.103. In 2016 was er nog sprake van een toename van k€ 3.750.

De post onderhanden projecten NWO is licht gestegen met k€ 288 daartegenover staat een daling k€ 683 van onderhanden projecten derden.

Onderhanden projecten in opdracht van derden met een debetstand	gerealiseerde projectkosten t/m 2017	eigen bijdrage	te realiseren winsten	te verwachten verliezen	gedeclareerde termijnen	Stand per 31-12-2017
	k€	k€	k€	k€	k€	k€
Onderhanden werk NWO	22.727	(459)	-	-	(20.854)	(1.414)
Onderhanden werk derden	22.312	(3.258)	-	(74)	(15.844)	(3.136)
Totaal	45.039	(3.717)	-	(74)	(36.698)	(4.550)

Onderhanden projecten in opdracht van derden met een creditstand	gerealiseerde projectkosten t/m 2017	eigen bijdrage	te realiseren winsten	te verwachten verliezen	gedeclareerde termijnen	Stand per 31-12-2017
	k€	k€	k€	k€	k€	k€
Onderhanden werk NWO	27.955	(539)	-	(75)	(48.892)	21.551
Onderhanden werk derden	35.857	(1.161)	-	(69)	(51.334)	16.707
Totaal	63.812	(1.700)	-	(144)	(100.226)	38.258

11. Kortlopende schulden

Kortlopende schulden	31-12-2017	31-12-2016
	k€	k€
Aflossing lening nieuwbouw DIFFER	951	933
Crediteuren	2.249	895
Loonheffing	3.237	3.393
Omzetbelasting	169	337
Premies sociale verzekeringen	-	-
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.406	3.730
Schulden ter zake van pensioenen	670	631
Voor derden beheerde gelden	-	2.213
Nog te betalen aan NWO	4.931	-
Nog te betalen aan derden	6.111	5.911
Overige kortlopende schulden	11.042	8.124
Vooruitontvangen subsidies NWO	190	190
Vooruitontvangen overige subsidies en bijdragen in contracten	1.320	2.100
Financiële waardering verlofuren en vakantietoelage	6.405	5.720
Overlopende passiva	7.915	8.010
Totaal kortlopende schulden	26.233	22.323

Het totaal van de kortlopende schulden is in 2017 toegenomen met k€ 3.910. De crediteuren zijn toegenomen met k€ 1.354. Met name bij de BUW is deze post toegenomen met k€ 1.028 de grootste stijging komt door facturen 'on hold' vanwege navraag in 2017 (k€ 856). De post voor derden beheerde gelden is afgenomen met k€ 2.213, vanwege doorbetalen aan derden door Nikhef k€ 1.654 KM3NeT INFRADEV (H2020) project en DIFFER k€ 523 EUROfusion. De post nog te betalen aan NWO is gestegen met k€ 4.931. Bij Algemeen is deze toegenomen tot k€ 4.031 vanwege betaling facturen van overgehevelde projecten naar NWO-I, voor het Bureau geldt een bedrag van k€ 900 aan nog te betalen doorberekende lasten vanuit NWO.

De post voortuitontvangen overige subsidies en bijdragen in contracten is afgenomen met k€ 780, hiervan heeft k€ 536 betrekking op daling voortuitontvangen TKI-baten in Algemeen en k€ 417 daling DIFFER voortuitontvangen subsidies provincie Noord-Brabant, gemeente Eindhoven en SRE. Daartegenover staat een stijging bij Nikhef k€ 141.

De financiële waardering van verlofuren en vakantietoeslag is gestegen met k€ 685, vanwege stijging van het aantal verlofuren bij Nikhef, DIFFER en de BUW.

IV.2 Toelichting staat van baten en lasten

Algemeen

Een overzicht van de staat van baten en de lasten naar organisatieonderdelen en een overzicht naar kostensoort voor de personele en materiële lasten, zie de tabellen in V5 en V6.

BATEN

1. NWO-basissubsidie

NWO-basissubsidie	Begroting		
	2017	2017	2016
	k€	k€	k€
Basissubsidie (niet-geoormerkt)	43.833	43.833	68.457
Afloop granting (niet-geoormerkt)	24.373	24.373	-
Nieuwbouw (kasbijdrage)	2.362	2.362	2.362
Einstein Telescope (geoormerkt)	400	400	-
NWO huisvesting LNVH	150	150	150
Domein ENW voor ARCNL	1.000	1.000	-
Correctie incidentele subsidie NWO-DDS programma 2016 in 2017	(110)	-	1.500
Totaal NWO-basissubsidie	72.008	72.118	72.469

De totale NWO-basissubsidie is in 2017 k€ 461 lager dan in 2016. In 2017 is een eenmalige bijdrage vanuit het ENW domein van k€ 1.000 voor ARCNL ontvangen en een geoormerkt bate van k€ 400 voor de Einstein Telescope. De incidentele subsidie voor het NWO-DDS programma 2016 was k€ 110 te hoog. Dit is in 2017 gecorrigeerd.

2. Overheidsbijdragen en subsidies

Overheidsbijdragen en subsidies	Begroting		
	2017	2017	2016
	k€	k€	k€
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat	1.193	2.397	2.937
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	(20)	-	16
Totaal overheidsbijdragen en subsidies	1.173	2.397	2.953

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

In 2017 zijn er k€ 1.800 minder baten gerealiseerd dan in 2016. In de BUW is de batenbegroting verdeling tussen Shell en TKI-Gas aangepast aan de toekenning conform TKI-Gas. Dit heeft een verschuiving van k€ 1.100 tot gevolg voor toegerekende lasten en daarmee ook de gerealiseerde baten van oude jaren. In de baten werk in opdracht van derden is de post bedrijven met een zelfde bedrag toegenomen. Daarnaast zijn er minder baten TKI-HTSM.

3. Baten werk in opdracht van derden

Baten werk in opdracht van derden	Begroting		
	2017	2017	2016
	k€	k€	k€
NWO subsidies in derden contracten	13.142	12.874	9.828
Universiteiten	2.137	2.014	2.157
Overheden	1.652	2.064	3.268
Europese Unie	5.398	6.273	6.327
Bedrijven	11.218	8.125	9.730
Stichtingen en Verenigingen	127	79	148
ANBI	50	50	50
Vaste inkomsten	3.738	3.722	3.644
Acquisitie	-	1.784	-
Totaal baten werk in opdracht van derden	37.462	36.985	35.152

De totale baten werk in opdracht van derden is in 2017 gestegen met k€ 2.310 ten opzichte van 2016.

NWO-subsidies in derden contracten

Dit betreft doelsubsidies en projectsubsidies van NWO of aan NWO gelieerde organisaties.

De toename van de baten in 2017 ten opzichte van 2016 met k€ 3.314 komt door een toename van k€ 1.368 bij de BUW voor met name Roadmap en bij DIFFER k€ 594 waarvan k€ 455 voor NCI-CHIPP. In Algemeen zijn de baten SEO 2017 van k€ 277 en SKA van k€ 260 opgenomen.

Universiteiten

De baten van universiteiten zijn in 2017 per saldo k€ 20 afgenomen ten opzichte van 2016.

Overheden

De baten van Overheden zijn in 2017 ten opzichte van 2016 afgenomen met k€ 1.616.

Hiervan bedraagt de afname bij ARCNL k€ 2.323. In 2017 waren er geen baten gemeente Amsterdam c.q. Provincie Noord Holland meer. Daartegen over staan meer baten bij Nikhef k€ 639 van onder andere Provincie Limburg en Stichting C3. In Algemeen is k€ 140 aan baten FWO, de Belgische NWO, geboekt.

Europese Unie

De totale baten van de Europese Unie zijn in 2017 afgenomen k€ 929.

Dit wordt verklaard door lagere baten bij AMOLF k€ 1.085, onder andere k€ 712 voor ERC SCEON. Bij Nikhef zijn de baten k€ 1.004 lager dan in 2016 onder andere k€ 721 voor ERC Grant van Van de Graaf. Bij DIFFER is juist sprake van een stijging van de baten van k€ 1.198, dit komt voornamelijk door een stijging k€ 1.200 van de EUROfusion baten die in 2016 al voorzien was, omdat toen de Magnum PSI nog niet inzetbaar was.

Bedrijven

Met diverse bedrijven is een contract afgesloten voor natuurkundig onderzoek, bijvoorbeeld in het kader van een Industrial Partnership Programme. De totale baten zijn ten opzichte van 2016 toegenomen met k€ 1.488. Binnen ARCNL is er een daling van k€ 844, project 14PNL001 had in 2017 geen baten. In 2016 was dit nog k€ 963. De stijging van k€ 1.166 binnen Nikhef wordt grotendeels verklaard door toename baten van twee projecten, 16DRDN015 k€ 269 en 12DRDN009 k€ 829, voor beide projecten waren er in 2016 geen baten. In de BUW is er een stijging van de baten k€ 1.035 ten opzichte van 2016, opvallend zijn de toename van de baten k€ 1.740 voor I32 (Shell) en een afname van de baten k€ 1.115 voor I39 (Microsoft).

Stichtingen en verenigingen

De baten 2017 van stichtingen en verenigingen zijn k€ 21 lager dan in 2016.

ANBI-baten

Sinds 1 januari 2012 heeft NWO-I de status van een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

In 2013 heeft NWO-I een schenking ontvangen van k€ 250, die in vijf jaarlijkse termijnen wordt uitbetaald. Deze schenking wordt, in overleg met de schenker, ingezet voor een onderzoeksproject van een jonge onderzoeker op het gebied van de fundamentele kosmologie. De baten voor het jaar 2017 bedragen k€ 50.

Vaste inkomsten

Dit betreft de bijdrage van ASML, k€ 3.738, voor het samenwerkingsverband ARCNL.

Acquisitie

Bij het opstellen van de begroting is k€ 1.784 voor acquisitie opgenomen voor de verwachting nog te verwerven subsidies en contracten in de tweede helft van 2017. De realisatie is in deze tabel opgenomen onder de juiste posten.

4. Overige baten

Overige baten	Begroting		
	2017	2017	2016
	k€	k€	k€
Verhuurbaten	3.473	3.509	3.219
Rentebaten lening nieuwbouw DIFFER	-	-	255
Diverse baten	535	863	2.098
Totaal overheidsbijdragen en subsidies	4.008	4.372	5.572

Verhuurbaten

Het betreft de baten in het kader van de internet *exchange housing* en de verhuur van niet voor onderzoek gebruikte gebouwen. De verhuurbaten AMS-IX zijn ten opzichte van 2016 gestegen met k€ 309.

Rentebaten lening nieuwbouw DIFFER

In 2016 is de laatste tranche van de lening ontvangen en derhalve zijn er in 2017 geen rentebaten lening nieuwbouw DIFFER meer.

Diverse baten

Het karakter van deze baten is incidenteel. De daling van de diverse baten komt doordat in 2016 sprake was van de boekwinst op de verkoop van het onroerend k€ 1.181. In 2017 zijn de overige baten van Nikhef gedaald met k€ 301 ten opzichte van 2016.

LASTEN

Personele en materiële lasten naar kostensoort

Conform RJ660 worden de lasten naar kostensoort gepresenteerd en toegelicht. NWO-I stuurde in 2017 op onderzoeksactiviteiten en niet op kostensoorten en daarom zijn de lasten in de staat van baten en lasten gepresenteerd op basis van de activiteiten. Hierdoor is het niet mogelijk om per kostensoort de begrote waarde anders weer te geven dan naar het totaal van de personeelskosten (begroot k€ 75.516) en de totale materiële lasten (k€ 48.144).

Lasten en baten naar kostensoort	Begroting				
	2017	2017	2017	2016	2016
	k€	k€		k€	k€
Personele lasten					
Brutolonen en salarissen	47.078			48.403	
Sociale lasten	5.898			5.909	
Pensioenpremies	6.039			5.562	
Overige salariskosten (GEMAL)	4.627			4.901	
Lonen en salarissen		63.642			64.775
Personele voorzieningen	(846)			(1.129)	
Personeel niet in loondienst	3.570			3.330	
Overig	4.482			3.730	
Overige personele lasten		7.206			5.931
Af: uitkeringen		(113)			(121)
Totaal personele lasten		<u>70.735</u>	<u>75.516</u>		<u>70.585</u>
Materiële lasten					
Afschrijvingen		16.528	PM		16.149
Huisvestingslasten:					
- Huur	423			486	
- Verzekeringen	57			56	
- Onderhoud	580			841	
- Energie en water	1.260			1.432	
- Schoonmaakkosten	410			512	
- Heffingen	97			137	
- Overige huisvestingslasten	96			50	
Totaal huisvestingslasten		2.923	PM		3.514
Overige lasten:					
- Reis- en verblijflasten	3.510			4.299	
- Beheerslasten	2.761			3.174	
- Bedrijfslasten	19.080			15.482	
- Administratie- en beheerslasten	25.351			22.955	
- Inventaris en apparatuur	1.183			1.448	
- Dotatie overige voorzieningen	22			1.956	
- Voorziening onderhanden werk	76			(66)	
Totaal overige lasten		26.632	PM		26.293
Financiële baten en lasten					
- Rentebaten	(23)			(64)	
- Bankkosten, koersverschillen ed	4			26	
- Rentelasten	-			-	
Totaal materiële lasten		<u>(19)</u>	<u>PM</u>		<u>(38)</u>
Totaal personele en materiële lasten		<u>116.799</u>	<u>123.660</u>		<u>116.503</u>

Personele lasten

De lonen en salarissen zijn ten opzichte van 2016 k€ 1.133 afgenomen. Per 1 januari 2017 zijn de bedragen in de salarisschalen met 1,6% structureel verhoogd. De lasten zijn in 2017 gedaald door gemiddeld lager aantal Fte's in 2017 (1.001 fte) ten opzichte van 2016 (1.048 fte).

De post personeel niet in loondienst betreft inhuur van uitzendkrachten, zzp'ers en dergelijke. Deze post is in 2017 k€ 240 hoger dan 2016. De grootste stijging k€ 483 zit in Algemeen voornamelijk door het project DUBBLE, deze is in 2017 overgeheveld van NWO. Bij het Bureau is een daling te zien van k€ 176 vanwege minder inhuur Unit4 met betrekking tot VFP.

De post overige is in 2017 k€ 752 hoger dan in 2016. Deze stijging komt onder andere door een toename van k€ 566 van de mutatie financiële waardering verlofuren en vakantietoelage. Tevens is er een stijging van de doorberekende personeelskosten van NWO aan het Bureau, groot k€ 572 voor geleverde diensten door personeel NWO voor ICT en facilitaire dienstverlening. In 2016 waren deze personen in dienst bij NWO-I en vielen de lasten onder de lonen en salarissen. De wachtgelden en uitkeringen zijn gedaald met k€ 263 van k€ 1.060 in 2016 naar k€ 797 in 2017.

Opleidingsbudget (is opgenomen onder post overige personele lasten)

Voor een wetenschapsorganisatie als NWO-I is het belangrijk te investeren in de ontwikkeling van haar medewerkers. NWO-I heeft in 2017 alleen al aan betalingen aan opleidingsinstituten, en aan vergoedingen aan medewerkers die een opleiding hebben gevolgd, 1,5% van de loonsom gespendeerd (het streefpercentage Cao-OI bedraagt 2,0%). Opleidingsgerelateerde uitgaven, zoals inschrijfgelden voor de vele (internationale) werkconferenties, seminars en een deel van de reis- en verblijfskosten, zijn in dit percentage niet meegerekend, evenals de kosten van het leiderschapstraject in het kader van de NWO transitie.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi publieke sector (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op NWO-I. Het voor NWO-I toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000,00 (Algemeen Bezoldigingsmaximum). Er zijn bij NWO-I in 2017 twee (ex-)werknemers met een inkomen dat deze norm overstijgt, vanwege rechten uit het verleden.

Onderstaand een overzicht van de topfunctionarissen binnen NWO-I.

bedragen x € 1	Prof.dr. C.C.A.M. (Stan) Gielen	Drs. C.E. (Caroline) Visser	Prof.dr. J.C. (Jaap) Schouten	Prof.dr. H.W. (Wim) van den Doel	Prof.dr. L.J. (Ineke) Braakman	Prof.dr. J.J.G. (Jeroen) Geurts
Functiegegevens	Voorzitter	Vice-voorzitter	Bestuurslid	Bestuurslid	Bestuurslid	Bestuurslid
Aanvang en einde functievulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1	1	1	1	1	1
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee	nee	nee	nee	nee
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	-	-	-	-	-	-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 27.150,00	€ 18.100,00	€ 18.100,00	€ 18.100,00	€ 18.100,00	€ 18.100,00
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00

De leden van het stichtingsbestuur ontvangen geen vergoeding voor hun inzet voor NWO-I.

bedragen x € 1	Dr.ir. C. (Christa) Offerhaus - Hooijer	Prof.dr. H.J. (Huib) Bakker	Prof.dr.ir. M.C.M. (Richard) van de Sanden	Prof.dr. S.C.M. (Stan) Bentvelsen	Prof.dr. J.W.M. (Joost) Frenken
Functiegegevens	Directeur NWO-I	Directeur Amolf	Directeur DIFFER	Directeur Nikhef	Directeur ARCNL
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1	1	1	1	1
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 100.416,44	€ 135.912,92	€ 155.846,49	€ 154.802,60	€ 145.724,96
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.680,28	€ 17.181,60	€ 17.840,88	€ 17.816,28	€ 17.418,96
<i>Subtotaal</i>	€ 116.096,72	€ 153.094,52	€ 173.687,37	€ 172.618,88	€ 163.143,92
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 181.000,00	€ 181.000,00	€ 181.000,00	€ 181.000,00	€ 181.000,00
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging	€ 116.096,72	€ 153.094,52	€ 173.687,37	€ 172.618,88	€ 163.143,92
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan					
Gegevens 2016					
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1	1	1	1	1
Beloning plus betaalbare onkostenvergoedingen	<i>geen salaris van NWO-I</i>	€ 125.763,29	€ 163.245,03	€ 136.339,07	€ 136.645,32
Beloningen betaalbaar op termijn	<i>geen salaris van NWO-I</i>	€ 14.726,88	€ 15.558,24	€ 15.043,08	€ 15.140,16
Totale bezoldiging 2016	<i>geen salaris van NWO-I</i>	€ 140.490,17	€ 178.803,27	€ 151.382,15	€ 151.785,48

Er zijn geen overschrijdingen ten opzichte van de norm (k€ 181).

Materiële lasten

De afschrijvingskosten zijn k€ 379 hoger dan in 2016 (k€ 16.528 versus k€ 16.149), bij AMOLF is de afschrijving van installaties en apparatuur project gebonden k€ 1.393 lager ten opzichte van 2016. Daar tegenover staat een extra afwaardering van de huidige kantoorunits en verbouwingkosten PiMu gebouw van k€ 1.945 bij ARCNL in verband met de aanstaande verhuizing in 2018.

De post huisvestingslasten is k€ 591 lager dan in 2016 (k€ 2.923 versus k€ 3.514). De daling wordt veroorzaakt door lagere kosten in de posten onderhoud k€ 261 (met name bij Nikhef), energie en water k€ 171 (met name bij DIFFER) en schoonmaakkosten.

De administratie- en beheerslasten zijn per saldo k€ 2.396 lager dan in 2016. Enerzijds zijn de reis- en verblijfskosten en de beheerslasten lager en de bedrijfslasten hoger dan in 2016. In de beheerslasten zijn de accountantskosten opgenomen. De accountantskosten bedragen in 2017 k€ 226 (2016: k€ 176) voor de controle van de jaarrekening en de in 2017 uitgevoerde projectcontroles.

De post bedrijfslasten bestaat uit de volgende posten:

	2017	2016
	k€	k€
Bedrijfslasten		
Materialen	5.891	5.910
Huur en onderhoud machines en apparatuur	984	1.265
Uitbesteed werk	3.057	4.303
Wetenschappelijke kosten laboratorium	2.147	1.910
Licenties, octrooien, contributies en bijdrage internationale samenwerkingen	5.825	1.883
Overige kosten (waaronder gassen en chemicaliën)	1.176	211
	19.080	15.482

De post Licenties, octrooien, contributies en bijdragen internationale samenwerkingen is k€ 3.942 hoger dan in 2016 door de bijdragen voor de projecten ESRF en DUBBLE bij Algemeen k€ 3.441. De post Uitbesteed werk is k€ 1.246 lager dan in 2016 omdat de Nieuwbouw DIFFER vrijwel geheel gereed is en er in 2016 om die reden meer kosten waren en minder uitbesteed werd bij de BUW. De stijging in de Overige kosten betreft onder andere meer kosten besteed aan gassen en chemicaliën k€ 421 gebruikt waarvan k€ 170 ten behoeve van de Magnum PSI, die in 2016 niet in gebruik was.

De dotatie overige voorzieningen is ten opzichte van 2016 k€ 1.934 lager, wat grotendeels veroorzaakt wordt door de vorming van de voorziening radioactieve materialen PiMu van k€ 1.536 in 2016.

LASTEN PER ONDERZOEKSACTIVITEIT

5. Missiebudgetten

LASTEN Missiebudgetten naar instituten	resterend budget per 1-1-2017	budget 2017	uitputting 2017	afsluiting 2017	resterend budget per 1-1-2018
	k€				k€
MBA missiebudget AMOLF	3.586	8.475	8.187	-	3.874
MBR missiebudget Nikhef	1.307	10.636	12.795	-	(852)
MBN missiebudget DIFFER	6.982	7.992	5.223	-	9.751
MBC missiebudget ARCNL	5.437	7.437	8.230	(963)	5.607
MBI missiebudget Bureau	4.999	4.699	4.752	1.661	3.285
CMB missiebudget Algemeen	(63)	-	19	-	(82)
Totaal missiebudgetten	22.248	39.239	39.206	698	21.583

De uitgaven van de missiebudgetten zijn in 2017 gestegen met k€ 5.113 ten opzichte van 2016 (k€ 39.206 versus k€ 34.093). De grootste stijging k€ 4.752 komt voornamelijk doordat in 2017 het Bureau, voorheen de Algemene kosten van de organisatie, onderdeel van het missiebudget is geworden. De vergelijkende cijfers zijn niet aangepast. Bij ARCNL zijn er k€ 2.162 meer lasten onder andere door de eenmalige afwaardering van de huisvesting met k€ 1.945 en k€ 164 meer aan personele lasten. Daar tegenover zijn de lasten bij DIFFER gedaald door minder materiële lasten k€ 937 en meer doorbelaste kosten naar projecten k€ 553.

De totale uitputting is in vergelijking met het budget slechts k€ 33 lager dan het budget. De lasten van missiebudget DIFFER zijn k€ 2.769 lager dan het budget 2017. Er is sprake van reserveringen voor toekomstige kosten zoals Groot Onderhoud, PPS-projecten en Strategie Programma-ruimte.

De lasten van het missiebudget Nikhef zijn k€ 2.159 hoger doordat de begrote eigen bijdrage op projecten zijn begroot als positieve lasten, die als tegenboeking begrote negatieve lasten in met MBN opleveren van k€ 3.876. Dit ontstaat vooral door een aantal Vici-projecten die een begrote eigen bijdrage van k€ 2.200 opleveren voor 2017 (begrote baten -/- begrote lasten = begrote eigen bijdrage). Dit loopt in de jaren hierna weer terug naar nihil.

6. FOM-programma's

De totale lasten voor de FOM-programma's waren in 2017 k€ 5.468 lager dan begroot, wat voor een belangrijk deel veroorzaakt wordt door programma's 164 t/m 173 waarvoor wel lasten zijn begroot maar de lasten achterlopen. Binnen het FOM programma 998 zit k€ 3.814 aan begrote bestedingsmutaties. In totaal is per 31 december 2017 voor k€ 76.886 verplicht aan NWO-I inbreng voor goedgekeurde Vrije- en Strategieprogramma's (exclusief restbudgetten). Het laatste jaar waarin nog een programma financieel is verplicht is 2023.

Programmauitputting t/m 2017 van de Vrije programma's	looptijd programma	budget totaal	nader te verdelen	budget t/m 2016	uitputting t/m 2016	budget 2017	uitputting 2017	afsluiting in 2017	resterend budget per 1-1-2018
075. PSI-lab: an integrated laboratory on plasma-surface interaction (PSIL)	2004-2015	18.224	(396)	18.620	17.958	-	126	-	536
088. Materials-specific theory for interface physics and nanophysics (MTIN)	2004-2014	3.701	(27)	3.728	3.675	-	-	26	27
104. Theoretical particle physics in the era of the LHC (TPP)	2008-2013	1.640	25	1.615	1.574	-	7	-	34
106. The origin of cosmic rays (CRS)	2008-2013	3.582	(1.435)	4.041	4.156	360	353	-	(108)
107. New physics instruments for health care	2008-2014	2.775	40	2.735	2.578	-	-	197	(40)
109. Controlling spin dynamics in magnetic nanostructures: combining fast time and short length scales for tomorrow's technology (SPIN)	2009-2014	3.071	41	3.014	2.960	16	13	45	12
110. Spatial design of biochemical regulation networks (SPAT)	2009-2013	3.132	59	3.073	3.135	-	-	-	(62)
111. Control over functional nanoparticle solids (FNS)	2009-2014	2.448	(12)	2.460	2.373	-	44	-	43
112. Droplets in turbulent flow (DROP)	2009-2014	2.591	(11)	2.602	2.464	-	33	-	105
114. Fundamental symmetries and interactions - Trapped Radioactive Isotopes as micro laboratories for fundamental Physics (TRIµp)	2009-2013	9.323	(22)	9.345	9.208	-	31	-	106
117. Mechanosensing and mechanotransduction by cells (MMC)	2010-2015	3.384	11	3.373	3.237	-	66	-	70
118. Proton mobility in confinement (PMC)	2010-2016	2.423	11	2.412	2.308	-	9	-	95
119. Gravitational physics - the dynamics of spacetime (GW)	2010-2015	2.933	(676)	3.576	2.867	33	46	-	696
120. Active control of magneto-hydrodynamic modes in burning plasmas (CBP)	2010-2014	4.147	(67)	4.214	4.236	-	8	-	(30)
121. A string theoretic approach to cosmology and quantum matter (CQ)	2010-2014	2.199	-	2.199	2.046	-	-	-	153
123. KM3Net: The next generation neutrino telescope (KM3Net)	2010-2016	8.800	3.010	5.790	7.110	-	425	-	(1.745)
124. Nanoscale quantum optics (NQO)	2011-2015	3.031	-	3.031	2.945	-	11	-	75
125. Broken mirrors and drifting constants-Ultra-precise investigation of fundamental symmetries and constants at the atomic scale (FSC)	2011-2016	2.873	(7)	2.880	2.250	-	325	-	305
126. The thylakoid membrane-a dynamic switch (TM)	2011-2015	2.576	(1)	2.577	2.546	-	84	-	(53)
127. A single-molecule view on protein aggregation (SMPA)	2011-2015	2.492	(1)	2.466	2.425	27	108	-	(40)
128. The singular physics of 1D electrons (ODE)	2011-2016	2.335	-	2.335	2.200	-	29	-	106
129. Fundamental aspects of friction (FAF)	2011-2016	2.747	-	2.747	2.118	(204)	324	-	101
134. Topological insulators (TI)	2012-2017	2.701	-	2.680	2.242	21	137	-	322
135. Single gold nanorods in live cells (SGC)	2012-2017	1.371	-	1.326	1.306	45	84	-	(19)
136. Single phonon nanomechanics (SPN)	2012-2017	2.448	-	2.342	2.301	106	187	(45)	5
137. Barriers in the brain: the molecular physics of learning and memory (BIB)	2012-2016	1.755	-	1.755	1.599	-	151	-	5

Programmauitputting t/m 2017 van de Vrije programma's	looptijd programma	budget	nader te	budget	uitputting	budget	uitputting	afsluiting	resterend
		totaal	verdelen	t/m 2016	t/m 2016	2017	2017	in 2017	budget
		k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	per 1-1-2018
138. Stirring of light! (SL)	2012-2017	2.129	-	1.859	1.729	226	302	-	54
139. The missing universe: what is the subatomic constituent of dark matter? (DM)	2013-2018	1.985	3	1.515	1.410	295	342	-	58
140. Crowd management: the physics of DNA processing in complex environments (CMCE)	2013-2018	2.409	6	1.910	1.675	333	509	-	59
141. Quantum interference effects in single molecules (QIM)	2013-2018	1.401	-	1.247	946	154	325	-	130
142. Towards ultimate turbulence (ULT)	2013-2018	2.370	-	1.879	1.508	380	394	-	357
143. Marginal soft matter: leveraging themechanics of responsive networks (CMA)	2013-2018	1.683	-	1.519	1.045	164	397	-	241
149. 2-dimensional electron systems in complex oxides (DESCO)	2014-2019	2.894	-	2.041	1.095	585	685	-	846
150. Quantum gravity and the search for quantum spacetime (QGRAV)	2014-2019	1.200	-	775	302	333	314	-	492
151. Spatio-temporal patterns of membrane protein activity (PMP)	2014-2019	2.268	222	1.259	750	509	537	-	481
152. Designing Direc carriers in semiconductor honeycomb superlattices (DDC)	2014-2019	2.282	35	1.414	940	569	550	-	493
153. Rydberg atoms on a lattice (RYD)	2014-2019	1.506	-	1.090	654	289	242	-	483
156. Higgs as probe and portal (HPP)	2015-2020	2.086	(12)	593	322	652	499	-	424
157. Two-dimensional semiconductor crystals (TWOD)	2015-2020	1.573	-	587	299	474	392	-	370
158. Exciting exchange (EEX)	2015-2020	2.246	(3)	1.249	394	443	359	-	939
159. Magnon spintronics (MSP)	2015-2020	1.401	-	408	347	405	331	-	135
160. Observing the big bang: the quantum universe and its imprint on the sky (OBB)	2015-2019	2.256	(1)	797	330	634	541	-	560
161. The signal is the noise: seeking physical origins of fluctuations in organism-scale (NOISE)	2015-2020	2.450	-	983	692	645	562	-	374
164. Scanning New Horizons: Emergent Space- Time, Black Holes and Quantum Information (SNH)	2016-2021	2.660	-	-	-	321	72	-	249
165. The mysterious size of the proton (MYST)	2017-2021	1.774	-	-	-	409	52	-	357
166. Physics beyond the Standard Model with cold molecules: measuring the electric dipole moment of the electron in BaF (EEDM)	2016-2022	2.688	-	-	-	491	94	-	397
167. Strange metals (METL)	2016-2021	2.290	-	-	-	898	92	-	806
168. Single-molecule protein sequencing (SMPS)	2016-2021	2.341	-	-	-	634	189	-	445
169. NeuroPhotonics: unraveling the physics of signaling in intact neuronal networks (NEPH)	2016-2021	1.755	-	-	-	467	35	-	432
170. Skyrmionics: Towards new magnetic skyrmions and topological matter (SKYR)	2016-2021	1.632	-	-	-	255	32	-	223
998. Miscellaneous research activities BUW (OP-BUW)	2005-2048	25.497	4.935	888	3.670	4.360	692	-	886
Totaal Vrije programma's		173.478	5.727	118.949	111.925	15.329	11.140	223	10.990

Programmauitputting t/m 2017 van de Strategie programma's	looptijd programma	budget totaal	nader te verdelen	budget t/m 2016	uitputting t/m 2016	budget 2017	uitputting 2017	afsluiting in 2017	budget per 1-1-2018
		k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€
115. Towards biosolar cells (TBSC)	2010-2015	7.000	(77)	6.978	6.113	72	312	-	625
116. Use of nano science and technology (FOM-part NWO-nano Programme) (UNST)	2010-2015	3.126	9	3.117	3.031	-	7	-	79
122. Fellowship for Young Energy Scientists (YESI)	2010-2016	1.643	101	1.512	1.397	30	39	-	106
130. Next generation organic photovoltaics (NGOPV)	2011-2021	5.210	-	2.956	2.065	489	489	-	891
131. Light management in new photovoltaic materials (LMPV)	2011-2019	5.402	(4)	3.907	3.046	507	417	-	951
132. High Field Magnet Laboratory a global player in science in high magnetic fields (FOM-HFML)	2011-2021	33.351	-	16.241	13.931	3.818	4.622	-	1.506
133. Free Electron Lasers for infrared Experiments (FELIX)	2013-2022	9.127	494	5.182	3.276	1.139	684	-	2.361
144. LHC Physics: the Dutch participation (LHC Physics)	2012-2021	20.510	(265)	8.170	6.410	2.649	2.533	-	1.876
145. Computational Sciences for energy research Knowledge Infrastructure (CSTT)	2013-2018	4.157	-	595	1.374	849	740	-	(670)
147. CO2 Neutral Fuels (CO2 NF)	2013-2018	7.000	74	5.341	3.623	1.131	1.492	-	1.357
148. Magnum-PS: a world-class user facility to tame the Plasma-wall interface (MPSI)	2014-2018	2.250	-	1.350	1.152	450	356	-	292
154. Responsive Metamaterials (RMM)	2014-2017	1.500	2	1.373	945	125	186	-	367
155. Photosynthesis of nanomaterials: developing nanostructured photocatalysts for solar fuel generation using light (PHNA)	2014-2019	1.447	-	967	444	222	398	-	347
162. First direct detection of gravitational wave with Advanced Virgo (VIRGO)	2015-2020	1.050	(197)	583	611	292	268	-	(4)
163. Data driven Science (DDS)	2015-2020	1.500	150	-	14	352	101	-	237
171. Taming the flame: tackling fusion's biggest challenge through an integrated, multi-faceted research approach (FLAME)	2017-2021	2.300	-	-	-	471	156	-	315
172. Qutech NWO Physics Funding (QTECH)	2017-2021	3.750	-	-	-	1.807	642	-	1.165
173. KIEM-HTSM (KIEMH)	2017-2021	100	-	-	-	100	64	-	36
997. Special Strategic Research Activities (SSRA)	2012-2020	2.282	-	829	574	562	280	-	537
Totaal Strategie programma's		112.705	287	59.101	48.006	15.065	13.786	-	12.374

7. Industrial Partnership Programmes

Programma uitputting van IPP's t/m 2017	looptijd programma	budget totaal	nader te verdelen	budget t/m 2016	uitputting t/m 2016	budget 2017	uitputting 2017	afsluiting in 2017	resterend budget per 1-1-2018
		k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€
i09. Joint Solar Programme (JSP)	2005-2013	7.328	(44)	7.372	7.038	-	1	-	333
i16. Innovative Physics for Oil and Gas (iPOG)	2008-2015	4.613	(21)	4.824	4.350	37	138	-	373
i19. Bio(-related) materials (BRM)	2008-2013	5.082	(18)	5.100	4.947	-	-	-	153
i20. Contact line control during wetting and dewetting (CLC)	2009-2014	1.847	2	1.845	1.699	-	-	148	(2)
i23W. Controlling photon and plasma induced processes at EUV optical surfaces (CP3E)	2009-2015	959	(78)	1.037	1.054	-	(81)	-	64
i25. Spectroscopic analysis of particles in water (SAPW)	2010-2015	1.189	-	1.189	1.158	-	11	-	20
i26. Topological quantum computation (TQC)	2011-2018	4.000	2	3.843	3.707	93	115	-	114
i27. Understanding the visco-elasticity of elastomer-based nanocomposites (VEC)	2011-2015	1.665	(1)	1.666	1.566	-	17	-	83
i28. Third generation magnetocaloric materials (3GM)	2011-2015	2.665	(21)	2.494	2.277	146	176	-	187
i30. High Tech Systems and Materials (HTSM)	2013-2017	2.976	-	2.633	1.514	188	413	-	894
i31. The science of atmospheric plasma processing of functional films (APFF)	2013-2018	1.728	-	1.306	1.224	298	343	-	37
i32. Computational sciences for energy research (CSER)	2012-2021	20.684	104	10.926	8.267	3.975	4.137	-	2.497
i33. Nanophotonics for solid-state lighting (NSL)	2013-2017	2.574	67	1.600	1.246	586	403	-	537
i33D. Nanophotonics for solid-state lighting (NSL)	2013-2017	1.859	-	976	680	480	473	-	303
i34. Fundamental fluid dynamics challenges of extreme ultraviolet lithography (FEUL)	2013-2018	2.023	-	1.418	1.144	344	218	-	400
i35. Physics of failure (POF)	2014-2018	2.474	-	1.761	978	560	512	-	831
i36. Heat, mass transport and phase transition in dense bubbly flows (DBF)	2014-2019	1.560	-	877	513	332	319	-	377
i37. The foundations for faster electron microscopy (FFEM)	2013-2018	2.763	(2)	1.633	1.327	656	648	-	314
i38. High Tech Materials Call (HTM)	2014-2018	1.935	-	1.217	540	454	469	-	662
i39. Scalable circuits of Majorana qubits (SCMQ)	2014-2018	12.668	(14)	10.775	5.141	1.068	2.260	-	4.442
i40. Rock-on-a-chip (ROAC)	2015-2019	3.184	11	1.522	680	753	621	-	974
i41. Hybrid soft materials: from physical mechanisms to designer products (HSM)	2015-2019	2.302	-	938	424	585	492	-	607
i41A. Hybrid soft materials: from physical mechanisms to designer products (HSM)	2015-2019	2.173	-	943	596	550	482	-	415
i42. Physics for Nano Lithography (PNL)	2014-2018	3.000	165	2.835	2.037	-	-	963	(165)
i43. Fundamental fluid dynamics challenges in inkjet printing (FIP)	2016-2022	3.164	1.184	-	-	427	276	-	151
i44. High tech Materials Call2 (HTM2)	2016-2020	2.831	-	777	206	746	656	-	661
i99. Overgangsprogramma IPP	2008-2020	-	(15)	15	15	-	-	-	-
Totaal Industrial Partnership Programmes		94.085	(3.840)	71.522	49.226	12.278	13.099	963	20.512

De lasten voor de IPP's waren in 2017 k€ 821 hoger dan begroot, wat vooral het gevolg is van de hogere lasten bij IPP i39 SCMQ. In totaal is per 31 december 2017 voor k€ 12.041 verplicht aan NWO-I inbreng voor goedgekeurde IPP's (exclusief restbudgetten). Het laatste jaar waarin nog een programma financieel is verplicht is 2022.

8. FOM-Projectruimte

FOM-Projectruimte	budget		
	2017	2017	2016
	k€	k€	k€
Honoreringjaar:			
P16 2016	1.433	2.965	220
P15 2015	2.046	2.365	1.382
P14 2014	1.274	793	1.243
P13 2013	1.649	695	1.791
P12 2012	1.668	102	2.116
P11 2011	491	43	1.414
P10 2010	119	-	376
P09 2009	(5)	-	138
Totaal	8.675	6.963	8.680

De totale lasten voor de FOM-Projectruimte waren in 2017 op nagenoeg hetzelfde niveau als in 2016. Bij de oude jaarrondes zijn de lasten hoger dan in de begroting en nemen de restantbudgetten af, terwijl bij de recente jaarrondes de lasten achterblijven bij de begroting en de restantbudgetten toenemen.

In totaal is per 31 december 2017 voor k€ 10.129 verplicht aan projecten (exclusief restbudgetten). Het laatste jaar waarin nog een financiële verplichting geldt, is 2021.

9. Projecten met derden

Projecten met derden	budget		
	2017	2017	2016
	k€	k€	k€
PDA AMOLF	4.290	4.836	5.719
PDN Nikhef	10.002	13.344	8.214
PDD DIFFER	3.929	4.777	2.065
PDC ARCNL	183	1.145	252
PDW BUW	117	14	392
PDB Bureau	160	147	170
Totaal	18.681	24.263	16.812

Het verschil k€ 5.582 tussen lasten en budget in 2017 komt bij Nikhef voornamelijk door toekenning van twee nieuwe Vici-projecten van k€ 2.400 waar slechts k€ 50 aan lasten gerealiseerd zijn. Bij DIFFER is er voor Vici-project Gomez Rivas k€ 445 en NWO S2P k€ 557 meer begroot dan dat er in 2017 lasten waren.

De lasten zijn in 2017 k€ 1.869 hoger dan in 2016. De lasten van DIFFER zijn in 2017 k€ 1.864 hoger door meerkosten EUROfusion en inhaal activiteiten voor Magnum PSI en NCO CHIPP. De stijging in de lasten van Projecten Derden Nikhef is voor het grootste deel te verklaren door de uitvoering van het LHC-Upgrade project (k€ 2.192). De lasten bij AMOLF zijn substantieel lager dan in 2016 (k€ 1.429).

10. Andere activiteiten

Andere activiteiten	budget		
	2017	2017	2016
	k€	k€	k€
A02 FOm/v	632	658	522
A05 Knelpunten en experimenten	279	347	1.629
A12 Nieuwbouw	4.681	2.851	4.540
A13 Personeelspotten	-	-	1.168
A14 FOM-IISH (vervangend onderhoud)	-	-	1.623
A16 Valorisatie	317	361	430
A17 Relocatie DIFFER	1.057	899	1.773
A18 ANBI-gelden	54	55	54
AAA Andere Activiteiten Algemeen	187	-	(2.418)
Totaal	7.207	5.171	9.321

In totaal zijn de lasten van de andere activiteiten in 2017 k€ 2.114 lager dan in 2016. De lasten A05 Knelpunten en experimenten zijn k€ 1.350 lager dan in 2016, wat vooral komt door de overheveling van budgetten naar NWO, zoals bijvoorbeeld Physics@Veldhoven. De lasten van A17 Relocatie DIFFER zijn k€ 716 lager dan in 2016. Dit komt doordat relocatie DIFFER bijna is afgerond met als gevolg dalende lasten. De Personeelspotten (A13) en de FOM-IISH (A14) zijn in 2016 afgesloten, hetgeen resulteerde in een negatieve last van k€ 2.418 voor de Andere Activiteiten Algemeen.

11.a Algemene kosten NWO-I

Algemene kosten NWO-I	budget		
	2017	2017	2016
	k€	k€	k€
Algemene kosten stichtingsbestuur	243	249	-
DANS	677	677	-
DUBBLE	1.228	1.120	-
ESRF	2.684	2.701	-
Huisvesting	7	-	-
ILO	172	190	-
SKA	260	297	-
WISE	3	118	-
Algemene nader te verdelen middelen	(250)	-	-
Totaal	5.024	5.352	-

Per 1 januari 2017 zijn in het kader van de transitie de projecten ESRF, SKA, DUBBLE, ILO, DANS en WISE overgeheveld van NWO naar NWO-I Algemeen. De lasten 2017 zijn nagenoeg conform de begroting 2017. Er zijn geen vergelijkende cijfers voor 2016.

De post algemene kosten stichtingsbestuur betreft de kosten van het stichtingsbestuur zoals de accountantskosten (k€ 195), WVOI-bijdrage (k€ 41) en algemene bestuurskosten.

11.b Algemene kosten van de organisatie

Met ingang van 2017 is in het kader van de transitie het Bureau opgedeeld en overgegaan naar Missiebudget Bureau en naar NWO bedrijfsvoering (Facilitaire dienst en ICT) en het domein ENW. De algemene kosten van de organisatie waren in 2016 k€ 6.257. De vergelijkende cijfers zijn niet aangepast.

12. Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten	budget		
	2017	2017	2016
	k€	k€	k€
Rente baten	23	-	64
Af: Overige (bankkosten e.d.)	(4)	-	(26)
Totaal	19	-	38

De financiële baten en lasten zijn met k€ 19 in 2017 afgenomen. De rentebaten voor Startersleningen bedragen k€ 23. Per saldo zijn de bankkosten, koers- en kasverschillen minder negatief, grotendeels doordat in 2017 sprake was van een positief koersverschil.

NETTO RESULTAAT

13. Mutatie algemene reserve

De onttrekking aan de algemene reserve van k€ 2.792 is als volgt opgebouwd.

Mutatie algemene reserve	begroting		
	2017	2017	2016
	k€	k€	k€
Ontvangen rente (per saldo)	19	-	38
Afsluiten Andere Activiteiten	62	-	1.693
Afschrijving gebouwen	(560)	(718)	(825)
Afwaardering gebouwen	(1.945)	-	-
Relocatie DIFFER	(349)	(398)	(805)
Voorziening dubieuze debiteur P2IP	(19)	-	(63)
Vrijval pensioenverplichtingen	-	-	(2)
Beëindiging KVI	-	-	728
Verkoop landgoed Rijnhuizen	-	-	1.181
Toevoeging aan private middelen	-	-	(118)
Totaal	(2.792)	(1.116)	1.827

De afwaardering gebouwen (k€ 1.945) betreft de afwaardering van de waarde van het kantoorgebouw en de verbouwkosten in het laboratoriumgebouw ARCNL in verband met ingebruikname van de nieuwe huisvesting in 2018.

14. Mutatie bestemde reserves

De bestemde reserves hebben betrekking op de binnen de NWO-I organisatie door het stichtingsbestuur aan activiteiten toegekende budgetten die nog niet besteed zijn. De bestemde reserves zijn ten opzichte van 2016 per saldo toegenomen met k€ 5.587.

15. Mutatie bestemde fondsen

Dit betreft de afname van de bestemde fondsen van k€ 4.943. Voornamelijk heeft dit betrekking op de nieuwbouw AMOLF, nieuwbouw DIFFER, het Sectorplan en de Rente lening nieuwbouw DIFFER. Voor een nadere toelichting van de posten 16 en 17, zie hoofdstuk IV-1.

IV.3 Toelichting kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft op een andere wijze inzicht in de kasstroom van NWO-I en laat zien waardoor de toename van de liquiditeit van k€ 9.007 wordt veroorzaakt.

De kasstroom uit operationele activiteiten leidt per saldo tot een stijging van k€ 25.349 met name als gevolg van de afschrijvingen en de effecten in de vlottende middelen.

De kasstroom uit investeringsactiviteiten leidt tot een daling van de liquide middelen van k€ 15.356, met name door investeringen in de materiële vaste activa.

De kasstroom uit financieringsactiviteiten leidt tot een daling van de liquide middelen met k€ 986, met name door de afname in de langlopende leningen.

IV.4 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Toekomstige verplichtingen

Voor 2017 en verder heeft NWO-I zich voor de BUW al verplicht door middel van toekenningen voor projecten. Daarnaast kent NWO-I diverse verplichtingen tot financiële inbreng in samenwerkingsverbanden. Het personeel van NWO-I is het grootste actief van NWO-I. NWO-I heeft dan ook verplichtingen voor haar personeel, zowel voor het vaste personeel (aantal fte's: 323 per 31 december 2017), als voor het tijdelijke personeel (aantal fte's: 666 per 31 december 2017). Al deze verplichtingen vloeien voort uit de normale bedrijfsactiviteiten van NWO-I en worden gedekt uit de subsidiebijdragen van NWO en de met derden afgesloten contracten.

Verhuur- en huurovereenkomsten

NWO-I heeft verplichtingen van geringe omvang op grond van diverse verhuur- en huurovereenkomsten.

Voor de huur van het kantoor aan de van Vollenhovenlaan te Utrecht is een overeenkomst gesloten die loopt van 1 januari 2013 tot en met 31 maart 2021. Voor deze huurovereenkomst is een bankgarantie afgegeven door NWO-I bij het ministerie van Financiën groot k€ 82,6 met een looptijd van 1 januari 2013 t/m 31 maart 2021. Per 1 januari 2017 is deze verplichting overgegaan naar NWO. Het contract en de bankgarantie worden hierop nog aangepast.

In 2016 heeft NWO-I een huurovereenkomst getekend voor de huur van een deel van een inmiddels in aanbouw zijnd bedrijfsverzamelgebouw op het Amsterdam Science Park. De huurprijs bedraagt k€ 742 per jaar. Ook is in 2016 een overeenkomst getekend voor inrichtingswerkzaamheden. De ruimten worden naar verwachting in de loop van 2018 opgeleverd. De eenmalige kosten (3,8 miljoen euro voor btw-schade inrichtingswerkzaamheden) en de jaarlijkse kosten (1,1 miljoen euro) komen ten laste van de begroting van ARCNL.

Nieuwbouw DIFFER

Op 16 september 2013 is de bouw van het nieuwe laboratorium van DIFFER officieel van start gegaan. De nieuwbouw is op 16 maart 2015 opgeleverd. De totale aanneemsom van de bouw bedraagt k€ 26.800, waarvan per 31 december 2017 nog k€ 181 openstaat.

In-kind bijdrage

In het kader van het samenwerkingsverband van ASML, NWO-I, UvA en VU dragen de UvA en VU in-kind bij aan de samenwerking. Per ultimo 2017 was er sprake van een zogenaamd voorlopen van de in-kind bijdrage bij de UvA (k€ 7) en bij de VU (k€ 23).

Fiscale eenheid btw NWO en NWO-I

Op 28 september 2017 is het verzoek bij de Belastingdienst ingediend voor een fiscale eenheid voor de btw tussen NWO en NWO-I per 1 januari 2017. Ondanks dat een formele bevestiging nog niet is ontvangen, is in de jaarrekening gehandeld alsof de fiscale eenheid voor de btw tot stand is gekomen. Een gevolg van een fiscale eenheid is dat Stichting NWO-I hoofdelijk aansprakelijk wordt voor de belastingschulden van deze fiscale eenheid als geheel.

V OVERIGE INFORMATIE

V.1 Balans per 31-12-2017 naar organisatieonderdelen

ACTIVA	AMOLF	Nikhef	DIFFER	ARCNL	BUW	Bureau	Algemeen	Totaal
	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€
Vaste activa								
1. Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-	749	-	749
2. Materiële vaste activa	20.530	8.640	31.155	4.498	-	523	-	65.346
3. Financiële vaste activa	-	-	-	-	-	-	133	133
Totaal vaste activa	20.530	8.640	31.155	4.498	-	1.272	133	66.228
Vlottende activa								
4. Vorderingen op korte termijn	926	3.390	313	1.478	1.813	563	842	9.325
5. Rekening-courant	(1.597)	17.067	(17.409)	2.287	48.905	2.420	(51.673)	-
6. Liquide middelen	2	2	1	4	-	15	98.556	98.580
Totaal vlottende activa	(669)	20.459	(17.095)	3.769	50.718	2.998	47.725	107.905
TOTAAL ACTIVA	19.861	29.099	14.060	8.267	50.718	4.270	47.858	174.133
PASSIVA								
	AMOLF	Nikhef	DIFFER	ARCNL	BUW	Bureau	Algemeen	Totaal
	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€
7. Eigen vermogen	16.431	8.430	10.313	6.630	27.482	2.535	11.553	83.374
8. Voorzieningen	290	3.353	372	34	236	96	-	4.381
9. Langlopende leningen	-	-	-	-	-	-	26.437	26.437
10. Onderhanden Projecten	2.143	13.944	1.181	1.433	15.055	(48)	-	33.708
11. Kortlopende schulden	997	3.372	2.194	170	7.945	1.687	9.868	26.233
TOTAAL PASSIVA	19.861	29.099	14.060	8.267	50.718	4.270	47.858	174.133

V.2 Staat van baten en lasten 2017 naar organisatieonderdelen

BATEN	AMOLF	Nikhef	DIFFER	ARCNL	BUW	Bureau	Algemeen	Totaal
	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€
1. NWO-basissubsidie	11.506	17.137	11.317	2.482	24.665	3.910	991	72.008
2. Overheidsbijdragen en subsidies	209	166	211	89	471	27	-	1.173
3. Baten werk in opdracht van derden	4.576	7.125	5.305	5.108	13.892	779	677	37.462
4. Overige baten	73	3.848	87	-	-	-	-	4.008
TOTAAL BATEN	16.364	28.276	16.920	7.679	39.028	4.716	1.668	114.651
LASTEN								
5. Missiebudgetten	8.187	12.795	5.223	8.230	-	4.752	19	39.206
6. FOM-programma's	1.240	4.016	1.775	-	18.078	40	(223)	24.926
7. Industrial Partnership Programmes	1.063	54	863	-	10.652	548	(81)	13.099
8. Projectruimte	355	769	-	-	8.073	-	(522)	8.675
9. Projecten derden	4.290	10.002	3.929	183	117	160	-	18.681
10. Andere activiteiten	1.238	168	3.932	(3)	1.231	-	641	7.207
11a. Algemene kosten NWO-I	-	-	-	-	-	-	5.024	5.024
11b. Algemene kosten van de organisatie	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal activiteiten	16.373	27.804	15.722	8.410	38.151	5.500	4.858	116.818
TOTAAL LASTEN	16.373	27.804	15.722	8.410	38.151	5.500	4.858	116.818
SALDO BATEN EN LASTEN	(9)	472	1.198	(731)	877	(784)	(3.190)	(2.167)
12. Financiële baten en lasten	-	-	-	-	-	-	19	19
NETTO RESULTAAT	(9)	472	1.198	(731)	877	(784)	(3.171)	(2.148)
<u>Bestemming netto resultaat:</u>								
13. Mutatie algemene reserve	(96)	(366)	(349)	(2.027)	-	(16)	62	(2.792)
14. Mutatie bestemde reserves	463	838	2.923	1.296	3.892	(1.159)	(2.666)	5.587
15. Mutatie bestemde fondsen	(376)	-	(1.376)	-	(3.015)	391	(567)	(4.943)
Totaal netto resultaat	(9)	472	1.198	(731)	877	(784)	(3.171)	(2.148)

V.3 Personele en materiële lasten 2017 naar organisatieonderdelen

Personele lasten	AMOLF	Nikhef	DIFFER	ARCNL	BUW	Bureau	Algemeen	Totaal
	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€
Brutolonen en salarissen	8.279	11.830	6.992	1.241	16.256	2.469	11	47.078
Sociale lasten	1.052	1.378	824	155	2.216	273	-	5.898
Pensioenpremies	1.047	1.606	908	151	1.973	352	2	6.039
Overige salariskosten (GEMAL)	656	1.047	651	117	2.055	96	5	4.627
Lonen en salarissen	11.034	15.861	9.375	1.664	22.500	3.190	18	63.642
Dotaties personele voorzieningen	22	(51)	(716)	(1)	(19)	(81)	-	(846)
Personeel niet in loondienst	246	352	553	116	1.468	293	542	3.570
Overig	(768)	811	186	2.398	1.218	226	411	4.482
Overige personele lasten	(500)	1.112	23	2.513	2.667	438	953	7.206
Af: ontvangen uitkeringen	(1)	(9)	(33)	(10)	(39)	(21)	-	(113)
Totaal personele lasten	10.533	16.964	9.365	4.167	25.128	3.607	971	70.735
Materiële lasten								
Afschrijvingen	2.656	2.302	3.246	2.920	4.907	497	-	16.528
Huisvestingslasten:								
- Huur	61	127	4	1	-	225	5	423
- Verzekeringen	15	21	11	8	-	2	-	57
- Onderhoud	227	224	(5)	89	-	45	-	580
- Energie en water	277	628	242	113	-	-	-	1.260
- Schoonmaakkosten	39	192	174	5	-	-	-	410
- Heffingen	30	24	43	-	-	-	-	97
- Overige huisvestingslasten	-	-	-	96	-	-	-	96
Totaal huisvestingslasten	649	1.216	469	312	-	272	5	2.923
Overige lasten:								
* Reis- en verblijflasten	398	1.106	306	138	1.322	130	110	3.510
* Beheerslasten	417	331	530	71	139	450	823	2.761
* Bedrijfslasten	1.545	5.665	1.612	751	6.038	540	2.929	19.080
- Subtotaal Administratie- en beheerslasten	2.360	7.102	2.448	960	7.499	1.120	3.862	25.351
- Inventaris en apparatuur	144	222	194	51	567	4	1	1.183
- Dotatie overige voorzieningen	18	(15)	-	-	-	-	19	22
- Voorziening onderhanden werk	13	13	-	-	50	-	-	76
Totaal overige lasten	2.535	7.322	2.642	1.011	8.116	1.124	3.882	26.632
Totaal materiële lasten	5.840	10.840	6.357	4.243	13.023	1.893	3.887	46.083
Totaal personele en materiële lasten	16.373	27.804	15.722	8.410	38.151	5.500	4.858	116.818

V.4 Overzicht specifieke subsidies Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

	looptijd programma	verplicht totaal	budget cumulatief t/m 2016	budget in 2017	budget cumulatief t/m 2017	lasten cumulatief t/m 2016
		k€	k€	k€	k€	k€
115. Towards biosolar cells (TBSC)	2010-2018					
NWO basis		1.361	1.361	-	1.361	
NWO incid.		1.000	1.000	-	1.000	
NWO invest.		639	639	-	639	
NWO		3.000	3.000	-	3.000	
NWO/ALW		500	500	-	500	
Min EZ		3.500	3.500	-	3.500	
Totaal Programma 115		7.000	7.000	-	7.000	6.113

V.5 Overzicht specifieke subsidies NWO

	verplichting nummer	looptijd programma	verplicht totaal	budget cumulatief t/m 2016	budget in 2017	budget cumulatief t/m 2017
			k€	k€	k€	k€
Sectorplan natuur-en scheikunde:		2009-2016				
Vergoeding commissieleden	705AO-2324		233	233	-	233
Secretariaat	705AO-2324		300	300	-	300
Overige kosten	705AO-2324		67	67	-	67
Monitoring			270	270	-	270
Totaal Sectorplan natuur- en scheikunde			870	870	-	870
Landelijk Netwerk Vrouwelijke Hoogleraren						
Totaal LNVH			-	900	150	1.050

1) In 2011 is k€ 9 terugbetaald aan Ministerie van OCW inzake definitieve vaststelling subsidie 2009.

	lasten in 2017	lasten cumulatief t/m 2017	batens cumulatief t/m 2016	batens in 2017	batens cumulatief t/m 2017	ontvangen cumulatief t/m 2016	ontvangen in 2017	ontvangen cumulatief t/m 2017	balans schuld/ vordering eind 2017
	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€
			1.361	-	1.361	1.361	-	1.361	-
			1.000	-	1.000	1.000	-	1.000	-
			639	-	639	639	-	639	-
			3.000	-	3.000	3.000	-	3.000	-
			448	33	481	500	-	500	19
			3.146	228	3.374	3.360	-	3.360	(14)
	312	6.425	6.594	261	6.855	6.860	-	6.860	5

	lasten cumulatief t/m 2016	lasten in 2017	lasten cumulatief t/m 2017	batens cumulatief t/m 2016	batens in 2017	batens cumulatief t/m 2017	ontvangen cumulatief t/m 2016	ontvangen in 2017	ontvangen cumulatief t/m 2017	balans schuld/ vordering eind 2017
	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€
	225	-	225							-
	300	-	300							-
	61	9	70							-
	247	-	247							-
	833	9	842	861 ¹⁾	-	861	861	-	861	-
	913	145	1.058	900	150	1.050	1.050	-	1.050	-

V.6 Controleverklaring

De jaarrekening is gecontroleerd door HLB Blömer accountants en adviseurs B.V. te Nieuwegein. Dit heeft geleid tot een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening, die hierna is opgenomen.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de het bestuur van Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten

A. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de in dit financieel jaarverslag in de hoofdstukken II tot en met IV opgenomen jaarrekening 2017 van Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten te Utrecht gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 660 “Onderwijsinstellingen” en de bepalingen van en krachtens de WNT.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 660 “Onderwijsinstellingen” en de bepalingen van en krachtens de WNT is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 660 “Onderwijsinstellingen” en de bepalingen van en krachtens de WNT alsmede de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 660 “Onderwijsinstellingen” en de bepalingen van en krachtens de WNT.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 660 “Onderwijsinstellingen” en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 21 maart 2018

HLB Blömer accountants en adviseurs B.V.

Drs. D.J.M. Froom RA

BIJLAGEN

LIJST MET AFKORTINGEN

ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AISBL	Association Internationale Sans But Lucratif (België)
AMOLF	instituut AMOLF
ANBI	Algemeen Nut Beogende Instelling
AO	Administratieve Organisatie
ARCNL	Advanced Research Centre for Nanolithography
ASML	Nederlands hightechbedrijf, leverancier van machines voor de halfgeleiderindustrie
ASTRON	Netherlands Institute for Radio Astronomy
BaSyC	Consortium Building a Synthetic Cell
BENESYNC	Consortium van Nederland en België voor deelname aan ESRF
BOO	voormalige afdeling Beleidsonderzoek en Ondersteuning (BOO) van NWO
BUW	Beheerseenheid Universitaire Werkgroepen
Cao	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CCER	Centre for Computational Energy Research
CERN	Centre Européen pour la Recherche Nucléaire
CNRS	Centre national de la recherche scientifique (Frankrijk)
COR	Centrale Ondernemingsraad
CWI	Centrum Wiskunde & Informatica
DANS	Data Archiving and Networked Services
DIFFER	Dutch Institute for Fundamental Energy Research
DUBBLE	Dutch-Belgian BeamLine
EBP	energiebesparingsplan
EMFL	European Magnetic Field
ENW	NWO-domein Exacte en Natuurwetenschappen
ERC	European Research Council
ESRF	Europese synchrotronstralingsinstallatie
EU	Europese Unie
EUR	Erasmus Universiteit Rotterdam
EZ	ministerie van Economische Zaken en Klimaat
FELIX	vrije elektronenlaser van RU en NWO-I
FJV	Financieel Jaarverslag
FOM	Stichting voor Fundamenteel Onderzoek der Materie
Nikhef	instituut voor subatomaire fysica Nikhef
fte	full time equivalent
GENERA	Gender Equality Network in the European Research Area performing in Physics (Europees programma)
GEP	Gender Equality Plan
HFML	High Field Magnet Laboratory (bij de RU)
IC	Interne controle
ILO	Industrial Liaison Officers-netwerk - NWO
IPP	Industrial Partnership Programmes
ITER	International Thermo-nuclear Experimental Reactor
KNAW	Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen

LEI	Universiteit Leiden
LIGO	Laser Interferometer Gravitational-wave Observatory
LNvH	Landelijk Netwerk Vrouwelijke Hoogleraren
MUMC	Maastricht UMC+
Nikhef	Samenwerkingsverband Nationaal Instituut voor subatomaire fysica Nikhef
NIN-KNAW	Nederlands Instituut voor Neuroscience (KNAW-instituut)
NIOZ	Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee
NOVA	Nova Optical IR instrumentation Group (ASTRON)
NSCR	Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving
NWA	Nederlandse Wetenschapsagenda
NWO	Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
NWO-I	Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten
oio	onderzoeker in opleiding
OCW	ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
P2IP	Particle Physics Inside Products B.V.
RU	Radboud Universiteit Nijmegen
RUG	Rijksuniversiteit Groningen
RvB-NWO	Raad van Bestuur NWO
SEP	Standard Evaluation Protocol
SIA	Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek SIA (onderdeel van NWO)
SKA	Square Kilometer Array
SRON	Netherlands Institute for Space Research
STW	Technologiestichting STW
TNO	Nederlandse organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek
TUD	Technische Universiteit Delft
TU/e	Technische Universiteit Eindhoven
UM	Universiteit Maastricht
UT	Universiteit Twente
UU	Universiteit Utrecht
UvA	Universiteit van Amsterdam
VSNU	Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten
VU	Vrije Universiteit
WCW	Wetenschappelijk Centrum Watergraafsmeer
WISE	Women in Science Excel programma
WUR	Wageningen Universiteit en Research Centre
WVOI	Werkgeversvereniging Onderzoeksinstituten
WW	Werkloosheidswet

Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten (NWO-I)

Postbus 3021
3502 GA Utrecht
T: +31 (0)30 600 12 11
E: info-nwoi@nwo.nl
W: www.nwo-i.nl/jaarverslag

Bezoekadres:
Van Vollenhovenlaan 659
3527 JP Utrecht

maart 2018